

Kronika města Olomouce

2024

KRONIKA MĚSTA OLOMOUCE 2024

Mgr. LUBOMÍR KALUSEK

23. ledna 2025

Kapitola 1

Statutární město Olomouc
v roce 2024

Olomoucký magistrát
Rada města Olomouce
Zastupitelstvo města Olomouce

Kalendářní rok 2024 znamenal posun funkčního období olomouckého magistrátu do jeho druhé poloviny. Z obecného hlediska bylo možno v této časové situaci označit celkovou atmosféru ve společnosti a potažmo i v samotném městě za zčásti stabilizovanou ve srovnání s počátkem funkčního období, které poznamenaly negativní události jako pandemie či začátek válečného konfliktu na Ukrajině. Ekonomická situace začínajícího roku 2024 odrážela novou etapu inflačního stavu hospodářství státu s pozitivním trendem a návratem k jednomístným hodnotám po předchozích turbulencích, stejně tak lze hovořit o postupné stabilizaci v oblasti energetiky či cenové politiky s bezprostředním dopadem na populaci. Rok 2024 se rovněž stal rokem volebním. Ke své rutinní práci se olomoučtí radní v nezměněné personální podobě vrátili v úterý 9. ledna. Z programu jednání Rady města Olomouce (RMO) vyjímáme bod jednání č. 6 týkající se velkých oprav komunikací plánovaných na letošní rok dle příslušné důvodové zprávy. Přítomni byli konzultanti z odboru dopravy a územního rozvoje magistrátu, kteří radní seznámili s nastavenými kontrolními mechanismy při realizaci oprav komunikací ve správě Statutárního města Olomouce (SMO). Minimálně jednou týdně budou prováděny tzv. kontrolní dny za přítomnosti technického dozoru stavebníka a koordinátora bezpečnosti práce dle zákona č. 360/92 Sb. V bodě programu jednání č. 13 byl schválen manažer spojení Moravského divadla Olomouc (MDO) a Moravské filharmonie Olomouc (MFO) v osobě současného ředitele MDO ing. BcA. Davida Gerneše. Náměstek primátora Mgr. Viktor Tichák, Ph.D. oznámil toto rozhodnutí řediteli MFO MgA. Jonáši Harmanovi s tím, že mu bylo uloženo poskytnutí součinnosti při přípravě a realizaci uvedeného projektu. Současně byl projektový manažer pro spojení uvedených příspěvkových organizací Gerneš seznámen s povinností čtvrtletně informovat RMO o průběhu prací a jednání v plánovaném procesu spojení. Ředitel MDO Gerneš zároveň doplnil, že bude vypracován reálný

půlroční plán určující další fungování obou institucí, v druhém půlroce pak bude sestaven rozpočet finančních prostředků, které budou k dispozici na chod MDO a MFO. Koncem měsíce se radní sešli k jednání v úterý 23. ledna. Projednali za přítomnosti konzultantů z majetkoprávního odboru magistrátu otázku administrativních prostor pro magistrát a jeho pracovníky. Jako nejvýhodnější se po jednání ukázala nabídka společnosti NAMIRO, v jehož objektu se nyní nalézá část odborů magistrátu. V rámci rozpravy byla zmíněna i budova Hanáckých kasáren, kde se ale nalézá komplikace v podobě nutnosti celkové výměny krovů rozsáhlého objektu z 19.století, což by bylo spojeno s významným navýšením nutných finančních prostředků. Primátor informoval RMO o jednání se zástupci České pošty a variantách, které pošta městu nabízí. Závěrem se RMO shodla doporučit zastupitelstvu, aby na nejbližším jednání dne 11. března 2024 schválilo koupi objektu NAMIRO s tím, že bude projednán splátkový kalendář na úhradu kupní ceny (stanovena na cca 400 milionů korun). Bod programu jednání RMO č. 10 stanovil výkon odborného dozoru při provedení díla „Obnova Sloupu Nejsvětější Trojice“ v souladu s článkem 38 vnitřního předpisu č. 1/2024 dle důvodové zprávy. Schválen byl vybraný dodavatel restauračních prací a majetkoprávní odbor magistrátu byl pověřen prováděním pravidelné údržby po ukončení restauračních prací. Náměstek primátora ing. Otakar Štěpán Bačák (spOLEčně) seznámil RMO s rozpočtovými změnami loňského a letošního roku dle důvodové zprávy s tím, že přebytkové saldo je ve výši 137 milionů korun a celkový zůstatek činí 516 milionů korun. Na vyvázání jako blokové zdroje jsou navrhovány položky v celkové výši 167 milionů korun. S problematikou parkovací politiky města souvisely další body jednání radních, které se týkaly zákazu nočního stání dodávek na sídlištích Povel a Nové Sady. Zároveň bylo vyčleněno území vhodné lokality za účelem náhradního parkovacího prostoru pro uvedené typy vozidel v areálu MDO na ulici Zikova. Další postup v otázce

parkovací politiky města byl v rozpravě za přítomnosti konzultantů (včetně zástupce České parkovací asociace) navržen tak, aby došlo ke zkvalitnění navrhovaného systému a změn v projektovém řízení. Návrhem upraveného modelu parkovací politiky ve vztahu s okrajovým částem města byl pověřen náměstek primátora ing. arch. Tomáš Pejpek (proOlomouc a Piráti). Prom doplnění možno dodat, že rozšíření placených parkovacích míst na sídlištích se tak časově posunulo.

Únorové jednání RMO (úterý 20.2.2024) rozhodlo o dalším postupu v otázce spojení MDO a MFO. Jako optimální byl označen model sloučení obou organizací při zachování obou stávajících značek. Zastupitelstvu města byl doporučen tento způsob spojení příspěvkových organizací tak, že s účinností k 1. lednu 2025 dojde ke sloučení MDO a MFO tak, že příspěvková organizace MFO bude sloučena do příspěvkové organizace MDO dle důvodové zprávy. Náměstkovi Viktoru Tichákovi (proOlomouc a Piráti) v součinnosti s manažerem spojení ing. BcA. Davidem Gernešem bylo uloženo připravit sloučení tak, aby zastupitelé na svém jednání v pondělí 10.června 2024 mohli o dané skutečnosti rozhodnout a schválit i nové znění zřizovací listiny nového subjektu ke dni 1.1.2025. V bodě jednání č. 41 seznámila vedoucí odboru školství radní s naplňováním cílů Koncepce rozvoje školství statutárního města Olomouce za rok 2023 s výhledem na rok 2024. Zmíněný projekt reflektuje schválený rozpočet města a přináší i plán obnovy škol zřizovaných městem Olomouc, tedy Vybraných mateřských a základních škol.

Primátor seznámil členy rady s návrhy na udělení Ceny města Olomouce a Ceny za počin roku 2023, toto bylo doporučeno ke schválení na březnovém jednání ZMO. Podobně byl schválen návrh pojmenování nových tří ulic města s doporučením ke schválení ZMO. O obou těchto záležitostech se zmiňujeme podrobně na příslušných místech našeho textu. Problémem z nedávné minulosti je situace v příspěvkové organizaci Hřbitovy města Olo-

mouce, k níž se vyjádřila konzultantka z odboru interního auditu a kontroly magistrátu. Odbor navrhl provést další veřejnosprávní kontrolu v roce 2025 s cílem posoudit efektivitu přijatých nápravných opatření. Březnové jednání RMO (úterý 19.3.2024) se zabývalo bytovými záležitostmi města. Po individuálním posouzení byly prodlužovány smlouvy na sociální byty případně bytové prostory pro nájemce z řad právnických osob. Sociální byty se týkaly např. lokalit Černá cesta, Topolová, Holická, Přichystalova a dalších. Dlouhodobým problémem města je historická budova Tržnice, která má v současnosti soukromého majitele. Radní uložili náměstkům Tomáši Pejpkovi (pro Olomouc a Piráti) a Miroslavě Ferancové (ANO 2011) zahájit jednání s majitelem Tržnice dle předložené důvodové zprávy. Současně byl zadán i stavebně-technický průzkum objektu v gesci náměstka Pejпка. Náměstek Otakar Štěpán Bačák (spOLEčně) informoval o situaci v akciových společnostech, kde je město Olomouc jediným akcionářem. V celkovém počtu 27 byly radními schváleny předzahrádky u jednotlivých zájemců z řad gastropodnikatelů, což je spojeno se záborem veřejného prostoru. V úterý 23. dubna se radní sešli na dalším jednání a projednali rozpočtové změny roku 2024 s tím, že po jejich schválení budou předloženy k projednání zastupitelstvu dle důvodové zprávy. Informace v této věci předal náměstek primátora O.Š.Bačák. Současně byl projednán a schválen návrh závěrečného účtu SMOL za rok 2023 včetně příloh s nutností projednání na červnovém jednání zastupitelů. Bod č. 11 jednání rady se týkal přidělování sociálních bytů, což bude v kompetenci sociální komise magistrátu. Byty jsou přidělovány formou losování. Šéf SNO seznámil členy rady s investičními akcemi z minulého roku, které byly realizovány prostřednictvím SNO, a.s. Na závěr jednání vzala rada města (RMO) na vědomí změnu v komisi městské části č. 1 Černovír v souvislosti se jmenováním nových členů této KMČ Dany Calábkové, Mgr. Martina Začala a Andrey Hambálkové.

Květnové jednání RMO mělo nejdůležitější bod v podobě rozhodnutí o dalším postupu při spojování MDO a MFO. Jednání rady se zúčastnil konzultanti a rovněž stávající ředitel MDO Gerneš. Náměstek Tichák doporučil spojení obou příspěvkových organizací tak, že s účinností od 1.ledna 2025 dojde ke sloučení MFO do příspěvkové organizace MDO s tím, že budou zachovány obě značky institucí. Rada po projednání uložila náměstkovi Viktoru Tichákovi v součinnosti s manažerem spojení ředitelem MDO Davidem Gernešem připravit sloučení obou organizací tak, aby mohlo být projednáno na schůzi zastupitelstva v pondělí 10.června 2024 a schválení nové zřizovací listiny s účinností ke dni 1.ledna 2025. Toto usnesení bylo schváleno všemi 11 hlasy RMO. Název nové integrované organizace by měl být Moravské divadlo a Moravská filharmonie. Dalším zásadním článkem nové zřizovací listiny je zakotvení sedmičlenného poradního orgánu s názvem garanční rada. V úterý 25. června proběhlo další jednání RMO, kdy radní schválili veřejnou zakázku č. 24037 představující zpracování projektové dokumentace na malou halu Zimního stadionu. Byl schválen vybraný dodavatel projektu v souladu s § 122 zákona č. 134/2016 Sb. Náměstek primátora Bačák přednesl radním důvodovou zprávu včetně přílohy týkající se rozpočtových změn roku 2024, která bude následně předložena na jednání zastupitelů v červnu. V bodě č. 31 uvedeného jednání vzala rada na vědomí upravenou důvodovou zprávu o postupu při realizaci výběrového řízení na pozici ředitele/ředitelky příspěvkové organizace Moravské divadlo a Moravská filharmonie včetně složení výběrové komise. Podle uvedených příloh byl radou schválen postup při udělování dotací z rozpočtu města do a nad částku 250 tisíc korun. Radní vzali rovněž na vědomí důvodovou zprávu o nařízení k placenému parkování v Olomouci, kterou se mění a doplňuje nařízení č. 10/2023 o placeném parkování v městě Olomouci. Zprávu předložila náměstkyně primátora Miroslava Ferancová, v jejíž gesci uvedená problematika je. RMO

projednala a schválila veřejnou zakázku č. 23085 o Otevřené krajinářské dvoufázové projektové soutěži návrhu III.etapy protipovodňových opatření v severní části města. K důležité personální změně došlo na olomouckém magistrátu v měsíci dubnu na pozici tajemníka uvedené instituce. Dlouholetý tajemník magistrátu Bc. Jan Večeř na uvedené funkci pracoval od roku 1991 jako první polistopadový funkcionář, jeho nástupcem ve funkci se stal ing. Marek Černý, stávající vedoucí odboru MMOL. Prokázat se u přepážky úřadu eDokladem v mobilním telefonu umožňuje olomoucký magistrát od pondělí 20.května v oddělení matriky, evidence obyvatel, občanských průkazů a cestovních dokladů. Uvedené datum je vlastně v přestihu, neboť zákonná norma počítá s datem 1.července t.r. V měsíci červnu jednali radní v úterý 26. června o smlouvě s médii za přítomnosti konzultanta z tiskového oddělení magistrátu. K materiálu byla vedena rozprava, upřesněna kontaktní osoba zastupující radnici při styku s médii a usnesení bylo schváleno. Rozhodnutí rady vyústilo v souladu s čl. 38 vnitřního předpisu č. 1/2024 a podpisem byl pověřen primátor města. V bodě č. 21 radní projednali veřejnou zakázku č. 23085 jako otevřenou krajinářskou dvoufázovou projektovou soutěž na návrh III.etapy protipovodňových opatření. Při projednávání bodu byl přítomen kromě konzultantů z odboru kanceláře architekta města a odboru investic i zástupce externího administrátora veřejné zakázky ing. arch. Igor Kovačevič z architektonického studia MOBA s.r.o. Náměstek Pejpek informoval, že bylo doručeno 12 soutěžních nabídek, které posuzovala odborná porota. Bylo vybráno 5 projektů, které budou následně předloženy v druhém kole soutěže. Bod č. 24 jednání rady se týkal výběrového řízení na pozici ředitele/ředitelky Moravského divadla a Moravské filharmonie. Radní byli seznámeni se složením výběrové komise, za opozici byl jmenován Martin Novotný. Po projednání členové rady doporučili, aby byl osloven s nominací i Olomoucký kraj a Univerzita Palackého. Odborová organizace

Moravské filharmonie bude urgována, aby do výběrové komise doplnila svého zástupce. Realizací výběrového řízení na uvedenou funkci byl pověřen odbor kultury a cestovního ruchu v součinnosti s oddělením personálního a právního odboru kanceláře tajemníka magistrátu. Materiál o placeném parkování ve městě byl schválen bez úprav, zajišťuje doplnění výjimky z placeného parkování pro vozidla všech bezpečnostních sborů a držitelů průkazů osob se zdravotním postižením kategorie ZTP nebo ZTP/P. Červencové jednání rady proběhlo v úterý 16.7.2024 a v bodě č. 4 byla projednána veřejná zakázka č. 24095 týkající se Moravského divadla Olomouc. V materiálech hovořících o budoucím vývoji a činnosti této scény se hovoří o edukačním centru, které by spolu se zahraniční aktivitou mělo spoluvytvářet jeho umělecké a kulturní poslání. K uvedeným aktivitám ovšem musí být vytvořeno potřebné materiální zázemí, což uvedený projekt zajišťuje. Jeho realizace ovšem počítá s dotací ministerstva kultury. Ředitel MDO David Gerneš v tomto smyslu reagoval na dotazy radních a uvedl, že v případě omezené ministerské dotace by muselo dojít následně k revokaci a úpravě připravovaného projektu. Za město byl pravomocemi ke schválení konečné dokumentace pověřen náměstek primátora Mgr. Miloslav Tichý. V bodě sedm rada projednala návrh organizačního postupu přípravy rozpočtu SMOL na rok 2025. Přítomny byly konzultanti z ekonomického odboru magistrátu. Návrh rozpočtu na příští rok bude vycházet ze schváleného rozpočtu na rok 2024 v oblasti provozních výdajů a doplňujícím materiálem bude aktuálně platný Střednědobý výhled rozpočtu 2025-2027. V rozpravě byla diskutována příprava rozpočtu pro nově vzniklou příspěvkovou organizaci Moravské divadlo a Moravská filharmonie za součinnosti se stávajícími řediteli obou institucí Gerneše a Harmana.

V závěru jednání rady ze dne 27. srpna lze připomenout stanovení termínu a návrhu programu 10.zasedání Zastupitelstva města Olomouce (ZMO), které bylo stanoveno na pondělí 9. září

2024. Schválen byl dle předložené důvodové zprávy i návrh programu zasedání ZMO v uvedený den. V bodě č. 30 jednání rady vystoupil primátor a uvedl, že v návaznosti na schválení nové příspěvkové organizace v sociální oblasti je třeba doplnit kompetence náměstkyně Kateřiny Dobrozemské (ProOlomouc+Piráti) dnem 15.9.2024 v oblasti sociální politika, bytová politika a sociální služby. Následujícím bodem rozhodla rada o doplnění KMČ Nemilany o nového předsedu v osobě stávajícího člena KMČ Jakuba Jelínka s tím, že po rezignaci dosavadního předsedy Mgr. Mašáta zůstává jmenovaný členem KMČ. Den po zářijovém jednání ZMO projednala rada návrh přednesený primátorem o ustanovení projektového týmu pro oblast veřejné dopravy, komunikace, cestovního ruchu, památek a kultury. Garant projektu dostal na starost nominaci členů projektového týmu dle předložené důvodové zprávy. Rada vzala na vědomí 2. výzvu Fondu pomoci olomouckým dětem v roce 2024 a uložila vedoucím odborů školství a sociálních věcí zajistit zveřejnění výzvy prostřednictvím webových stránek města, Olomouckých listů a webových stránek škol a organizací poskytujících mimoškolní aktivity dětem a žákům. Rada jmenovala Mgr. Bc. Marii Zavadilovou, DiS. Ředitelkou příspěvkové organizace Sociální služby města Olomouce na dobu určitou od 15.9.2024 do 31.12.2025, pokud nedojde dříve ke jmenování nového ředitele. Vzhledem k záměru města Olomouce vybudovat sociální byty v objektu Hauenschildova paláce na Dolním náměstí, předložila náměstkyně Dobrozemská veřejnou zakázku č. 24070 představující smlouvu s dodavatelem na stavební úpravy uvedeného objektu s garancí ředitele městské akciové společnosti Správy nemovitostí Olomouc. Zářijové jednání RMO (10.9.2024) se zabývalo peticí obyvatel ulic Beneše Třebízského a Táboritů (KMČ Bělidla) ve věci tamního stavu obecní kanalizace. Přizváni byli konzultanti z odboru majetkoprávního a investičního. Problémem se ukázalo, že stavební povolení na rekonstrukci kanalizace v roce 2023 propadlo a jedi-

ným řešením bude zařazení věci do plánu investic na rok 2025 v režimu urgentní. Odpovědí petentům v tomto smyslu pověřila rada náměstkyni Ferancovou. V bodě č. 8 projednala a schválila RMO ustanovení projektového týmu pro oblast veřejné tramvajové dopravy, koordinované tahy, komunikace a mosty. Garant projektu byl úkolován zajištěním jmenování členů týmu dle předložené důvodové zprávy. Garantem projektu se stal primátor. Rada odvolala z funkce stávajícího tajemníka Komise pro místní Agendu 21 a Smart City Mgr. Radka Hlocha a jmenovala do funkce Mgr. Dušana Strunu. Náměstek primátora Pejpek doporučil rozšířit výběrovou komisi na obsazení funkce vedoucího kanceláře architekta města o osobu ing. arch. Michala Giacintova. Upravena byla rovněž veřejná zakázka č. 24070 týkající se stavebních úprav Hauenschildova paláce, kde město hodlá vybudovat sociální bydlení. Příslušnou smlouvu s dodavatelem stavebních prací zajišťuje ředitel Správy nemovitostí Olomouc, a.s. V úterý 22. října se jednání RMO zásadně dotklo situace v MDO a MFO, když byl vyhlášen výsledek jednání výběrové komise na funkci ředitele slučovaných kulturních institucí. Tím se stal stávající ředitel MDO Ing. BcA. David Gerneš. Výběrová komise rozhodovala mezi dvěma kandidáty, soupeřem Gerneše byl exředitel opavského divadla. Náměstek primátora Tichák byl pověřen předložit návrh platového zařazení ředitele nově vzniklé příspěvkové organizace Moravské divadlo a Moravská filharmonie Gerneše. Současně byl témuž náměstkovi uloženo odvolání obou stávajících ředitelů MDO a MFO z funkcí (tedy Gerneš a Harman). Uvedené organizační a personální změny jsou načasovány na 1. leden 2025. Evangelický kostel na olomouckém nábřeží sice nespadá do oblasti Městské památkové rezervace, ale bude mu poskytnuta částka 250 tisíc korun na probíhající rekonstrukční práce. Farnost zajišťuje i činnost komunitního centra a o dotaci z uvedeného důvodu nemůže sama žádat. Finance budou alokovány z rezervy RMO/ZMO a podléhají schválení zastupi-

teli (listopad 2024). Radní diskutovali v bodě č. 15 o současné situaci v oblasti projektu Šantovka 2. Připomínky byly k navrhovaným výškám staveb, přičemž bylo konstatováno, že v současnosti je území města Olomouce bez stanovení výškového limitu v územním plánu. Primátor podpořil jednání s investorem (skupina Redstone), aby na v území vzniklo hodnotné řešení. Ze všech jiných hledisek je Šantovka 2 v pořádku a je žádoucí její realizace. O případné stavbě výškového objektu tzv. Šantovky Tower není zatím rozhodnuto, jde o soudní rozhodnutí, které zatím oficiálně nepadlo. Bod č. 16 jednání se týkal plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací v majetku SMOL na období 2025-2034. Každoroční investice do obnovy vodárenské infrastruktury by měla činit 172 milionů korun, což údajně není v silách města dodržet. Konzultanti Kanceláře architekta města přislíbili vznik mapy s barevným vyznačením technického stavu vodovodů a kanalizací. V závěru kalendářního roku se činnost a aktivity RMO zaměřily na nejdůležitější nástroj komunální politiky, jímž je rozpočet města na příslušné následující období. Zároveň jednala rada i o návrhu střednědobého výhledu rozpočtu SMOL na roky 2026-2028 dle příslušné důvodové zprávy. Rozpočet na rok 2025 schvaluje Zastupitelstvo města Olomouce a došlo k němu na prosincovém jednání tohoto vrcholného městského orgánu. Listopadové jednání RMO (19.11.2024) v bodě 5 programu provedlo III. čtení návrhu rozpočtu na příští kalendářní rok za přítomnosti konzultantů z ekonomického, investičního a odboru strategie a řízení, přičemž náměstek Bačák zrekapituloval změny, které byly v materiálu provedeny po II. čtení. Během diskuse byly do materiálu zaznamenávány změny dle požadavků jednotlivých členů rady. V závěru bylo dohodnuto, že v měsíci lednu 2025 se sejde koaliční rada a bude řešit priority plnění investic. Rada města Olomouce po projednání vzala na vědomí předloženou důvodovou zprávu včetně všech příloh a doporučila zastupitelům na prosincovém jednání schválit návrh rozpočtu na rok 2025, rovněž

i časový harmonogram pro vyplácení jmenovitých investičních dotací v tomto roce. Pro tento postup hlasovalo 9 členů RMO, dva byli omluveni. Bylo uloženo tajemníkovi magistrátu Marku Černému vyhlásit výběrové řízení na obsazení funkce vedoucího odboru kancelář tajemníka magistrátu a schválena personálně výběrová komise. Zastupováním vedoucího odboru vnitřní správy a provozu magistrátu v plném rozsahu byl pověřen extajemník Bc. Jan Večeř s účinností od 1.1.2025.

Také zastupitelé města Olomouce zahájili v stanoveném termínu jednání v novém kalendářním roce – poprvé se sešli v pondělí 11. března 2024. Od 1. ledna letošního roku došlo k novelizaci zákona č. 128/2000 Sb. o obcích. Touto novelou byly upraveny i podmínky jednání zastupitelstva obce. Úpravy se dají rozdělit do tří oblastí – zákonné úpravy jednacího řádu, organizační úpravy a formální změny jednacího řádu. Účinnost nového jednacího řádu byla stanovena na den 1. dubna 2024, tedy až po termínu prvního letošního jednání zastupitelstva. Tento postup byl doporučen i ze strany ministerstva vnitra ČR. Jak již bylo výše zmíněno v jiné souvislosti, zastupitelé dali v otázce spojení MDO a MFO přednost variantě sloučení před splynutím. Tím bude značka obou institucí zachována. Rozhodující je ale nové znění zřizovací listiny nově vzniklé instituce. Rozhodnutí předcházela dlouhá diskuze v plénu, pro účinnost bylo stanoveno datum 1. leden příštího roku. Letošní březnové rozhodnutí zastupitelů tak navazuje na jednání v prosinci loňského roku, kdy byl tento úkol zadán náměstkovi primátora Mgr. Viktoru Tichákovi, Ph.D. (ProOlomouc a Piráti). Nové znění zřizovací listiny bylo uloženo zvláštní pracovní skupině. S ohledem na znalost místních poměrů a vnitřních procesů v obou organizacích byli pro pozici manažera spojení osloveni oba současní ředitelé MDO a MFO, tj. Mgr. Et MgA. Jonáš Harman a Ing. BcA. David Gerneš. RMO na svém jednání dne 9. ledna 2024 pověřila managementem spojení ředitele MDO Gerneše. V souvislosti se zmíněným zámě-

rem vedení města o odkoupení budov NAMIRO (ulice Palackého 1198/14) a budovy bývalé České pošty (ulice Ladova 346/6) byl zastupitelstvu předložen ke schválení nový investiční úvěr ve výši 400 milionů korun. Kupní smlouva k budově NAMIRO je ve výši 200 milionů korun krytá z úvěrových finančních prostředků, zbývající část jsou vlastní finanční prostředky statutárního města.

Zastupitelé vzali na vědomí finanční vypořádání hospodaření města za rok 2023 a rozpočtové změny roku 2024 z toho vyplývající. Hospodaření města za loňský rok dle reálného vývoje čerpání rozpočtu skončilo v přebytku ve výši 137 776 166,00 korun. Souhrn zůstatků v bankách je ve výši 516 205 161,84 korun. Nejvyšší částka zůstatkových financí města je v České spořitelně – jde o částku v podobě běžného, příjmového a výdajového účtu a účtů jednotlivých projektů ve výši 342 919 223,96 korun. Vyhláška města schválená zastupiteli na zasedání 11. března znamená regulaci používání zábavní pyrotechniky na území města. Samospráva se snažila při zavádění regulace dodržet i princip proporcionality, kdy nelze zábavní pyrotechniku na celém území zakázat po celý kalendářní rok. Ve vyhlášce jsou tak jasně definována území a jejich okolí, ve kterých je užití pyrotechniky zakázáno. Těchto oblastí je celkem šest:

Tabulka 1.1: Zákaz pyrotechniky

městské parky
rekreační zóny
vodní toky
zařízení péče o zvířata
zoologická zahrada
zdravotnická zařízení

Vyhláška nabývá účinnosti patnáctý den po vyhlášení (26.3.2024) a znamená i současné zrušení obecně závazné vyhlášky č. 7/2020 o zákazu používání zábavní pyrotechniky na území městské části

Svatý Kopeček ze dne 29.června 2020. Červnové zasedání Zastupitelstva města Olomouce (ZMO 10.6.2024) mělo jedno zcela zásadní jednání, které časově zabralo pět hodin – schválení fúze divadla a filharmonie do jedné příspěvkové organizace. Jednání provázela řada emotivních vystoupení především odpůrců uvedeného spojení, kdy se argumentovalo rizikem snížení uměleckého významu filharmonie potažmo s dopadem na kulturní úroveň města i regionu. Tíha argumentace pro uvedené spojení pak spočívala především na náměstku primátora Viktoru Tichákovi. Po dlouhé a místy emotivní diskusi následovalo závěrečné hlasování, kdy hlasy 27 zastupitelů (proti 15 odpůrcům) bylo přijato spojení MDO a MFO, jak bylo již výše zmíněno. Z názvu nově schválené instituce vypadlo slovo Olomouc, na MDO přešel veškerý majetek, práva a závazky MFO. Nový název schválený ZMO je tedy Moravské divadlo a Moravská filharmonie. Při svém rozhodování o spojení se zastupitelé opírali o usnesení RMO, návrhy Komise pro kulturu a cestovní ruch a návrhy pracovní skupiny tvořené zástupci jednotlivých politických klubů včetně opozice a také analýz zpracovaných v minulém roce. Zřizovací listina garantuje zachování dvou orchestrů v rámci sloučené instituce i všech tří souborů divadla. Šíře kulturní služby zůstane zachována. Podle nové zřizovací listiny bude stát nová instituce na pilířích živého umění, zahraniční spolupráce a edukace. O použité formě sloučení divadla a filharmonie s účinností od 1.1.2025 rozhodlo ZMO letos v březnu, vyplynulo z analýzy mapující potenciál vnitřních úspor a potenciál zvýšení vlastních výnosů, kterou si město nechalo zpracovat. Pro dokreslení situace můžeme uvést, že rozpočet stávajícího MDO a MFO v současnosti přesahuje roční částku 200 milionů korun. V souvislosti se schválením organizačních změn v rámci olomouckého magistrátu došlo ke změně kompetencí, které se týkají primátora Mgr. Miroslava Žbánka, MPA a náměstka primátora ing. arch. Tomáše Pejпка. S účinností od 10. června 2024 je v kompetenci primátora kance-

láš primátora, interní audit a kontrola, ochrana obyvatel, právní oblast, zahraniční vztahy, strategický rozvoj, zastupování statutárního města Olomouce navenek, Městská policie Olomouc na Zoologická zahrada Olomouc. Pro náměstka primátora Pejpka je to pak kancelář architekta města, informační a komunikační technologie a Smart City.

Podzimní zasedání ZMO proběhlo v pondělí 9. září 2024. Značnou část jednacího času i určité množství emocí si vyžádala rozprava o problému, který se táhne již delší dobu a Olomouc se snaží věc co nejdříve vyřešit tak, aby byly dodrženy podmínky přijatelné pro město i pro občany. Tímto problémem zůstávají po převodu bytů do vlastnictví nájemníků v několika městských lokalitách ještě garáže a garážová stání v bytových domech. Zájmem nových vlastníků je získat tyto prostory bez doplatku, město musí na druhé straně postupovat v intencích daných příslušnou legislativou. Během jednání vystoupila řada občanů včetně jejich právního zástupce (Mgr. Joukl) a také zástupci města se svými stanovisky. Konečný verdikt jednání ovšem nepřineslo a problém se tak bude řešit v dalším čase. V návaznosti na informace o městských akciových společnostech, kde je SMOL jediným akcionářem byl zastupitelům předložen reporting a strukturované informace o městských akciových minoritních společnostech, kterých je celkem pět. Podíl města v nich se pohybuje od 0,000031781% (Veolia Energie ČR, a.s.) až po 52,31% (VHS Olomouc, a.s.). Rada města přijala uvedené informace již 13. srpna a uložila primátorovi předložit reporting o těchto společnostech plénu ZMO v září. Předkladatelka (náměstkyně primátora Dobrozemská) po projednání v Radě města Olomouce dne 24.7.2024 doporučila ZMO zřídit novou příspěvkovou organizaci SMOL zajišťující výkon některých činností v sociální oblasti. Název nové organizace byl navržen na Sociální služby města Olomouce a budou do ní převedeny sociální služby a dětské skupiny dosud provozované v rámci odboru sociálních věcí magistrátu. Datum zahájení čin-

nosti nové organizace bylo stanoveno na 15. září 2024. S Olomouckým krajem bude dále jednáno o možném budoucím převedení činnosti současné příspěvkové organizace Sociální služby pro seniory Olomouc od 1. ledna příštího roku. Náměstek primátora O.Š.Bačák předložil plénu ZMO návrh rozpočtových změn schvalovaných v kompetenci ZMO. Na straně příjmů se aktuální rozpočet po změně zvyšuje o 200 milionů korun v důsledku zapojení druhé poloviny přijatého investičního úvěru od Komerční banky, a.s. Obecně závazná vyhláška SMOL vydaná ke dni 9. září 2024 po schválení zastupiteli stanovila místní koeficient pro obec Olomouc ve výši 2,0. Tento koeficient se vztahuje na všechny nemovité věci na území celého města s výjimkou zemědělských pozemků, trvalých porostů a nevyužitelných ostatních ploch. Místní koeficient pro jednotlivé skupiny staveb a jednotek byl stanoven u rekreačních budov, garáží, staveb pro podnikání v zemědělství, průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice a ostatních druzích podnikání na hodnotu 3,0. V rámci dotační politiky schválilo ZMO individuální žádosti v sociální oblasti a programu prevence kriminality v obou případech nad částkou 250 tisíc korun. V případě prvním šlo o celkovou sumu 2,15 milionu korun, ve druhém o částku 0,25 milionu korun. Předposlední jednání olomouckých zastupitelů v kalendářním roce proběhlo v pondělí 4. listopadu. Přijetí bodu jednání č. 4, což byly převody garážových stání v bytových domech v ulicích Topolová, Rumunská a Sladkovského předcházela debata za účasti právního zástupce nájemníků Mgr. Zdeňka Joukla a olomouckého občana J.Rakovského, který označil navrhovanou cenu stání za podhodnocenou a tedy zvýhodňující nájemníky před ostatními Olomoučany, kteří platí vyšší komerční ceny. Pozměňovací návrh na úpravu usnesení ale nakonec podán nebyl, takže ocenění garážových stání v uvedených lokalitách bylo stanoveno jako cena obvyklá vycházející ze znaleckého posudku kanceláře Grant Thornton. Na předchozí jednání RMO pak navazoval jednací bod ZMO č. 11, který se týkal plánu

financování obnovy vodovodů a kanalizací v majetku statutárního města Olomouce na období 2025-2034. V diskusi vystoupil předkladatel návrhu náměstek Ing. arch. Pejpek, zástupkyně odboru magistrátu ing. Nadymáčková a rovněž zastupitelka Mgr. Machová. U diskuze převládlo konstatování, že od roku 2009 by město mělo investovat každoročně částku 174 až 188 milionů korun do rekonstrukce a oprav vodárenské infrastruktury, což se ovšem nedaří a je rozdíl mezi plánovanými a skutečně realizovanými finančními částkami. Vlastníkem vodovodů a kanalizací je statutární město Olomouc v zastoupení primátora, provozovatelem infrastruktury je Moravská vodárenská, a.s. v zastoupení ředitelem společnosti ing. Martinem Bernardem, MBA. Odpovědnost za obnovu a opravy systému má město Olomouc. Celková hodnota tohoto majetku je cca 10,3 miliardy korun. Dokument s názvem Koncepce vodního hospodářství města Olomouce stanovuje poměr částek na obnovu jednotlivých majetkových skupin tak, že přiděluje 23% na vodovody, 60% na kanalizace a 17% na čistírny odpadních vod (ČOV Lošov a Olomouc). Vzhledem k mimořádné události, která postihla město a jeho obyvatele v polovině září v podobě povodně, reagovalo listopadové ZMO i na tuto nešťastnou událost v podobě jednání o materiální pomoci domácnostem po povodni. Statutární město Olomouc se v tomto případě stalo administrátorem této pomoci, která nastavuje podmínky pro čerpání státní podpory pro povodní postižené občany. V Olomouci se jedná o 80 domů, které byly nějakým způsobem poškozeny, přičemž za podmínek nastavených státem se jedná o cca 30 domácností schopných dosáhnout na dotaci od ministerstva životního prostředí. Zasažené nemovitosti se nacházely v městských částech Chomoutov, Černovír a Holice a tři nemovitosti podnikatelských subjektů v Chomoutově. Počet evakuovaných osob činil osm. Poslední závěrečné zasedání olomouckých zastupitelů proběhlo v pátek 13.12.2024. V důsledku předchozího jednání v listopadu byly schváleny převody garážových stání

v ulicích Topolová, Rumunská a Sladkovského a nákup areálu někdejší pošty v ulici Ladova pro účely magistrátu. Bod č. 7 znamenal schválení rozpočtových změn pro rok 2024 – celkové příjmy 3,8 mld. oproti 3,3 mld. schválených v prosinci 2023, celkové výdaje 4,6 mld. oproti 3,5 mld. z prosince 2023. Pro rok 2025 byl přijat celkový příjem 3 505 838 000 korun, částka 4 088 370 000 korun na straně celkových výdajů. Zároveň byl přijat i výhled financí města na roky 2026-2028 (střednědobý výhled), počítající pro první rok (2026) s příjmy 3, 418 mld. korun a výdaji 3, 345 mld. korun. Zadluženost města z roku 2024 (1,783 010 mld.Kč) by v roce následujícím měla klesnout na 1,610011 mld. korun. Přijatá cenová mapa stavebních pozemků na území statutárního města Olomouce pro rok 2025 znamenala meziroční nárůst těchto cen o zhruba 5%. Byla schválena i další OZV o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství s nárůstem o částku 60 Kč za osobu a rok. V závěru jednání schválili zastupitelé pojmenování dvou nových ulic v k.ú. Chválkovice a Holice a Souhrnnou zprávu o povodni roku 2024.

Primátor Miroslav Žbánek (ANO 2011) navštívil ve středu 3. ledna fakultní nemocnici a popřál prvnímu letošnímu Olomoučanovi a jeho matce. Malý Tomášek Kuchynka se narodil 2. ledna o půl šesté ráno jako třetí dítě v rodině. Tomáš byl čtvrtým novorozencem roku 2024, ale prvním z Olomouce. Celkové prvenství si 1.ledna zajistila Nikolka Reifová z nedalekých Dolan. První občan

První místo v celostátním kole soutěže městských zpravodajů získaly za rok 2023 Olomoucké listy. V kategorii velkých měst bylo v soutěži vypsané společnosti Kvalikom hodnoceno ještě dalších 48 periodik. V odůvodnění vítězství bylo uvedeno, že Olomoucké listy zaujaly kvalitní redakční prací, úrovní fotomateriálu a dobrým grafickým designem. Z 50 možných bodů tak získala Olomouc 49, což svědčí o dobré práci redakčního i technického kolektivu, který periodikum jednou měsíčně vydává. Olomoucké listy jsou zdarma distribuovány do poštovních schránek Olomou-

čanů. Město Olomouc začalo nabízet plochy pro podnikatele na novém městském portálu. Na opendata.olomouc.eu je k dispozici mapa pro případné investory a další zájemce o podnikání na území města. Ke každé lokalitě je vytvořena karta se základními údaji. Po kompletním přehledu olomouckých brownfieldů tak přibyla další důležitá ekonomická informace. V budoucnu by měly přibývat i další datové sady. Už na březnovém jednání ZMO byl schválen odkup administrativní budovy NAMIRO v centru města, v níž sídlí část úředníků magistrátu. Koupě byla zavkládována do katastru a 24.května byla platba uhrazena. Částka dosáhla výše 398 milionů korun, z čehož polovinu město hradilo formou úvěru. Dosavadní částka za nájem budovy činila 24 milionů korun. Celkové investice do objektu je odhadována na 70 milionů korun. Objekt NAMIRO tak přešel do portfolia městské společnosti SNO, a.s. Po téměř dvaceti letech má budova magistrátu v Hynaisově ulici modernizovaný sál . Změnu zaznamenal systém audiovizuální techniky, moderní osvětlení a vzduchotechnika. Rekonstrukce byla vyčíslena na částku 21,8 milionu korun a trvala tři měsíce za nepřetržitého provozu budovy.

Spolek Druhá míle získal loni v září registraci hejtmanství k poskytování služeb pro propuštěné vězně a oznámil, že chystá přijetí prvních klientů. Zázemí má v objektu Arcibiskupských lesů a jednoho roku. Nesouhlas obyvatel této lokality s uvedenou situací dostal podobu protestní petice s tisícovkou podpisů a na přelomu roku podnět ministerstvu práce a sociálních věcí, aby prověřilo registraci uvedeného spolku. Samotné město Olomouc se o aktivitě spolku podle náměstkyně Kateřiny Dobrozemské (ProOlomouc a Piráti) dozvědělo loni v srpnu, spolek radnici nepředstavil náplň své činnosti ani financování. Město tak nevydalo potvrzení, že chce mít toto zařízení v krajské síti sociálních služeb. Na začátku roku 2024 byli v zařízení na Sv. Kopečku celkem čtyři klienti.

Tři nové ulice města Olomouce schválili zastupitelé na svém Nové ulice

prvním letošním jednání dne 11. března. Vznikly v městských částech Hejčín, Slavonín a Holice. Nové ulice jsou důsledkem místní výstavby bytových nebo rodinných domů. Návrhy na pojmenování ulic iniciovaly příslušné komise městských částí a projednala je i komise pro kulturu a cestovní ruch. V lokalitě Hejčín se nová ulice v blízkosti fortu Na Šibeníku pojmenovala po místním divadelníku a odbojáři Antonínu Pinkovi, na katastru Slavonín jde o místní zažitý název Pod Zlatým vrchem. V místní části Holice se navrhovatelé inspirovali názvy z oblasti národopisu, což vyústilo v název nové ulice Slovácká. Návrhy dvou nových ulic přijala ZMO v prosinci v katastrálním území Chválkovice (ulice Šikmá) a Holice (ulice Grygovská).

V pondělí 15. dubna dorazila do Olomouce na třídní návštěvu skupina z partnerské městské části Berlína Treptow – Kopenick. V čele delegace byl starosta Oliver Igel, dalšími účastníky byl předseda městského parlamentu Peter Groos, Silke Huper z úřadu pro zapojení občanů, Sonja Eichmann ze zahraničního oddělení a vedoucí městské knihovny Janine Prässle. Německá delegace si prohlédla město, vystoupila na radniční věž, navštívila Tvarůžkový festival a secesní skvost vilu Primavesi. Peter Groos se zajímal o možnosti spolupráce univerzity s berlínskou Humboldtovou univerzitou. Návštěva ze zámoří se ve městě objevila koncem dubna (čtvrtek 25. dubna) v podobě deseti hasičů z partnerského města Owensboro ze státu Kentucky. Mezi americkými hasiči byl i Pavel Zbořil, který před lety přesídlil do USA spolu s americkou manželkou, kterou poznal v Olomouci na studentské výměně. Američany přijal na radnici náměstek primátora O.Š.Bačák, přítomen byl i ředitel HZS Olomouckého kraje Karel Kolařík. Součástí programu byla i návštěva operačního střediska a hasičských stanic v Lošově, Chválkovicích a Přerově. Znovu se američtí hasiči v Olomouci objevili na praktickém cvičení v období 28.9. až 4.10. Od 9. října byl v Olomouci návštěvou tým z švýcarského partnerského města Lucernu a koncem téhož mě-

síce (21.10.2024) zástupci partnerského města Nördlingenu z Německa v čele s primátorem Davidem Wittnerem. Finská delegace z Tampere navštívila Olomouc mezi 23. a 25. září, nový velvyslanec Portugalska navštívil Olomouc jako druhé české město v úterý 26. listopadu. Velvyslance Carlose Manuela Oliveiru doprovázela Ines Silva, ředitelka Portugalského centra v Praze.

Kapitola 2

Rozpočet města

Financování

Dotace

Předběžné práce na přípravě rozpočtu statutárního města Olomouce na rok 2024 začaly již v průběhu minulého roku. Rada města rozhodovala o předložení uvedeného návrhu pro příští zastupitelstvo naposled dne 27. prosince 2023. Návrh předložila pracovní skupina magistrátu ve složení Otakar Štěpán Bačák (ná- městek primátora), Jan Večeř (tajemník magistrátu), Jana Dokoupilová (vedoucí ekonomického odboru) a Pavlína Vaculíková (oddělení rozpočtu). Finanční prostředky na provoz příspěvkových organizací města (s výjimkou škol) byly projednány Finančním výborem Zastupitelstva města Olomouce (ZMO) v plánovaném termínu dne 20.10.2023. Plán investic na letošní rok byl projednán Investiční komisí a účasti radních, stranických klubů v ZMO, tajemníka magistrátu a vybraných odborů magistrátu. Finančnímu výboru ZMO byl návrh rozpočtu 2024 předložen k projednání dne 1.12.2023. Předkládaný návrh rozpočtu na rok 2024 byl ovlivněn konsolidačním balíčkem vlády, zejména v oblasti příjmů. V oblasti výdajů byly navýšeny zejména náklady na energie, činnost spojenou s rostoucími cenami DPH a změn sazeb DPH.

Návrh bilance rozpočtu na rok 2024 je dle § 4 zákona č. 250/2000 Sb. předkládán jako schodkový, schodek je kryt třídou 8 financování, čímž je rozpočet vyrovnáván. V předkládaném návrhu jsou celkové příjmy ve výši 3 304 263 tisíce korun, celkové výdaje pak 3 560 603 tisíce korun. Rozdíl příjmů a výdajů města tedy činí 256 340 tisíc korun. Provozní výdaje odborů magistrátu jsou navrženy ve výši 446 724 tisíc korun, výdaje jsou navrženy ve výši 2 452 571 tisíc korun, kapitálové výdaje celkem 661 306 tisíc korun. Přehled přinášíme ve vizualizaci v podobě tabulky. V citovaném rámci konsolidačního balíčku došlo od letošního roku k významnému navýšení zejména u daně z nemovitých věcí. Tato změna znamená v rozpočtu 2024 navýšení o 160 milionů korun (tj. 330 milionů korun) oproti roku 2023. Výrazné snížení naopak nastává u daně z technických her cca o 70 milionů korun.

Oblast transferů ze státního rozpočtu je předložena pouze v podobě odhadu (110 milionů korun) za výkon státní správy. Pro letošní rok se počítá nepatrné snížení tohoto transferu. Daňové příjmy města Olomouce závisí mimo jiné faktory např. i na aktuálním počtu obyvatel (k 1.1.2023 – 101 825), počtu žáků ve městě (k 30.9.2023 – 12 700). Příjmy města samozřejmě ovlivňují i akciové společnosti, v nichž město participuje jako jediný nebo částečný akcionář. Jako příklad může posloužit např. SNO, a.s. s odvodem do městské kasy ve výši 74,2 milionu korun, OLTERM&TD, a.s. ve výši 15 milionů korun, MOVO, a.s. ve výši 197,8 milionu korun nebo Lesy města Olomouce, a.s. ve výši 7,67 milionu korun.

Návrh rozpočtu provozních výdajů jednotlivých odborů magistrátu byl pro rok 2024 navýšen o 50 milionů korun oproti roku minulému. Konečný návrh rozpočtu byl vyvěšen na úřední desce magistrátu dne 29. listopadu 2023 zároveň s poučením pro vznášení připomínek občany města dle § 11 zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Finanční přesuny v provozním rozpočtu daného odboru magistrátu nebo Městské policie Olomouc (MPO) jsou v kompetenci vedoucích osob těchto institucí a nejsou schvalovány RMO a ZMO do výše 3 miliony korun. Změny nad tuto částku pak vyžadují souhlas ZMO. Rozpočtové změny v oblasti kapitálových výdajů nad 10 milionů korun vyžadují souhlas ZMO, do 10 milionů pak RMO. Finanční přesuny v rámci odboru a MPO jsou v pravomoci vedoucích osob instituce a nepodléhají souhlasu RMO a ZMO.

Rada města Olomouce navrhla ke schválení ZMO časový harmonogram při vyplácení jednotlivých neinvestičních příspěvků a grantů (tab. 2.1).

V další části předkládáme tabulkové přehledy jednotlivých vybraných klíčových částí rozpočtu na rok 2024. Kompletní rozpočet je umístěn na webu města.

Koncem kalendářního roku vstoupilo do finále jednání o po-

Tabulka 2.1: Příspěvky a granty

jmenovité příspěvky a granty do 100 tisíc korun	průběžně dle zpracování odbory magistrátu
jmenovité příspěvky a granty nad 100 tisíc korun	60% průběžně v 1.pololetí daného roku a 40% nejpozději v 2.pololetí daného roku (vyrovnaný cash flow města spojený s postupným růstem příjmů i výdajů)

Tabulka 2.2: Návrh rozpočtu SMOL na rok 2024 – souhrnná rekapitulace (tis. Kč)

Nadpis	Návrh rozpočtu 2024	Poznámka
Tř. 1 – daňové příjmy	2 597 809	
Tř. 2 – nedaňové příjmy	222 723	V tom: očekávané dotace
Tř. 3 – kapitálové příjmy	0	
Tř. 4 – přijaté dotace	483 731	V tom: HČ
Celkem příjmy třídy 1+2+3+4	3 304 263	
Ostatní provozní výdaje	2 452 571	
Celkem provozní výdaje	2 899 295	
Celkem kapitálové výdaje	3 560 603	
Celkem financování	256 340	Individuální příslib**)

*) schvaluje příkazce operace

***) schvaluje správce rozpočtu

Zdroj: MMOL 2024

době rozpočtu města na příští rok 2025 a dostalo svou definitivní podobu na závěrečném jednání ZMO dne 13. prosince 2024. Ze souhrnné rekapitulace tohoto dokumentu vyplývá, že celkové příjmy na tento fiskální rok byly stanoveny na částku 3, 505 838 mld. korun a výdaje na 4, 088 370 mld. korun.

Město Olomouc hospodaří s majetkem, který využívá přímo – tím se myslí jeho správa a užití jednotlivými odbory magistrátu nebo v rámci organizací, které za tímto účelem město založilo. Příspěvkové organizace jsou ve většině případů zřizovány pro výkon činností, které mají neziskový charakter a které vy-

Finance

Tabulka 2.3: Daňové příjmy v roce 2024 v návrhu rozpočtu (tis. Kč)

Daňové příjmy	Návrh rozpočtu 2024
Daň z příjmů FO placených plátcí	400 000
Daň z příjmů FO placená poplatníky	25 000
Daň z příjmů FO vybíraná srážkou	70 000
Daň z příjmů PO	500 000
DPH	1 100 000
Daň z nemovitých věcí	330 000
Dílčí daň z technických her	30 000
Daň z hazardních her	25 000
Celkem daňové příjmy	2 480 000

Zdroj: MMOL 2024

Tabulka 2.4: Provozní výdaje – objednávky akciových společností města (tis. Kč)

Objednávky AS města Olomouce	Návrh pro rozpočet 2024
Technické služby města Olomouce, a.s.	357 266
Dopravní podnik města Olomouce, a.s.	450 269
Výstaviště Flora Olomouc, a.s.	63 288
Správa nemovitostí Olomouc, a.s.	23 195
Celkem objednávky AS	894 018

Zdroj: MMOL 2024

Tabulka 2.5: Schválené provozní výdaje příspěvkových organizací města v rozpočtu 2024 (tis. Kč)

Název příspěvkové organizace	Částka z rozpočtu 2024
Moravské divadlo Olomouc	150 965
Moravská filharmonie Olomouc	60 904
Knihovna města Olomouce	26 000
Hřbitovy města Olomouce	8 717
Zoologická zahrada Svatý Kopeček	43 460
Celkem příspěvkové organizace	290 046

Zdroj: MMOL 2024

žadují samostatnou právní subjektivitu. Akciové společnosti ve městě počítají naopak s komerční činností, aby se mohly podílet na příjmové stránce rozpočtu města a jsou dvojího druhu – město Olomouc je buď jediným akcionářem dané společnosti, nebo se podílí na jejím fungování jako spoluakcionář (většinový nebo menšinový). K řízení těchto společností jsou vytvořeny orgány managementu, jejichž členy jsou jmenovaní zástupci města v souladu s personálním obsazením městské „vládnoucí“ koalice. V čele příspěvkových organizací jsou vedoucí pracovníci vybíráni většinou na bázi výběrového řízení. Celkový pohled na strukturu majetku města a jeho správu přinášíme prostřednictvím tabulkového přehledu.

Tabulka 2.6: Správa majetku statutárního města Olomouce (2024)

Správa majetku města	Příspěvkové organizace
Městské odbory s majetkem, se kterým hospodaří	25 ZŠ 43 MŠ Hřbitovy města Olomouce Knihovna města Olomouce Moravská filharmonie Olomouc Moravské divadlo Olomouc ZOO Olomouc
Akciové společnosti většinové	Akciové společnosti menšinové
Technické služby města Olomouce Dopravní podnik města Olomouce Výstaviště Flora Olomouc Správa nemovitostí Olomouc Lesy města Olomouce	Olterm&TD Olomouc (34% akcií) Vodohospodářská společnost Olomouc (56,66% akcií) SK Sigma Olomouc (34,64% akcií) Aquapark Olomouc (45% akcií)

Zdroj: MmO 2024

V roce 2022 hospodaření města díky všším daňovým výnosům vykázalo přebytek rozpočtu ve výši 166,8 milionu korun, v loňském roce (2023) skončilo hospodaření rovněž v přebytku ve výši 137,8 milionu korun, rovněž v důsledku vyšších daní.

Cena některých základních komodit zasahujících do peněže-

nek Olomoučanů se v roce 2024 zvýší. Cena vody se v oblasti Moravské vodárenské, kam spadá i krajské město, zvedne o 11% (ze 107,15 na 121,34 Kč/m³). Největší výrobce tepla pro domácnosti v kraji, společnost OLTERM&TD, která v Olomouci dodává teplo zhruba 29 tisícům domácností, zvyšuje cenu o 10% na 1 029 Kč/gigajoule. Nájem v městských bytech přijde od března letošního roku draž i v Olomouci, u standardních bytů o 20%. Poslední zvýšení činí ve městě bylo v roce 2019 a je ale stále výrazně pod hranicí nájemného v bytech soukromých majitelů. U bytů do 55 čtverečních metrů tak vzroste měsíční nájem za metr ze 110 na 132 korun, tržní nájem jsou ovšem více než dvojnásobné.

Akční plán rozvoje města Olomouce na rok 2024 představuje krátkodobý dokument, který rozpracovává Strategický plán rozvoje města Olomouce na období 2018-2025 do konkrétních projektů. Akční plán je úzce provázaný s přípravou rozpočtu města a existuje mezi nimi silná a transparentní vazba. Projekty zařazené v Akčním plánu jsou kryty rozpočtem Olomouce a připravené k realizaci v letošním roce. Hlavními zdroji pro sestavení Akčního plánu na r. 2024 byly schválený rozpočet (bez rozpočtových změn), střednědobý a dlouhodobý investiční plán a usnesení orgánů o schválených víceletých projektech. Najdeme zde i rozvojové aktivity jednotlivých odborů magistrátu přispívající k naplnění specifických cílů Strategického plánu, na které nejsou v daném roce nárokovány žádné finanční prostředky. Plán udržitelné městské mobility Olomouc (PUMMO) je strategickým dokumentem pro oblast dopravy do roku 2030 a vychází ze Strategického plánu rozvoje města Olomouce. PUMMO byl schválen ZMO dne 4.června 2018 a zároveň bylo odboru strategie a řízení uloženo každoročně tento plán aktualizovat.

Akční plán byl upraven na základě skutečného plnění v letech 2019-2023, výhledu střednědobého a dlouhodobého investičního plánu a v souladu se schváleným rozpočtem na rok 2024. Finanční

rozložení pro jednotlivé oblasti je v pro následující roky rozloženo takto:

Tabulka 2.7: Akční plán PUMMO (2018-2025) (mil.Kč)

	2018-2022	2023	2024	2025
Individuální autodoprava	307,8	115,1	238,1	204,1
Nákladní doprava	0,2	0,0	0,0	0,0
Statická doprava	8,5	26,1	13,4	0,0
Veřejná doprava	748,5	20,3	13,7	8,8
Cyklodoprava	61,9	42,8	27,0	46,5
Pěší doprava	51,8	44,5	56,4	42,9
Mobility management	11,6	4,2	3,3	3,1
celkem	1190,2	253,2	351,8	305,4

Zdroj: MmOl 2024

Aktuální výpadek příjmů města Olomouce je oproti roku 2023 zhruba ve výši jeho 10%. Pokud by se tento trend na straně příjmů během roku udržel, mohlo by dojít k celkovému výpadku v objemu až 240 milionů korun. Poslední den v roce 2023 byl dluh města ve výši 1,4 miliardy korun. Nejzazší úvěry jsou splatné v roce 2038, každým rokem Olomouc umořuje dluh o zhruba 140 milionů korun. Zodpovědnost hospodaření města je měřitelné tím, že je porovnán průměr příjmů za poslední čtyři roky. Pokud je dluh menší než 60% uvedeného průměrného příjmu, jedná se o rozpočtovou zodpovědnost. Olomouc je třetím rokem na hodnotě 54%. V roce 2016 bylo toto číslo na úrovni 88%. Do roku 2032 bude Olomouc splácet 139 milionů ročně, o rok později pak klesne splátka na 89 milionů a dále se bude postupně snižovat. Pokud by nedošlo k dalšímu úvěrovému zadlužení, mělo by město být bez dluhu v citovaném roce 2038. Pokud by měla Olomouc splatit své dluhy najednou, musel by každý občan města přispět přibližně 15 tisíci korunami.

Více než 17 milionů korun dluží Olomoučané městské pokladně za minulý rok 2023. Toto představuje 2500 vymáhacích případů.

Dlužné částky jsou pohledávkami prakticky všech odborů magistrátu, exekutorů a také Městské policie Olomouc. Za rok 2023 bylo vymoženo 625 pohledávek v objemu zhruba 3 miliony korun. Úspěšnost vymáhání se v důsledku se zhoršenou ekonomickou situací, stagnací mezd a zvyšování nezabavitelných částek snížila o 2% na 30,8 procentního bodu. Celkový počet evidovaných pohledávek k 31.prosinci 2023 přesáhl 26 tisíc případů v celkové výši 127 milionů korun. Počet zcela vymožených případů se dostal na úroveň 8 tisíc v objemu 29 milionů korun – městu se tedy podařilo získat necelou čtvrtinu z celkové dlužné částky počítané od roku 2013. Město potřebuje peníze na mnoho různých položek, zhruba třetina výdajů směřuje do městských akciových společností, jako jsou Technické služby, Výstaviště Flora nebo Dopravní podnik. Částky v řádu stovek milionů korun pak směřují do školství města nebo příspěvkové organizace, jako jsou např. Moravské divadlo nebo Moravská filharmonie. Milionové částky putují i na splácení samotných úroků z mnoha půjček. Za posledních deset let zaplatila Olomouc takto zhruba 372 milionů korun. Pohled na zadluženost města za posledních dvacet let včetně částky splácené na úroky přinášíme v podobě tabulkového přehledu.

Tabulka 2.8: Zadluženost města Olomouce a platba úroků 2004-2024 (v tis. Kč)

Rok	Dlužná částka	Splátka úroku z dluhu
2004	640 366	nezjištěno
2014	2 145 166	44531293
2024	1 278 265	139 660

Zdroj: MmOl 2024

Pro dokreslení celkové situace a postavení olomouckého regionu na celkové ekonomické mapě republiky uvádíme formou tabulkového přehledu mzdovou úroveň v jednotlivých krajích a

hlavním městě v časovém horizontu 4Q/2023:

Tabulka 2.9: Průměrná mzda v Praze a krajích ČR v 4Q/2023 (v Kč)

Region	Částka
Praha	55 925
Středočeský	46 535
Jihomoravský	45 569
Plzeňský	44 231
Ústecký	43 165
Královéhradecký	43 079
Jihočeský	42 761
Vysočina	42 623
Zlínský	42 318
Moravskoslezský	42 068
Liberecký	41 911
Olomoucký	41 880
Pardubický	41 802
Karlovarský	40 859

Zdroj: E 15, březen 2024

Od 1.ledna 2024 se změnilý limity pro schvalování výše dotací z rozpočtu města schvalované radou nebo zastupitelstvem. V případě rady se částka dotace zvýšila z 50 000 na 250 000, dotaci vyšší než 250 000 korun schvaluje zastupitelstvo. Změny v dotační politice města byly projednány a schváleny na jednání zastupitelstva v pondělí 11.března 2024. Snaha města o kultivovanější podobu reklamních poutačů nebo restauračních předzahrádek vyústila již v roce 2021 ve změnu dotační metodiky, v letošním roce se tato dotace zvýšila na 30 tisíc korun v případě označení provozny a 100 tisíc korun pro kultivaci předzahrádky. Cílem města v této oblasti bylo zlepšení kvality veřejného prostoru a pokles vizuálního smogu v městské památkové rezervaci. Přehledný návod, jak postupovat při plánování změny vzhledu nemovitosti, sestavil útvar hlavního architekta ve spolupráci s orgány památkové péče. Vzhledem k celkové finanční situaci města je vcelku logické, že v rámci udělování dotací jednotlivým subjektům se zřejmě bude lišit požadovaná částka od částky v konečném stá-

diu udělené. V každém případě se město Olomouc snaží dotační požadavky v rámci svých finančních možností pokrýt tak, aby posloužily svému obecně prospěšnému účelu. Požadované a schválené dotace pro rok 2024 uvádíme pro přehlednost opět v podobě tabulkového přehledu:

Tabulka 2.10: Dotace z rozpočtu města Olomouce pro rok 2024 (v Kč)

Oblast dotace	Požadovaná částka	Schválená částka
Výchovně vzdělávací aktivity MŠ a ZŠ	1 120 935	741 000
Volný čas dětí a mládeže	4 430 458	1 558 100
Podpora aktivit VŠ	600 000	400 000
Městská zeleň a odpady	532 500	200 000
Prevence kriminality	764 000	570 000
Sociální oblast – bariéry	3 514 170	1 825
Sociální služby	3 610 200	2 980 000
Sportovní akce	6 820 800	1 974 000
Sportovní akce celoroční	9 161 276	3 140 000
Vrcholový sport mládeže	2 698 475	627 000
Sport – investice	1 793 591	1 412 000
Kultura a cestovní ruch	3 830 876	1 215 000
Podpora cestovního ruchu	4 450 100	1 465 000
Publikační činnost	836 000	445 000
Podpora služeb cestovního ruchu	780 000	385 000

Zdroj: MmOl 2024

Motivy památek z historického jádra Olomouce zdobí novou zlatou minci s nominální hodnotou 5000 Kč, která byla slavnostně představena Českou národní bankou (ČNB) v úterý 28.května za přítomnosti prezidenta ČNB Aleše Michla v trůnním sále arcibiskupství. Novinka je součástí cyklu pamětních mincí, jež centrální banka vydává jednou za pět let pod názvem Městské památkové rezervace. Mince věnovaná Olomouci je sedmou edicí tohoto projektu. Autorem mince je akademický sochař Zbyněk Fojtů. Olomoucká edice obsahuje 15000 mincí s ryzostí 999,9, z toho 5000 kusů je v běžném a 10000 kusů ve špičkovém provedení. Mince byly vyraženy v mincovně v Jablonci nad Nisou. U příležitosti dvacátého výročí vstupu ČR do Evropské unie byla vytvořena unikátní papírová bankovka v měně euro s olomouckými motivy.

Novinka se začala prodávat od 1.května letošního roku za velkého zájmu veřejnosti. Sběratelské kusy s čísly do tisíce se vyprodaly již první den. Bankovka se vyrábí ve Francii ze stoprocentního bavlněného papíru používaného při výrobě skutečných bankovek a obsahuje také některé ochranné prvky.

Kapitola 3

Ekonomika města

Průmysl

Obchod

Služby

V souvislosti s nástupem obchodních řetězců na území Olomouce se v posledních letech hovoří o snižování kapacity obchodů a služeb v centru města. Olomoucká radnice monitoruje obsazenost provozoven v městské památkové rezervaci prostřednictvím odboru strategie a řízení. Na průzkumech se podílejí studenti přírodovědecké fakulty během odborné praxe. Bylo zjištěno, že 88% komerčních ploch v centru je obsazeno a nabízí širokou paletu obchodní činnosti nebo služeb. V loňském roce bylo z celkového počtu 831 provozoven neobsazeno jen 12% z nich, o rok dříve to bylo 13,5%. Výzkum obsazenosti probíhal v posledních pěti letech a bylo zjištěno, že poměr obsazených a volných ploch se příliš nemění, mění se částečně jejich struktura – ve prospěch služeb. Obsazené komerční prostory byly rozděleny na tři kategorie – obchody, služby a jiné. Větší část plochy obsadily služby (57%), obchody představují 40%, zbytek (3%) spadá do kategorie jiné. Ve 185 provozovnách dominuje stravování a pohostinství, především kavárny, bary a restaurace. Druhou největší složku s 90 provozů tvoří služby všeho druhu, zbytek (95 provozoven) tvoří banky, spořitelny, pojišťovny, cestovní a realitní kanceláře, ubytovny, infocentra, směnárny a provozovny zaměřené na vzdělávání či zdraví. Do kategorie obchod bylo zařazeno 295 provozoven. Celkem 49 z nich provozovalo prodej potravin, 71 má sortiment oděvy, obuv a módní doplňky. Dalších 25 provozů má sortiment knihy, hračky, papírnické potřeby a sport. Třicet prodejen v centru nabízí potřeby pro domácnost. Závěrem možno uvést, že ze 728 zmapovaných budov v centru Olomouce jich 472 má alespoň jednu komerční jednotku.

Ekonomické aktivity Olomouce a bližšího okolí byly od začátku kalendářního roku 2024 ovlivněny v pozitivním směru stabilizací hospodářské situace v celostátním měřítku. Tím je zejména myšlena situace na poli energetiky, pohonných hmot či pozitivním trendem ve vývoji inflace. Přesto, že nedošlo k nějakému zásadnímu zvratu ve vývoji celostátní ekonomiky, znamenaly tyto

uvedené skutečnosti dobrý začátek do celoročního hospodářského procesu. Na Olomoucku je tradičně vysoká koncentrace potravinářského a strojírenského průmyslu a převažují spíše menší podniky. V Olomouci samotné prakticky neexistují velké firmy nad tisíc zaměstnanců a rovněž mezi středně velkými subjekty (250-1000 zaměstnanců) převažují zaměstnavatelé z veřejného sektoru. Ne náhodou je vlastně největším zaměstnavatelem města Fakultní nemocnice Olomouc s více než 4 tisíci zaměstnanci.

Olomouc je vzhledem k administrativní funkci i geografické poloze v centrální části Moravy silně zastoupen sektor veřejných služeb podmíněný kvalitními vzdělávacími, zdravotnickými a sociálními zařízeními. Komerční služby pak slouží především potřebám místního obyvatelstva, přičemž po vstupu obchodních řetězců město nabylo dalšího významu nadregionálního nákupního centra. Vzhledem k poloze města je zájem i o umístění logistických společností, což potvrzuje v současné době i výstavba pro tyto účely ve městě i nejbližším okolí. Město je zároveň místem působnosti univerzity a hospodářské komory. Již od roku 1998 nabízí Olomouc průmyslové zóny zahraničním i domácím investorům a do současnosti dosáhlo jejich plné obsazení. V Olomouci působí patnáct mezinárodních center podnikových služeb. Tento segment patří k nejvýznamnějším zaměstnavatelům v regionu. V roce 2021 byla dokončena výstavba Envelopa Office Center, moderní administrativní budovy v centru města a 15 tisíci metry pronajímatelné plochy. Pokračuje stavba další etapy BEA campusu s názvem BEA City Business Residence pro využití expertními firmami a vzdělávacími kapacitami, které budou pozitivně ovlivňovat hospodářský vývoj města i regionu. Nedaleký vznikající areál EAST PARK Olomouc-Bystrovany nabídne sedm velkých hal a plochu zhruba 200 tisíc metrů pro výrobu, logistiku či skladování, začátkem roku již byly postaveny tři objekty. Mezinárodní dodavatel pro automobilový průmysl FORVIA HELLA rozšířil své výrobní prostory do Olomouce. V logistickém parku

ve směru na Hněvotín otevřel nový podnik, kam soustředil tzv. posériovou výrobu světlometů z celé Evropy, pro modely aut, které již nejsou ve výrobě, ale podnik jim garantuje dodávku náhradních dílů. V plném provozu zde najde uplatnění zhruba 500 lidí. Olomoucký závod vznikl již v roce 2022 a užívá plochu 39 tisíc čtverečních metrů.

Tabulka 3.1: Ekonomický obraz příspěvkových organizací města k 1.lednu 2024

Název	Majetek (mil.Kč)	Hospodářský výsledek (Kč)	Počet zaměstnanců
Hřbitovy města Olomouce	40,6	75 255	12
Knihovna města Olomouce	16,3	1 394 714	32
Moravské divadlo Olomouc	427	61 259	236
Moravská filharmonie Olomouc	24	14 584	99
Zoologická zahrada	198,5	2 150 979	83

Zdroj: MmOl 2024

Tabulka 3.2: Městské akciové společnosti s majoritním podílem města (2024)

Název	Majetek (mil.Kč)	Hospodářský výsledek(mil.Kč)	Počet zaměstnanců
VFO, a.s.	176,000	2,000	82
TSMO, a.s.	129,600	8,765	269
DPMO, a.s.	604,670	30,401	449
SNO, a.s.	162,100	21,462	41
AQP OL, a.s.	364,400	15,195	69
LMO, a.s.	33,532	34,377*)	29

Zdroj: MmOl 2024

) tržby za prodej dřeva

Firmou roku Olomouckého kraje se letos stala společnost ABO valve, která se v městské části Chomoutov věnuje výrobě průmyslových armatur. Společnost ABO valve je největším výrobcem motýlkových uzavíracích klapek v České republice a funguje již 30 let. Výkonným ředitelem firmy je Pavel Pohorský.

Tabulka 3.3: Městské akciové společnosti s minoritním podílem města (2024)

Název	Podíl města v %	Hodnota majetku (mil.Kč)	Počet zaměstnanců
VHS Olomouc, a.s.	52,31	4276,00	16
OLTERM&TD Olomouc, a.s.	49,00	351,00	44
SK Sigma Olomouc, a.s.	22,93	52,30	12
Servisní společnost odpady OK, a.s.	22,49	6,60	15
Veolia Energie ČR, a.s.	0,0000317	3,14	nezjištěno

Zdroj: MmOL 2024

Tabulka 3.4: Ekonomické aktivity v Olomouci r. 2024 (nad 250 zaměstnanců)

Odvětví	Název subjektu	Počet zaměstnanců
Autoprůmysl	Senior Flextronics Czech, s.r.o.	270
	Elektroprůmysl	MLS Holice, s.r.o.
Chemie a farmacie	Farmak, a.s.	250
	Informatika	TESCO SW, a.s.
Zdravotnictví	FN Olomouc	4199
	VN Olomouc-Hradisko	680
Služby	Bartoň a partner, s.r.o.	285
	Moravská vodárenská, a.s.	473
	TSMO, a.s.	269
Potravinářství	Nestlé Česko, s.r.o.	680
	OLMA, a.s.	463
Stavebnictví	GEMO, a.s.	421
	SPRO,s.r.o.	293
	Skanska, a.s.	420
Strojírenství	Koyo Bearings CZ, s.r.o.	523
	AŽD Praha, s.r.o.	550
Věda, výzkum,školství	UP Olomouc	3916
Obchod	Albert ČR, s.r.o.	650
	Globus ČR, k.s.	280
Doprava a spoje	Správa železnic, s.o.	800
	DPMO, a.s.	380

Zdroj: MmOl 2024

Ekonomicky silnou společností působící na území města Olomouce je např. developerská skupina Redstone, kterou spoluvlastní podnikatel Richard Morávek. V loňském roce díky přírůstkem investičního majetku zvýšila svoji bilanční sumu, tedy souhrn aktiv, na 7,264 miliardy korun z 5,249 miliardy v roce

Průmyslové
aktivity

2022. Konsolidovaný hrubý zisk skupiny vzrostl za toto období o 13,5% na 311,1 milionu korun. Údaje vyplývají z účetní uzávěrky společnosti Restone Real Estate, která stojí v čele skupiny. Svoji činnost firma cílí hlavně na Olomouc, Prahu a Pardubice, hodnota investičního majetku skupiny Redstone činila v loňském roce 5,906 miliardy korun. Viditelnou investicí skupiny Restone je v současnosti realizace velkého logistického a skladovacího centra East Park Olomouc v lokalitě výpadovky na Ostravu, v krajském městě probíhají i další velké projekty, např. v oblasti zdravotnické výstavby.

Příkladem jiné úspěšné aktivity tentokrát z oblasti potravinářství by mohla být místní mlékárna OLMA Olomouc, která v současnosti zaměstnává téměř pět stovek zaměstnanců a v posledních letech masivně investuje. Od roku 2011 s pomocí evropských dotací připravila investiční projekty za přibližně 600 milionů korun. Dotace přitom pokrývají asi polovinu nákladů na modernizaci výrobních technologií Olmy. Mlékárna Olma Olomouc je součástí skupiny Agrofert, která v roce 2009 kapitálově vstoupila do tehdejší firmy Milkagro, která byla majoritním vlastníkem mlékárny. Milkagro do této doby vlastnili zemědělstí podnikatelé. Olma Olomouc zvýšila v loňském roce čistý zisk o 31% na rekordních 282,3 milionu korun. Tržby olomoucké mlékárny dosáhly částky 4,447 miliardy korun a podle výroční zprávy byly nejvyšší v celé historii společnosti. Zvyšující se náklady na produkci vedly nutně ke zvýšení cen některých výrobků Olmy, u klíčových produktů k tomu ale nedošlo. Rozhodující část prodejního sortimentu Olmy tvoří čerstvé mléko a smetana, kysané výrobky a jogurty. Mezi hlavní odběratele patří obchodní řetězce. Zhruba 10% tržeb získává Olma z vývozu do zahraničí, aktivní je hlavně v Polsku a na Slovensku. Mléčné výrobky vyváží Olma také do dalších států EU a sušené mléko exportuje především do třetích zemí.

Česká chemicko-farmaceutická společnost Farmak se sídlem

v Olomouci u Klášterního Hradiska letos oslavila 32. výročí od svého založení. Loňský rok byl zároveň také ekonomicky nejsilnější za posledních dvacet let. Společnost Farmak vyváží své produkty do více než padesáti států pro zhruba 150 zákazníků. Společnost v loňském roce zvýšila svůj čistý zisk o 53% a v tržbách překonala hranici 700 milionů korun. Největší část exportu Farmaku směřuje do Číny, Japonska a Brazílie. Během roku se Farmak stal součástí holdingu CZECH-GEN, který vlastní také sesterské společnosti Farmak Moravia, UniVit a Medic Progress. Dalšími partnery jsou firmy Farmak Reality a Farmak Gastro. Ve správní radě holdingu sedí i zakladatel Farmaku Olomouc Jiří Žák. Farmak v posledních letech investoval milionové částky do vlastního rozvoje, ale i výzkumu. Modernizace překročila hranici 200 milionů korun. Olomoucká továrna JTEKT Bearings Czech republic, dříve Koyo Bearings, získala dlouhodobý kontrakt na dodávku ložisek pro italskou automobilku Lamborghini. Její ložiska budou montována na hřídeli palivového čerpadla motorů V8 pro sportovní model Lamborghini Huracan. Kontrakt zahrnující zhruba 5000 ložisek ročně byl uzavřen na dobu dvanácti let. Mezi hlavní zákazníky firmy, která je součástí japonské nadnárodní skupiny JTEKT Corporation, patří automobilky Audi, Volkswagen, Renault, Škoda či Jaguar Land Rover. Firma vznikla v průmyslové zóně Havelkova v roce 2001 a dnes zaměstnává 369 pracovníků.

Začátkem roku se na trhu objevila publikace olomouckého hejtmanství zachycující nabídku regionálního gastrotrhu. Katalog přinesl seznam regionálních výrobců a míst, kde se dají vyráběné produkty zakoupit. Publikace dostala dvojí praktickou podobu – papírovou verzi a elektronickou na webových stránkách Olomouckého kraje. Prostory největšího olomouckého obchodního centra Galerie Šantovka plánují interní změny. Úpravami projde jídelní zóna, oddychové plochy, prodejní prostory a designové prvky. V pasážích galerie dojde k rozšíření zelených ploch.

Prvním krokem v tomto stylu bylo otevření nové gastroprovozovny Bombay Express. Nový interiér navrhli architekti kanceláře Chapman Taylor. Loni prošla modernizací část zelené zahrady na střešním parkovišti, kde vznikla kombinace okrasné a bylinkové zahrady. Přibyly úly, v nichž vznikl už i první medový výnos. V první polovině letošního roku prošla Šantovka další proměnou své gastrozóny. Nově zde získala zastoupení UGO Salaterie, Spaghetti Parmigiano nebo kavárenský řetězec Costa Coffee. Po rekonstrukci se znovu otevřelo i centrum Fruitissimo. Kapacita jídelní zóny se nakonec zvýšila o zhruba 250 míst k sezení, plocha gastrozóny se zvýšila na dvojnásobek a má nyní plochu 1500 čtverečních metrů. Další novinkou se stal dětský koutek situovaný přímo v gastrozóně. V designu interiérů nyní celkově dominuje dřevo a zeleň, novou podobu interiéru vytvořila architektonická kancelář Chapman Taylor.

V prostoru někdejší čerpací stanice Shell na ulici Velkomoravská se v průběhu roku začala připravovat nová provozovna Mama's Burger. Jde o koncept nové franšízy spojené se jménem známého šéfkuchaře Zdeňka Pohlreicha. Dalšími spoluvlastníky nové provozovny jsou Pavel Kostka (firma 4 Hombres) a David Kaňák (Mama's Burger Ostrava). V pondělí 23. září dorazil známý kuchař Zdeněk Pohlreich do Olomouce, aby zde slavnostně novou provozovnu otevřel. Pohlreich udělil bratrům Kaňákovým již v roce 2017 tři hvězdy a po šesti letech se s nimi spojil i po stránce byznysu.

Složitý osud prožívá v současné době budova historické tržnice v městském centru. Její poslední proměna byla ve hře v roce 2021, kdy město vybíralo nového nájemce tržiště a okolních pozemků. K realizaci revitalizace ale nakonec nedošlo pro nedohodu s vlastníkem budovy Pavlem Širokým a nájemcem tržnice Richardem Morávkem. Další zájemce, podnikatel Richard Benýšek, nakonec rovněž neuspěl, město upustilo od dalšího průběhu koncesního řízení a v únoru 2022 pozemky v okolí tržnice převzala městská

společnost Výstaviště Flora. Pod taktovkou Flory pak od roku 2022 došlo k opravě povrchu nákupních ploch, předláždění, rekonstrukci vodovodu, elektrické přípojky a výsadbě záhonů letniček v blízkosti tržnice. Současně došlo k obnovení jednání koupě budovy tržnice od majitele (Pavel Široký). Dne 30. listopadu byl ukončen prodej v ikonické galanterii na rohu ulice Palackého a náměstí Hrdinů. Provoz dlouhodobě mířil do ztráty a království nití, přízí, knoflíků a zipů skončilo. Už v září letošního roku se naopak podařilo znovu obsadit prostor po drůbežích specialitách v ulici Denisova novou provozovnou s názvem Farmářský gyros. Základní suroviny bere podnik od regionálních dodavatelů a slibuje zákazníkům guemánský zážitek.

Obchodní plochy statutárního města Olomouce prošly v posledních třech dekádách pozoruhodným vývojem. Uvedené období transformace a globalizace komerčních vztahů se v lokálních podmínkách promítly do obrovského nárůstu prodejní plochy, která vzrostla z 39 764 čtverečních metrů (1987) na zhruba 210 000 čtverečních metrů (2023). V uvedeném roce 1987 bylo v samotném centru města 23 482 metrů obchodní plochy, v roce 2013 zaujímal je nově otevřená Galerie Šantovka plochu 46 200 metrů, tedy dvojnásobek a přibližně 17% celkové obchodní plochy v Olomouci. Plošný standard v roce 1987 byl v Olomouci 373 metru ve srovnání s celostátním standardem 337 metrů. O dalších deset let poději (1998) vzrostl standard v Olomouci na 846 čtverečních metrů oproti státu (697 čtv.m.). V roce 2015 činil tento standard v Olomouci již na 2750 čtverečních metrů obchodní plochy. Celkem 61% prodejní plochy v městě Olomouci tvoří v současnosti obchodní domy a nákupní centra, z toho 22% jsou obchodní plochy prodeje potravin. Ve městě je nyní celkem 194 prodejen potravin.

Přes půl roku zely prázdnotou prostory ve Slovenské ulici v centru města, kde vloni zavřela provoz tamní prodejna masa. Od začátku letošního roku byly zahájeny úpravy pro nového ná-

Tabulka 3.5: Velkoplošné prodejny nad 2500 čtverečních metrů prodejní plochy v Olomouci (2024)

Název	Rok otevření	Prodejní plocha v m ²
Senimo	1993	2500
BauMax	1996	4000
COOP Terno	1997	3000
OBI	1999	7000
Globus	2000	15000
Kaufland *)	2001	4000
OC Haná	2002	11500
Olympia **)	2004	32000
Olomouc City	2005	18000
Elektro World, Asko	2005	16000
NP Haná	2005	30000
Hornbach	2007	10000
Galerie Moritz	2012	8400
Galerie Šantovka	2013	46200
NP Bělidla	2015	11000
Kaufland ***)	2022	4000
Celkem		232600

Zdroj: MmOL 2024

*) ulice Tovární

***) administrativně na katastru obce Velký Týnec

****) ulice Okružní

jemce, kterým bude pobočka Fio banky. Půjde o přesun této banky z Dolního náměstí do zdejších větších prostor s uzavřením pobočky na Dolním náměstí. Na začátku roku nebylo stále využité přízemí domu na Horním náměstí, kde v lednu 2023 skončila cukrárna Aida. V průběhu roku se zde přece jen objevil nový zájemce plánující zde prodejnu optiky. Po delší době se na Horním náměstí v exponovaném místě na rohu s ulicí 28. října objevila nová kavárna a bar Enjoy. V uvedené lokalitě kdysi fungovala pobočka Čedoku, poté se nájemci střídali. Ve větší vzdálenosti od Horního náměstí v ulici Ostružnická se v průběhu podzimu znovu objevila Tvarůžková cukrárna, která v nedávné minulosti fungovala na náměstí. Jde ovšem o tzv. pop-up, tedy dočasnou

existenci provozu, konkrétně do 22.prosince ve dnech čtvrtků až neděle. Loštická firma se ve městě uchytila již před 15 lety.

Mimo provoz (až do června 2024) byla v letošním roce i Krajská lékárna na rohu Horního náměstí a ulice Ostružnická. Olomoucký gastropodnik s dlouhou tradicí (až do 60.let) po roční pauze znovu otevřel. Legendární Studentský klub ve Švédské ulici vystřídal podnik v irském stylu s názvem MacLaren's Pub. Provozovatel počítá i s venkovním posezením, jak bylo i v minulosti. Otevření bylo stanoveno na pátek 10.května. V samotném centru města došlo v květnu i k zásadnímu restartu tamní slavné Varny v Riegrově ulici na taneční klub s označením R6. Varna byla v provozu zhruba 50 let. Prostor tří pater prošel rekonstrukcí, vstup je striktně stanoven na 18+. Kuchyně byla zrušena, v ulici se nepočítá ani se zahrádkou. Hlavním lákadlem nově koncipovaného tanečního podniku bude tedy hudba a možnost tanečního vyžití potencionálních návštěvníků. V sobotu 8.června proběhla v R6 velká after party po Retro festivalu na Korunní pevnůstce.

Výstavbu více než osmi kilometrů nových horkovodů dokončila v listopadu společnost Veolia Energie. Z hlediska délky potrubí jde o aktuálně druhý největší teplotárenský projekt v republice. Více než 29 tisíc olomouckých domácností se díky půlmiliardové investici dočká řady výhod. Společnost zahájila rekonstrukci části parovodního systému již v roce 2023 a vyměnila 6,5 km potrubí místy starého i 60 let. Projekt je součástí širšího záměru olomouckého teplotárenství na odklon od užívání uhlí. Nové potrubí je rovněž odolné proti spodní vodě a dokonce povodni.

Kapitola 4

Výstavba

Doprava

Životní prostředí

Už na začátku kalendářního roku se bylo možné seznámit s důležitými stavebními projekty na území města. Šlo o projekty velkých developerských firem, z nichž některé už zanechaly v Olomouci zásadní stopu - tím je myšlena např. firma Redstone podnikatele Richarda Morávka, která úspěšně dokončila v roce 2013 stavbu Galerie Šantovka (1). Tatáž firma už před časem signalizovala pokračování tohoto projektu s označením Šantovka 2 (také Šantovka District). Podle původního projektu měla být Š2 jednotlivá čtyřpodlažní budova spojená s první Šantovkou lávkou nad Mlýnským potokem. Britský architekt Robert Bishop, autor Šantovky 1, ale celý projekt zásadně změnil v tom smyslu, že stavba bude složena z řady různě pojatých menších budov s lávkami přes tramvajovou trať a potok, ulicemi a náměstím mezi objekty s živým parterem každé, kde budou nabízeny různé služby, gastro, odpočinek, kulturní aktivity a jiné. Zastřešené ulice budou zajišťovat možnost celoročního provozu všech lokalit. V průběhu roku by měl být dokončen projekt BEA campus Olomouc podél ulice Kosmonautů s označením BEA city business residence. Stane se zázemím pro expertní firmy a vzdělávací instituce, ale i pro volnočasové aktivity a další služby veřejnosti. Investorem BEA campusu je společnost RCO spojená s firmou TESCO SW podnikatele Josefa Tesaříka. Během letošního podzimu by měla být zahájena realizace projektu Smetanka Park na místě brownfieldu u Fibichovy ulice v blízkosti nádraží Českých drah. Kromě bydlení (400 bytů) se počítá s komerčním využitím, školkou, kavárnou, fitcentrem a dalšími službami. Uvnitř objektu je plánováno sportovní a dětské hřiště. Za Smetanka Parkem stojí brněnská investiční skupina DRFG. Dalším projektem skupiny Redstone Richarda Morávka je plán stavby sanatoria s kapacitou 120 lůžek v blízkosti areálu FN Olomouc (lokalita ulice Rošického a Okružní). Zařízení by mělo poskytovat nadstandardní nepřetržitou péči. Polyfunkční dům Rolsberská v blízkosti hobymarketu Hornbach by měl nabídnout na ploše 1400 metrů čtverečních

Výstavba

68 bytů různé velikosti, prodejnu potravin, podzemní parking a obytnou střešní zahradu o ploše 1700 čtverečních metrů přiléhající k bytům. Dalším stavebním projektem, který pokračuje již od minulého roku, je Neředín Garden s 56 byty mezi ulicemi Okružní a Družstevní. Projekt byl navržen olomouckým ateliérem architekta Miroslava Pospíšila v cenách od 3,9 do 13,3 milionu korun. Tento byt má zahradu o ploše 125 čtverečních metrů. Společnost JTH Group provádí od roku 2023 výstavbu v lokalitě Šibeník, kde má do roku 2025 vyrůst celkem 268 bytů různé velikosti s přítomností dalších služeb pro nové obyvatele. Projekt s názvem Šantovka Living je rovněž ve výstavbě a nabídne po dokončení v roce 2026 celkem 136 bytů, z nichž část je již obydlena. Investorem tohoto projektu je již zmiňovaná společnost Redstone Richarda Morávka. Šantovka Living nabízí jako jediná ve městě vytápění domů pomocí tepelných čerpadel na bázi geotermálního vrtu. Tatáž skupina Redstone chystá v lokalitě Velkomoravská na ploše cca 17 hektarů výstavbu nové čtvrti v objemu zhruba 15 miliard korun, kde by mělo být 2000 bytů a příslušná infrastruktura komerce a služeb, mezi nimiž by mohla být i nová multifunkční hala nahrazující olomouckou „plecharénu.“

Nová výstavba v Olomouci by měla přispět k oživení situace v oblasti výstavby v krajském městě, neboť v průběhu loňského roku klesla výstavba o 57,4% a zkolaudováno bylo pouze 409 bytů. V prosinci 2023 dosáhla cena jednoho metru novostavby v Olomouci částky 76 087 korun, v lednu letošního roku 76 276 korun. V bytech luxusně vybavených se cena v některých případech dostává k magické hranici 100 tisíc korun za metr, čímž se Olomouc začíná přibližovat situaci v Praze. V měsíci červnu vydal olomoucký magistrát územní rozhodnutí pro plánovanou výstavbu čtrnácti rodinných domů v ulici Kovařovicova v lokalitě Svatý Kopeček. O povolení žádala Kongregace Milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě, která vlastní pozemky v uvedeném místě a rozhodla se je zhodnotit změnou na pozemky

stavební. Pozemky získala církev v rámci restitucí. V olomoucké lokalitě Slavonín dosahuje současná cena metru stavebního pozemku na částku 8100 korun. Je třeba obecně připomenout, že stavebních pozemků je v krajském městě i jeho nejbližším okolí chronický nedostatek. Nová obytná zóna s označením Green City se plánuje mezi ulicemi Pražská a stávající zástavbou v městské části Řepčín v objemu 2 107 bytů pro zhruba 5100 obyvatel. Plocha 23,5 ha by měla být zastavěna z 23%, návrh obsahuje i 2188 parkovacích míst či odstavných parkovacích garážových stání a 64 komerčních jednotek. Stavět chce developer v pěti časových etapách v období od roku 2027.

Od poloviny letošního ledna mohou všichni Olomoučané, kteří mají potíže s bydlením, navštívit nově zřízené pracoviště magistrátu, kde dostanou poradenství a pomoc v této problematice. Kontaktní místo bylo otevřeno na Dolním náměstí. Projekt byl vytvořen jako součást Rozvoje sociálního bydlení ve statutárním městě Olomouci, který je kofinancován EU prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus. V minulém roce ceny nájmu v republice i v Olomouci mírně vzrostly. Průměrná výše olomouckého pronajatého čtverečního metru bytové plochy byla 256 korun. Jednopokojový byt znamenal nájem zhruba 10 tisíc korun, za třípokojový bylo požadováno průměrně 15 tisíc. Česko se stalo druhou nejméně dostupnou zemí Evropy pro koupi vlastního bydlení. Možnosti pronájmu nabízí i samotné město Olomouc, které má ve svém vlastnictví 1520 bytů. Z toho je 557 bytů určeno pro seniory, 68 je bezbariérových a 26 jsou sociální byty. Zbytek spadá pod běžný bytový fond, ze kterého se ročně uvolní asi 40 bytů. Letošní rok znamená zdražení nájmu městských bytů (naposled se zdražovalo v roce 2019) o 20%, v případě podpůrných bytů o 10%. I po zdražení jsou městské byty pod 50% tržního nájemného. Olomoucký trh s bydlením zásadně ovlivňují studenti univerzity, kterých je zhruba 23 tisíc. Bydlení na studentské koleji stojí v průměru 2800 korun za měsíc, počet míst

je ovšem zhruba pro 20% zájemců. Od ledna došlo ve způsobu pronajímání městských bytů k zásadní změně – polovina z pronajímatelného množství bude nově soutěžena v aukcích, z druhé poloviny budou vyčleněny pro sociální a startovací bydlení. Jde o to, aby byli z žadatelů eliminováni ti, kteří si mohou dovolit platit tržní nájemné a dosud mohli žádat o nájem bytu města. Na konci ledna byly k dispozici pro určené zájemce celkem 4 startovací byty.

Koncem března Krajský soud v Olomouci podruhé odmítl žalobu ombudmana Stanislava Křečka proti stavbě výškové budovy Šantovka Tower investora Redstone (Richard Morávek). První odmítnutí žaloby proběhlo v roce 2022 a Nejvyšší správní soud vrátil kauzu zpět krajskému soudu. V březnu 2024 krajští soudci znovu odmítl žalobu s tím, že nebyl prokázán veřejný zájem na tom, aby stavba nebyla realizována. Magistrát Olomouce schválil stavbu v roce 2019, v roce 2020 podala první žalobu tehdejší ombudsmanka Anna Šabatová. Tu krajský soud dne 23. března 2022 zamítl. Nový ombudsman Křeček podal následně kasační stížnost na Nejvyšší správní soud a postup krajského soudu se poté opakoval. Ombudsman argumentoval především podezřením na podjatost olomouckého magistrátu při rozhodování v roce 2019 o schválení projektu. Pokračování kauzy Šantovka Tower proběhlo v měsíci červenci, kdy veřejný ochránce práv (ombudsman) Stanislav Křeček opětovně napadl projekt u Nejvyššího správního soudu kasační stížností rozhodnutí Krajského soudu z měsíce března 2024. Rozsudek označil stížnost Křečkova úřadu jako nepřijatelnou. Stavba výškové budovy (cca 75 m) se v Olomouci diskutuje již zhruba deset let a má své odpůrce i zastánce.

Dvě desítky nových městských bytů vzniknou v Hauenschildově paláci na Dolním náměstí. Objekt zatím využívaly neziskové organizace. Záměr schválili v dubnu městští radní s tím, že půjde o projekt bez dotace. Stavební úpravy historického objektu jsou vyčísleny na zhruba 100 milionů korun, náklady ponese měst-

ská akciová společnost Správa nemovitostí Olomouc. Tyto byty rozšíří nabídku sociálních bytů ve městě. Úspěšně byla zakončena aukce na prodej budovy někdejší pošty na Horním náměstí, když byl v červnu ohlášen prodej novému subjektu za 130,5 milionu korun. Palác loni uzavřel poštovní pobočku. Jméno nového nabyvatele nebylo na jeho žádost zveřejněno, podle dostupných informací se jedná o olomouckou firmu. K prodeji byla v červnu i budova bývalé ubytovny v ulici Riegrova, stejně jako rozsáhlý objekt Hanáckých kasáren. K prodeji je nabízeno i několik domů na olomouckém Dolním náměstí. K mání je i objekt na rohu ulice Panská a Školní ve vlastnictví sociálních demokratů v ceně 14,99 milionu korun. V ulici Šemberova je k prodeji nabízen objekt s třemi podlažími v ceně 24,99 milionu korun. Po převodu více než 350 olomouckých městských bytů do osobního vlastnictví vznikl ještě jeden problém v podobě přeplatků za nájem. Pro časové prodloužení převodu totiž nájem trval déle než sjednaných 20 let (smlouva z roku 1999). Došlo dokonce k podání asi čtyřiceti žalob nových vlastníků na město. U nájemního bydlení dál zůstává velký rozdíl mezi městskými a soukromými byty. Komerční nájem je výrazně dražší o desítky procent. U běžného městského bytu je nájem 132 korun, komerční je v průměru za 224 koruny, rozdíl tedy činí 70%. První elektronická dražba nájmu městských bytů se uskutečnila v květnu letošního roku s vyvolávací cenou 150 korun/metr. Česko je v Evropě druhou nejméně dostupnou zemí pro koupi vlastního bydlení. Ceny městských bytů se na posled zvedaly v roce 2019, letos se počítá s nárůstem o 20%, v případě podpůrných bytů o 10%. Menší byty ve městě překonaly koncem kalendářního roku magickou hranici 100 tisíc korun za čtvereční metr obytné plochy. Po ochlazení v posledních letech je poptávka v tomto segmentu v krajském městě obrovská. Uvedenou tendenci potvrdil i ředitel Hanácké realitní kanceláře Petr Korytar. Velký vliv na sílící poptávku má i návrat lidí financujících nákup bytu hypotékou. Do budoucna se v Olomouci

chystají velké projekty s několika tisíci byty, cenovou hladinu to ale zřejmě zásadně neovlivní. Koncem roku (říjen) se na místě brownfieldu poblíž hlavního nádraží začal rozbíhat projekt Smetanka Park s plánovanými 500 byty s možností rozšířit až na 800 bytů a komerční plochy. První etapa výstavby by zahrnovala 191 bytů, 4900 metrů komerce a 224 míst garážových stání v podzemí. Součástí komplexu jsou i plánované až dvě výškové budovy s 22 nadzemními podlažími. Celý projekt je v režii developerské firmy DRFG v předpokládaném rozsahu až 14 tisíc čtverečních metrů.

Tabulka 4.1: Ceny nájemního bydlení ve velkých městech v Kč (4Q 2023)

	1+k	2+k	3+k
Praha	14 179	20 307	28 831
Brno	11 878	16 075	22 301
Ostrava	7 960	11 306	18 593
Plzeň	8 903	12 642	17 097
Olomouc	10 471	13 669	16 829

Zdroj: UlovDomov.cz

Významnou dopravní stavbou, která by měla být ukončena 5.prosince 2024, je přemostění železniční trati na ulici Holická formou nadjezdu. Toto místo bylo často lokalitou velkého čekání na zprůjezdnění drážního koridoru vzhledem k dvojkolejně trati. Součástí nového přemostění budou pruhy pro cyklisty. Stavební práce začaly loni v červnu a znamenají investici v objemu 375 milionů korun. Nové přemostění má délku 468 metrů, bude obousměrné s chodníkem pro pěší. Spuštění nových parkovacích zón s označením C a D se odložilo na příští rok. Důvodem odkladu jsou nedostatky automatizovaných informačních systémů. Projekt posuzovala i Česká parkovací asociace, která doporučila odklad spojený s vylepšením systému. Zákaz nočního parkování vozidel nad 2,1 t se ve městě rozšířil o další zóny na sídlištích Po-

Doprava

vel a Nové Sady s platností od 2. poloviny roku. Omezení schválila rada města na svém lednovém jednání s tím, že tato vozidla bude vyčleněna plocha za prodejnu Albert v ulici Zikova. Pilotní zónu se zákazem nočního parkování dodávek spustilo město v listopadu roku 2021 na sídlišti Tabulový vrch na ulicích Hněvotínská, Okružní, třída Míru a Foerstrova, kde denně parkovalo více než 100 dodávek. Tato vozidla tak omezovala parking rezidentů v lokalitě. Nové zóny s nočním zákazem stání pro dodávky jsou plánovány na ulice Brněnská, Velkomoravská, Schweitzerova, Jeremiášova, Jánského, Rooseveltova, Zikova, Střední Novosadská a Slavonínská. Zákaz stání zde bude stanoven na dobu Po-Ne 19.00-6.00. Od konce ledna jezdí v ulicích centra města speciálně upravené vozidlo, které monitoruje parkování. Skenovací zařízení přestupek rozpozná a odešle k řešení příslušným orgánům. V ostrém provozu začaly pracovat i radary ve Chválkovicích a Chomoutově. Vozidlo na kontrolu parkování získala MPO na podzim loňského roku, za měsíc leden 2024 bylo odhaleno 240 přestupků.

Na velké opravy městských komunikací, které jsou plánovány od letošního března, vyčlenilo město částku 130 milionů korun. V posledních letech věnovalo město těmto rekonstrukcím zhruba 100 milionů korun ročně, podfinancovanost přitom činí až 1 miliardu korun. Lokality zmíněných oprav v objemu nad 3 miliony korun představuje tabulkový přehled:

V úterý 27. února byla zahájena stavba druhé etapy dálnice D 35 Křelov-Slavonín navazující na první část zprovozněnou v roce 2008. Chybějící úsek má délku 3,2 km. Stavba ukončí provizorium trvající dlouhých 16 let. Zprovozněním druhé etapy dojde ke zkompletování západního obchvatu města. Dokončení stavby je plánováno na rok 2026. ŘSD pro stavbu vysoutěžilo zhotovitele, tím se stala firma Eurovia CS za nabídkovou cenu 838 milionů korun bez DPH.

Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje (IDSOK) za-

Tabulka 4.2: Opravy komunikací v roce 2024

Název stavby	Předpokládané náklady v mil. Kč
Okružní, 2.etapa	24,41
Schweitzerova	17,48
Pavelkova, 4.etapa	22,38
Dlouhá, 2.etapa	10,94
Uhelná	6,18
Třída Míru	3,05
Opravy živичného povrchu	5,00
Autobusová zastávka Povel-škola	4,43
Autobusová zastávka Lazce- Finanční úřad	4,13
Jeremenkova – podchod	3,50
Opravy lávek, mostů a propustků	5,00
VO Okružní, Jílová, Dělnická	4,54
Vodohospodářské stavby	5,00
Schweitzerova, Velkomoravská	3,44

Zdroj: TZ MmOl 2024

vedl od neděle 3.března novou zónu s označením 710 a má pokrýt stejné území jako stávající olomoucká zóna 71. Jízdenky nové zóny jsou určeny výhradně k přepravě cestujících příměstskou dopravou a jsou nepřestupné na spoje linek MHD v městě Olomouci. Olomoucká radnice zadala v dubnu studii modernizace tramvajové trati z hlavního nádraží do městské části Hodolany, která je ve špatném technickém vztahu. Trať vede ulicemi Hodolanská, Divišova, Pavlovická, U Podjezdu a Edisonova. Zprovozněna byla v roce 1957 a její poslední velkou rekonstrukci dělal dopravní podnik v roce 1983. Cena rekonstrukce je v současnosti odhadnuta na 274 miliony korun, ve hře je dotace z operačního programu Doprava. Na začátku prosince začala platit na Horním náměstí přísnější pravidla pro vjezd dopravní obsluhy a vozů taxislužby. Radnice tímto opatřením sleduje snížení intenzity automobilového provozu na pěší zóně. Taxislužba bude vjíždět na náměstí jen mezi 18. a 11. hodinou, dopravní obsluha pak mezi 18. a 9. hodinou. Z povolení město vyřadí režim „potravinový“, mezi 12. a 14. hodinou, který byl často zneužíván pro jiné účely. Delší čekání

skončilo na konci roku i v lokalitě ulice Holická, kde byl koncem listopadu zprůjezdněn budovaný nadjezd nad železničním korydorem. V minulosti zde řidiči často stáli v kolonách vzhledem k oboustranné železniční dopravě na tahu Olomouc-Přerov. Nadjezd je přínosem pro celé město, celkové náklady dosáhly 375 milionů korun, z toho stavební práce činily 295 milionů korun. Financování stavby zajistil Státní fond dopravní infrastruktury.

Olomoucké městské parky mají v letošním roce nového architekta Václava Babku. Parky jsou ve správě společnosti Flora Olomouc Podle vyjádření náměstka primátora Tomáše Pejпка (ProPir) nečekají Olomouc nějaké zásadní změny. Více než tisícovka stromů projde v parcích a ostatních plochách města odborným ošetřením. Periodický ořez dřevin provádějí pracovníci technických služeb a veřejnost je informována viditelnými tabulemi. Kromě nutných ořezů přichází na jaře také na výsadbu nových stromů. Ty se objeví nově např. na ulicích Okružní, Jungmannova, Bacherova nebo Mošnerova. S postupnou kultivací rekreační krajinné zeleně se začne také na Slavonínských svazích a u Klášterního Hradiska. Výsadbu plánuje odbor městské zeleně magistrátu. Nová výsadba trvalkových záhonů by měla vzniknout rovněž v lokalitě Parku malého prince, v Myslbekově nebo Špálově ulici. Další středové záhony jsou plánovány na okružních křižovatkách v Holici nebo v Neředíně pod konečnou zastávkou. Klasický ornamentální záhon před restaurací Fontána v centru Rudolfovy aleje bude doplněn výsadbou macešek a cibulovin. Letničkové záhony budou osazeny také u městské tržnice, kde budou součástí tradičního green pointu a doplní výsadbu v nádobách V centru města se turisté mohou těšit na oblíbenou floristickou instalaci v Ariónově kašně, květinová výzdoba Horního náměstí se stane součástí Svátků města. Už v létě loňského roku byla provedena výměna středového zábradlí v dělicím pásu na ulici Velkomoravská, součástí projektu zde byla i výsadba keřů růží. Lesy města Olomouce se i letos připojily ke Dni otevřených lesů, které

Zeleň

připravuje Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů. Letošní 3.ročník akce byl pro veřejnost zahájen v sobotu 18.května. Město pozvalo zájemce do lesa v okolí městské části Lošov, k vidění bylo mimo jiné přibližování dříví a práce lesníků s koněm.

První dny ledna letošního roku znamenaly vzestup hladiny Moravy v důsledku dešťů takovým způsobem, že bylo dosaženo stupně povodňové aktivity. Ve čtvrtek 4.ledna spadlo v povodí Moravy 10 až 35 mm srážek, olomoucká náplavka v centru musela být uzavřena. 2.stupeň povodňové aktivity byl očekáván podle odhadnutého vývoje v průběhu pátku 5.ledna. Lužní lesy byly přitom nasyceny vodou z vánoční povodně. Třetí etapa protipovodňových opatření v Olomouci má za úkol změnit obávaný živel v přírodní fenomén. Radnice vypsala v termínu do konce dubna 2024 krajinářskou soutěž na poslední část ochrany města pro oblast Letné, Lazců, části Hejčína, Černovíru a okolí Klášterního Hradiska. Tato třetí etapa je pokračováním předchozích staveb níže po toku. Pokračuje z centra proti proudu od mostu v Komenského ulici až k výběžku CHKOLP. Od roku 1997, kdy byla Olomouc zasažena katastrofální povodní, město a Povodí Moravy postupně budují ochranu proti velké vodě. První a druhá etapa jsou už dokončeny, čtvrtá A etapa pod Olomoucí získala financování a začne se stavět. Zadání krajinářské soutěže na konci loňského roku schválila rada města. Cílem ochrany města proti velké vodě je docílit ochrany před průtokem do výše 650 kubíků za sekundu, což odpovídá čtyřsetleté vodě. Dosavadní objem investic na stavby ochrany dosáhl 730 milionů korun. Na stavbu 4.etapy na jihu města (Nemilany, Nový Svět) je výše investice 170 milionů korun. Zahájení severní etapy (3) zatím není časově stanoveno. Vzestup hladiny Moravy ve městě se znovu objevil v polovině měsíce února. V pondělí 12.února byla hladina Moravy ve městě na 2.stupni povodňové aktivity. Už v sobotu 10.února byla uzavřena náplavka v centru mezi mosty. Úroveň 2. stupně

Voda a
kanalizace

znamená hladinu na výšce 390 cm. Teploty se v tomto čase pohybovaly mezi 5 až 9 stupni Celsia. S nástupem nového roku přistoupila vodohospodářská společnost Moravská vodárenská, a.s. ke zvýšení ceny dodávané vody pro obyvatelstvo o 11,2%. V důsledku tohoto navýšení se cena kubického metru pro Olomoucké domácnosti dostala na úroveň 121,34 Kč. Uvedená společnost zásobuje vodou Olomouc a blízké okolí, celkem jde o 227 tisíc odběratelů. Historická parní čerpací stanice zásobující sedmdesát let Olomouc pitnou vodou, byla k vidění v provozu v pondělí 25.března v areálu bývalé vodárny ve Chválkovicích. Unikátní 135 let staré zařízení přilákalo množství zájemců. Stavba tohoto zařízení začala v květnu 1889, hotovo bylo už v prosinci téhož roku. Každé soustrojí mělo výkon 80 HP s výkonem 30litrů vody za vteřinu. Ve třicátých letech minulého století byla pak postavena elektrická čerpací stanice, obě zařízení pracovala souběžně až do roku 1960. Voda v souboru městských kašen se letos opět vrátila v dubnu. Ariónova kašna na Horním náměstí prošla před napuštěním (v pátek 12.dubna) kontrolou technologie a pojala zhruba 28 tisíc litrů vody. Postupně byly plněny ostatní historické barokní kašny s výjimkou Merkurovy v ulici 28.října, která potřebuje větší servisní zásah. Od roku 1995 je šest barokních kašen s antickým námětem součástí národních památek. K důležité změně ve fungování vodního hospodářství se po více než dvaceti letech schyluje v Olomouci. Moravská vodárenská a.s. z koncernu francouzské společnosti Veolia měla majetek pronajatý od roku 2000, jde o provoz hlavních vodovodních přivaděčů, vodojemů, pramenišť a úpraven vody či některých kanalizačních částí a čistíren odpadních vod. Město Olomouc, jež má ve společnosti Vodohospodářská společnost,a.s. (VHS a.s.) nadpoloviční podíl, se na správu majetku vlastními silami připravuje již delší dobu. Podle představ vedení společnosti a rovněž i vedení města Olomouce by správa vodního hospodářství měla přejít do českých rukou k 1.dubnu 2025. O dalších pět let později, v roce 2030, by

měla být ukončena platnost současné nájemní smlouvy na olomouckou vodárenskou infrastrukturu s Francouzi. Krajské město má ve VHS podíl 52% akcií, 20% patří Uničovu. Malé podíly vlastní Hlubočky, Litovel, Velká Bystřice a Přáslavice a rovněž i soukromý akcionář.

V sobotu 1.června se otevřely brány olomouckého plaveckého stadionu pro veřejnost. Olomoucký aquapark byl otevřen o týden později. Novinkou sezóny stadionu je venkovní přístup na tobogan. Upraveno bylo i vstupné – nově činí celodenní pobyt částku 150 Kč (loni 135 Kč). Ke změnám ve fungování došlo začátkem července i na toku Moravy. Od pondělí 8.července došlo ke srážce jezu, tedy k záměrnému snížení hladiny řeky na úroveň přirozeného průtoku. Stalo se tak z důvodu oprav opěrných zdí v korytě řeky Bystřice, která je nad soutokem s Moravou ovlivněná vzdutím jezu. Snížení hladiny Moravy znamená i omezení plavby lodí, což bude trvat do pátku 26.srpna. Celé práce na opravách budou trvat až do letošního října s nákladem zhruba 8 milionů korun. Tropické teploty v polovině letošního července (až k 35st. C) lákaly Olomoučany k vodě. V obležení se ocitla přírodní lokalita Poděbrady, podobná situace byla i v městských plovárnách. Ve středu 17. července v podvečer unikl v areálu plaveckého stadionu chlor. Záchranáři ošetřili šest lidí, pět z nich bylo převezeno do nemocnice s podrážděním horních cest dýchacích a očí. Evakuace areálu byla zahájena ještě před příjezdem hasičů. K nehodě došlo v tamní sauně, kde hasiči konstatovali po měření lehký únik dráždivého plynu. Do vodního režimu města Olomouce zasáhl snad nejvíce měsíc září. V úterý 10.září odpoledne došlo k havárii vodovodního potrubí pod vodojemem na Tabulovém vrchu v městské části Nová Ulice. Porucha potrubí znamenala průnik vody na povrch komunikace v ulici Za Vodojemem, propad podloží a zaplavení uvedené ulice ve směru k fakultní nemocnici. Voda zaplavila i tam zaparkovaná dvě osobní auta, která musela být z ohniska vyzdvižena jeřábem. V polovině měsíce se město

ocitlo v povodňové situaci v mnohém připomínající tragédii léta roku 1997. První výstrahy hydrometeorologů přišly ve středu 11. září s tím, že lze očekávat vydatné srážky od čtvrtka 12. září do neděle 15. září se sumou až 250 mm na čtvereční metr, tedy 250 litrů na uvedenou plochu. Uvedené množství je schopno vyvolat v řece Moravě 3. povodňový stupeň a situace znamenala svolání povodňové komise statutárního města Olomouce ve středu ráno a přípravu krizového scénáře počítajícího s uzavřením náplavky, tvorbou pytlových pískových zábran, plochami pro přeparkování vozidel a dalšími opatřeními. Jako nejvíce ohrožená se v prognózách jevila městská část Chomoutov, zde se měl opakovat scénář z roku 2006 s rozlitím vody mimo koryto. Postupné zvyšování povodňových stupňů mělo dosáhnout toho třetího s kulminací v blízkosti výšky hladiny Moravy na úrovni cca 500 cm na měřeném profilu Nové Sady. Odborníci rovněž publikovali mapu prognózovaného rozlití vody z koryta Moravy (14.9.24) z níž vyplynulo riziko pro oblast Chomoutova a Nových Sadů. Od pátku 13.září začala Morava rapidně růst – na dvojnásobek výšky hladiny od čtvrtka (114 cm 13.9. – 242 cm 14.9.) a průtok vzrostl za uvedený den skorona pětinasobek – z 16 kubíků na 76 kubíků za vteřinu. První stupeň byl dosažen v neděli 15. září, druhý téhož dne večer (20 hodin), třetí byl vyhlášen primátorem Miroslavem Žbáňkem v pondělí 16.září na výšce přesahující 430 cm. Už dopoledne toho dne byla uzavřena ulice U Rybářských stavů, voda uzavřela i ulici Keplerovu na Nových Sadech. Odpoledne se Morava vylila z obou stran a uzavřela silnici vedoucí do Štěpánova z Chomoutova. Město poskytlo hasičům neředínské letiště ke startu dvou vrtulníků s humanitární pomocí směřující na sever Olomouckého kraje na postižené Jesenicko. Pátý den povodní ukázal, že protipovodňová ochrana města funguje. V úterý 17.září v 7 hodin ráno protékalo řečištěm Moravy 311 kubíků za sekundu, výška hladiny dosáhla 490 cm, střed města ovšem postižen nebyl, o tři hodiny dříve Morava kulminovala na 492 cm a průtoku

317 kubíků za sekundu. To byl zásadní zlom ve srovnání roku 1997 nebo i 2006. Chomoutov byl v pondělí 16. září postižen navíc výpadkem elektrické energie. Záběry z dronů nad Olomoucí přinesly obrovské vodní plochy, avšak s výjimkou Chomoutova byly všechny mimo obydlené oblasti. Osmi lidem z této lokality město zajistilo nouzové ubytování. V některých částech města se objevily i průsaky vody a vyšší hladina spodní vody. Toto se projevilo např. i v nové výstavbě v lokalitě ulice Rokycanova (Nové Sady), kde se voda objevila v suterénních garážích. Podle tajemníka povodňové komise Jiřího Langra zažila Olomouc třetí největší povodeň za posledních 100 let. Podle dosažené hladiny v měrném profilu Nové Sady byly větší jen katastrofální povodně v roce 1997 s výškou hladiny 650 cm a povodeň z roku 2006 s výškou hladiny 533 cm. Současná povodeň dosáhla maximální výšky hladiny na 492 cm. V prvním poválečném roce (1946) byla zaznamenána povodeň s výškou hladiny 485 cm. Ve středu 18. září dopoledne klesla Morava v Nových Sadech na 2. stupeň a Technické služby města Olomouce přistavily do Chomoutova kontejnery na velkoobjemový odpad, pro zbytek Olomouce byly k dispozici sběrné dvory. Ze skladu Státních hmotných rezerv bylo pro Chomoutov zajištěno osmdesát vysousečů, průjezd lokalitou byl ve středu 18. září otevřen, neprůjezdná zůstala ulice Keplerova spojující Nové Sady a Holici. V postiženém Chomoutově byly zatopeny desítky rodinných domů, na levém břehu dosahovala hladina vody až do výšky jednoho metru. Celkem bylo letošní zářijovou povodní zasaženo 223 nemovitostí v městských částech Chomoutov, Černovír a Holice, evakuováno muselo být osm osob a jeden dobrovolný hasič utrpěl při záchranných pracích zranění. Olomouc za posledních 100 let zasáhlo celkem 17 povodní, z toho 9 významných. Povodeň z roku 1997 patřila mezi vůbec nejhorší v její novodobé historii. Podle zveřejněných dat lze konstatovat, že městu pomohla v letošní povodni tři zásadní fakta:

1. Kulminační průtoky Moravy a jejích významných přítoků se nepotkaly ve stejný čas a maximální průtoky přítoků níže po proudu nebyly v takovém objemu, jelikož srážkové úhrny byly největší v oblasti Jeseníků
2. CHKO Litovelské Pomoraví zadrželo okolo 120 kubíků za sekundu povodňové vody
3. Dokončená protipovodňová opatření města rozhodla o tom, že město se nedostalo pod rozliv a občané a majetek byl ochráněn.

Během povodňových dnů bylo nasazeno celkem 102 dobrovolných hasičů jednotek města Olomouce a 54 pracovníků Technických služeb města Olomouce. Svým průtokem se v novodobé historii města jedná o třetí nejvýznamnější povodeň. Ukazuje se rovněž, že je nezbytné posílit protipovodňovou ochranu městské části Chomoutov. Škody na infrastrukturu, cena materiálu a služeb v souvislosti s povodní byly v prosinci odhadnuty na částku 6,88 milionu korun. Zastupitelstvu města Olomouce byla na jeho prosincovém zasedání předložena zhruba šedesátistránková Souhrnná zpráva o povodni v září 2024.

Poslední roky bylo možné zaznamenat na vodních tocích města výskyt dvou živočichů – nutrie a bobr. Nutrie byly pozorovány nejdříve na řece Bystřici, rozšířily se ale i na Moravu a Mlýnský potok. Do Česka se tato zvířata dostala v roce 1924 dovozem z Argentiny, olomoucké nutrie jsou zřejmě potomky jedinců, kteří byli vypuštěni z chovu do volné přírody. Lidé si nutrie fotografují a krmí. Váha dospělé nutrie se pohybuje mezi sedmi a deseti kilogramy, chována a lovena byla hlavně pro kožešinu. Bobři se v Olomouci volně pohybují v ramenném systému řeky Moravy, na přítocích a téměř na všech uzavřených vodách a štěrkopiscích. Bobr je chráněný druh a buduje hráze tak, aby zvýšil hladinu nad vchodem do své nory. Na Moravě je současný počet bobrů odhadován na 10 tisíc. Olomoučtí bobři jsou pravděpodobně potomky

Životní
prostředí

zvířat, které v 90. letech do krajiny vracel ekolog Otakar Štěrba a jeho kolegové z univerzity. V letech 1991 a 1992 vysadili v Litovelském Pomoraví 20 bobrů evropských z Polska a v roce 1996 ještě jeden pár z Litvy. Před několika lety způsobili bobři problémy obyvatelům Nemilan, kde zvýšená hladina tamního potoka způsobila průsak do sklepů přilehlých domů. Problémem jiného typu jsou ve městě toulavé kočky. Olomouc se uvedený problém snaží řešit i finančními nástroji – dotací na kastraci. Problémem je i to, že dochází k solidárnímu přikrmování koček občany města.

K poněkud zvláštnímu jevu došlo koncem března nad Olomoucí a jejím okolím, když se do ovzduší dostal prach ze vzdálené Sahary. V neděli 31. března se situace vyznačovala zvětšenou oblačností, „zákalem“ a zvýšenou koncentrací prachových částic označovaných jako PM10. V Olomouci nedosahovaly emise hodnot jako v Ostravě, kde byla vyhlášena smogová situace. Přístroje naměřily v Olomouci koncentraci nad 100 mikrogramů prachových částic na krychlový metr. Celostátní akce Uklidme Česko je naplánována na víkend 6. dubna i v Olomouci, kde bylo pro tento účel vytypováno celkem 39 lokalit. Technické služby zajistily sedm vanových kontejnerů, které byly rozmístěny na území města. Úklid začal již v pátek 5. dubna ve Smetanových sadech s pomocí popelářského vozu s lisem. Specializovaná firma provedla začátkem dubna v oblasti Černovíru preventivní zásah proti komárům. Použit byl bakteriální přípravek proti komářími larvám, neškodný pro ostatní živočichy. Podobný zásah byl proveden i v lokalitách Klášterní Hradisko, Chválkovice, Pavlovičky a Týneček. Akce si vyžádala náklad ve výši zhruba 80 tisíc korun. Mimo komáry řešil odbor životního prostředí také zvýšený výskyt potkanů, na který byly stížnosti po Velikonocích. Tento jev bohužel souvisí s odkládáním nespotřebovaných potravin do městské zeleně a ke kontejnerům na odpad, kde se stává zdrojem potravy právě pro potkany. Náklady na deratizaci v Olomouci se ročně pohybují v řádu statisíců korun. Největší svátek ekologů

v roce jsou bezesporu Ekologické dny Olomouc (EDO) na konci měsíce dubna. Letošní profil EDO byl zaměřen na bio-diverzitu přístupu ke světu, přírodě a společnosti. Centrem programu byly víkendové besedy (18.-21.4) s předními odborníky a ekology (beseda o klimatu s účastí ministra životního prostředí Petra Hladíka) doplněné komentovanými vycházkami a rovněž bohatým hudebně kulturním programem.

Ve čtvrtek 30. května zasáhly Olomouc bouřky. V krajském městě škodily přívaly vody a také blesk. Hasiči informovali o deseti případech, kdy byli voláni k zásahu proti živlu. V ulici Táboritů na Bělidlech a na Černé cestě bylo nutné odčerpávat vodu ze sklepů. V městské části Chválkovice zasáhl blesk střechu dílny a poškodil komín. Došlo k požáru střešní konstrukce a izolace. Před 20.hodinou voda zatopila podjezd ve stejnojmenné ulici (U Podjezdu)

Nelegální skládky v olomouckých ulicích zaměstnávají strážníky MPO a rovněž pracovníky technických služeb. Díky městskému kamerovému systému se daří zjišťovat totožnost „darců“ , pokud přijedou na místo autem. Pro nežádoucí odpad jsou ve městě k dispozici sběrné dvory, které provozují Technické služby města Olomouce (ulice Chelčického a Andělská).

Tabulka 4.3: Černé skládky v Olomouci

Rok	Počet zjištěných skládek
2022	128
2023	169
2024	56 (stav k 9.únoru 2024)

Zdroj: MPO

Začátkem července vešlo ve známost, že olomoucká teplárna přestane spalovat uhlí. Rozsáhlá rekonstrukce za více než čtyři miliardy korun bude dohotovena do pěti let a zahrne výměnu

uhelných kotlů na zemní plyn a biomasu. Projekt transformace spalovací technologie přinese snížení emisí o 30%. Dvouetapový projekt dekarbonizace Teplárny Olomouc již první etapou začal rekonstrukcí kotle K3 na zemní plyn, druhá etapa pro fluidní uhelný kotel K5 je vázána na dotaci z prostředků EU. Nižší výkon spojený s odchodem od uhlí bude nahrazen výstavbou nového plynového zdroje se spalovací turbínou. Uvedené rekonstrukční záměry se týkají také Špičkové výtopny Olomouc. Oba zdroje pro Olomouc budou vybaveny novou technologií, elektrokotly a bateriovými úložišti. Veolia Energie prostřednictvím společnosti OLTERM&TD zásobuje teplem přes 29 tisíc domácností, škol, institucí a podniků v Olomouci, což představuje zhruba 40% spotřeby tepla ve městě. První velká rekonstrukce olomoucké teplárny proběhla před 25 lety v objemu asi 1,8 miliardy korun. Výstraha ČHMÚ před vysokými a velmi vysokými teplotami přišla v pondělí 8. července, kdy byly avizovány regionální teploty nad 31 stupňů Celsia s možnými zdravotními riziky. Ve středu 10. července rozpalovalo vedro centrum města, což vedlo k umístění vodního mlžítka v blízkosti radnice. V městské části Holice byla naměřena teplota 33,8 stupně Celsia, rekordních 35,4 stupně bylo naměřeno v ulici Dlouhá v městské části Lazce. Dalším možným problémem životního prostředí města je zvýšený výskyt komárů, kteří jsou schopni znepříjemnit život lidem i zvířatům. Po použití leteckého postřiku přípravkem VectoBac v Litovelském Pomoraví se zde situace výrazně zlepšila, bohužel komáři jsou schopni potrápiti obyvatele olomouckých městských částí Černošín a Chomoutov, kde se nacházejí rozsáhlejší vodní plochy. Vypadá to skoro jako zázrak, ale jde o realitu. V Olomouci se našel člověk, kterému vadí pomalované a popsané zdi města a osobně se zasadil o jejich nápravu. Josef Kovář (čtyřicetiletý svářeč) nakoupil barvy a malířské náčiní a začal počmárané zdi natírat. V centru města se předmětem jeho nebývalého zájmu stalo např. schodiště pod vilou Primavesi. Vzhledem k obrovskému výskytu

grafitti na ulicích města jde o úkol vlastně nadlidský.

Kapitola 5

Politika

Kultura

Společnost

Rok 2024 se opět stal volebním rokem. Obyvatelé města budou postupně dávat své hlasy zástupcům v evropském parlamentu a také „parlamentu regionálním,“ což je rada kraje. První uvedené volby jsou stanoveny na červen, krajské volby dostanou termín podzimní. Už v měsíci únoru se na veřejnosti objevily první informace o kandidátních listinách případně volebních koalicích, které regionální politikové vytvořili či zamýšlejí vytvořit. Mimo Olomouc – na Šumpersku a Prostějovsku budou navíc lidé volit v senátních volbách. Obecně bylo možné v časovém horizontu prvního kvartálu roku označit pozici hnutí ANO 2011 za velmi dobrou, menší strany volily taktiku koaliční spolupráce. Občanští demokraté mají problém s dědictvím korupční kauzy na krajské úrovni, kterou rozkryla policie. Olomoucký kraj v současnosti ovládá rada tvořená zástupci tří uskupení z většího počtu politických subjektů. Koalice pro Olomoucký kraj (KDU-ČSL, TOP 09, ProOlomouc a Zelení spolupracují s Piráty a STAN, jediná samostatná strana je ODS. V opozici je hnutí ANO a SPD. Podle vyjádření politologa Pavla Šaradína z UP je pozice obou opozičních hnutí dobrá. Hejtman Olomouckého kraje Josef Suchánek (STAN) oznámil v únoru, že chce mandát obhajovat, tentokrát ale již bez spojení s Piráty. S ProOlomouc se Piráti dostali předloni poprvé na olomouckou radnici. Čtyřkoalice Spojenci ale pokračuje. Kromě KDU-ČSL do ní patří TOP 09, Zelení a Nestraníci. Spojení tohoto typu vzhledem k preferencím jednotlivých subjektů je vlastně nutné pro udržení v krajské politice. Na samostatné kandidátce ODS se od sedmého místa objevují nezávislé osobnosti, z prvních míst byli vyňati zástupci okresu Přerov, kde klíčoví politikové občanských demokratů figurují v korupční kauze Autostráda. Spojení SPD s Trikolórou se v regionální úrovni projevilo nominací její předsedkyně Zuzany Majerové na třetím místě kandidátky eurovoleb a zřejmě se projeví i na nominaci pro krajské volby. Sociální demokraté a komunisté v roce 2020 z krajského zastupitelstva vypadli. V polovině

Politika

července už bylo vcelku jasno o počtu stran, hnutí a koalic pro podzimní krajské volby. V kraji se vykrytalizovalo 13 kandidátek politických subjektů, což je o dvě méně než v minulých volbách v roce 2020. Lídrem hnutí STAN je hejtman Josef Suchánek, jedničkou na kandidátce ODS jeho náměstek Dalibor Horák. Další náměstek Ivo Slavotínek stanul v čele kandidátky Spojenci pro Olomoucký kraj, krajskou kandidátku ANO 2011 vede poslanec a exhejtman Ladislav Okleštěk. Krajský radní Martin Šmída je lídrem koaličního seskupení kolem Pirátů. Novou koalicí se stalo seskupení Hlas pro náš kraj tvořenou hnutím Společně pro kraj a SOCDEM s lídrem Pavlem Šaradínem. V čele hnutí Příklad se ocitl exministr a exprimátor Olomouce Antonín Staněk. Své kandidáty vyslala do voleb také koalice SPD, Trikolóra, PRO a Svobodní, hnutí Moravané, koalice STAČILO, Koruna Česká, Demokratická strana zelených a SPR Republikánská strana Čech, Moravy a Slezska.

Významní lidovečtí politikové z regionu se v kauze předsedy strany a ministra práce a sociálních věcí Mariana Jurečky postavili proti případné abdikaci v souvislosti s večírkem na jeho ministerstvu dne 21.prosince (den střelby na FFUK Praha). Za setrvání Jurečky ve funkci se postavil předseda lidovců v kraji Ivo Slavotínek, poslanec Karel Smetana nebo krajský stranický místopředseda František John.

Ve čtvrtek 22.února se také Olomouc stala místem protestní jízdy zemědělské techniky organizátorů z agrární komory a zemědělského svazu, která měla vyjádřit postoj zemědělců k současné situaci v českém i evropském agrárním sektoru. Do krajského města téhož dne dopoledne zamířilo zhruba 120 traktorů a dalších strojů z Hněvotína, Příkaz, Dolan, a Velkého Týnce na určená místa ve městě. Podle vyjádření šéfky olomoucké agrární komory Michaely Navrátilové konvoj doprovodily vozy dopravní policie. Zemědělci chtěli touto formou upozornit na levné dovozy potravin ze třetích zemí, nárůst byrokracie a kontrol a nesrov-

nalosti v dotační politice EU. O dva dny později (24. února) se v Olomouci uskutečnil u příležitosti dvouletého výročí začátku války na Ukrajině Pochod na podporu Ukrajiny a proti strachu v rámci celostátního Dne pro Ukrajinu. Průvod se formoval na Horním náměstí od 14 hodin a poté prošel centrem města. K vidění byly artefakty z Ukrajiny včetně vlajky z Avdijivky. Večer na náměstí hrála kapela Korále s hostující zpěvačkou z Kyjeva Katerynou Bobrovskou. Akci v Olomouci koordinoval pořádající spolek Člověčina s mluvčí Dagmar Lenertovou spolu s Institutem paměti národa a ukrajinským spolkem Ščedryk. Bojující Ukrajině od počátku poskytoval pomoc kraj i město Olomouc. Arcidiecézní charita Olomouc iniciovala sbírku s výnosem 21,5 milionu korun a dodala na Ukrajinu 642 generátorů elektřiny. Město Olomouc se zapojilo do pomoci partnerskému ukrajinskému městu Černivci, poskytlo dočasné bydlení 470 uprchlíkům a zajistilo 10 bytů a 4 pokoje v hotelovém domě. Humanitární pomoc města činila 2,5 milionu korun, Ukrajině Olomouc darovala dva starší autobusy a sanitní vozidlo. Na základních školách v Olomouci bylo v roce 2019 celkem 23 žáků z Ukrajiny, v září roku 2022 už 364. V letošním roce je počet ukrajinských žáků 340. Hejtmanství v Olomouci reagovalo na ruskou invazi zřízením Krajského asistenčního centra pomoci Ukrajině (KACPU) v Hanáckých kasárnách již 1. března 2022.

Ve čtvrtek 14. března proběhlo v Olomouci výjezdní zasedání stínové vlády hnutí ANO v čele s premiérem Andrejem Babišem. Jednání stínového kabinetu v budově radnice poté kritizovala opoziční koalice SPOLU. Pro média byla uspořádána tisková konference na nádvoří historické radnice. Kromě Babiše dorazila do Olomouce i řada dalších politiků hnutí, např. Alena Schillerová, Karel Havlíček, Klára Dostálová či Jana Mračková Vildumetzová. Na programu byla také návštěva vědecké knihovny či jednání se starosty. Odpoledne se pak politikové ANO setkali s občany ve zcela zaplněném sále místního hotelu Clarion. Opoziční

klub SPOLU zaslal primátorovi otevřený dopis, v němž požadoval vysvětlení, z jakého titulu došlo k poskytnutí prostor půjdou Pirátu olomoucké radnice pro jednání stranického orgánu hnutí ANO a zda byl za užití prostor radnice uhrazen finanční nájem. Odmítavě reagoval i zastupitel za SPOLU a poslanec Martin Major (ODS). Primátor Olomouce Miroslav Žbánek (ANO 2011) na kritiku opozice uvedl, že radnice je podle jeho názoru místem, kde se po staletí potkávají politici napříč politickým spektrem a napříč celou politickou strukturou země. Uvedl zároveň, že k jednání opakovaně zval i premiéra Patra Fialu (ODS). Expremiér Babiš na tiskové konferenci odmítl i označení své osoby jako bezpečnostního rizika pro zemi a reagoval tak na situaci, která nastala v televizním pořadu Otázky Václava Moravce v neděli 10. března. Jednání špiček ANO v hotelu Clarion s veřejností se zúčastnil i poslanec Jaroslav Bžoch a exministr Richard Brabec.

Do podzimních krajských voleb v Olomouckém kraji jdou Piráti s hnutím ProOlomouc, uskupením Společně pro Přerov a Naším Litovelskem. Společnou kandidátku povede trojice krajských radních Martin Šmída (Piráti), Jan Žůrek (ProOlomouc) a Petr Lysek (Piráti). Memorandum o koaliční spolupráci pro krajské volby podepsali zástupci čtyř těchto politických subjektů v polovině dubna s tím, že celá kandidátní listina bude hotova do konce dubna. Občanští demokraté půjdou do krajských voleb samostatně. První měření politických sil ve městě a regionu byly ovšem červnové volby do evropského parlamentu, k nimž došlo ve dnech 7. a 8. června. Voleb se na Olomoucku zúčastnilo 26,4% oprávněných voličů (republikový průměr činil 28,7%). V samotném krajském městě byla voličská účast vyšší – volit přišlo 36,8% oprávněných voličů. V regionu i v krajské metropoli dominovalo hnutí ANO 2011 (27,1%, 24,1%). Na druhém místě skončila koalice SPOLU (21,1%, 23,9%), třetí příčku v regionu obsadilo nové hnutí Přísaha a Motoristé (10%), v Olomouci byli třetí Starostové a osobnosti (9,5%). Na dalších místech po-

myslného žebříčku v Olomouci pokračovala Přísaha a Motoristé (8,8%), hnutí Stačilo! (8,3%), Piráti (7,6%) a SPD a Trikolóra (6,8%). Olomoucký kraj v novém europarlamentu nebude mít žádného svého zástupce. Neuspěli z předních příček kandidátek ani Radim Sršeň (Starostové), ani olomoucká politička Zuzana Majerová (SPD a Trikolóra). Pro dokreslení lze ještě připomenout kandidaturu exprimátora Olomouce Antonína Staňka, který se ocitl na třetím místě kandidátní listiny uskupení Přísaha a Motoristé, ale neuspěl. Celkový výsledek eurovoleb 2024 v Olomouci představuje následný tabulkový přehled.

Tabulka 5.1: Eurovolby 2024 v Olomouci

Název strany – hnutí	Volební výsledek v %
ANO 2011	24,10
SPOLU	23,95
STAN	9,45
Přísaha a Motoristé	8,83
Stačilo!	8,30
Piráti	7,65
SPD+Trikolóra	6,77
Socdem	2,10
Zelení	1,92
Svobodní	1,79

Zdroj: Olomoucký deník

O krajské vládě se rozhodlo v zářijových volbách o víkendu 20. září. Trend rýsující se už v předchozích eurovolbách se v podstatě potvrdil a znamenal drtivé vítězství hnutí ANO 2011. V zastupitelstvu o celkovém počtu 55 mandátů získalo Babišovo hnutí 26 míst, což bylo 40,42% odevzdaných hlasů, kterých bylo celkem 63 054. Volební účast byla tradičně nízká a činila 31,44%). Druhá koalice STAN získala 15,30% a 9 mandátů a třetí koalice KDU 9,62% a 6 mandátů. Piráti se do zastupitelstva nedostali, vrátili se naopak v koalici komunisté (4 mandáty, 6,29%). V samotné krajské metropoli bylo vítězství hnutí ANO obdobné (32,23% hlasů), druhá v pořadí koalice STAN zaostala za Ba-

bišem o zhruba 12% hlasů, třetí ODS kandidující samostatně dostala necelou třetinu hlasů hnutí ANO 2011 – 9,72%. Piráti ve městě překročili pětiprocentní hranici stejně jako koalice komunistů. V některých lokalitách města získalo hnutí ANO nadpoloviční většinu – šlo o okrsky na sídlištích (Nová Ulice, Nové Sady, Povel), v centru města se volilo jinak – tady se ANO pohybovalo na 12 – 18% hlasů. Dominovalo zde seskupení STAN. Detailní pohled na hlasování v městě Olomouci přinášíme v tabulkovém přehledu. Volební účast v Olomouci byla 32,73% . Původní představa hnutí ANO 2011 o trojkoalici s SPD a ODS se nakonec nerealizovala pro nesouhlas občanských demokratů, takže došlo k dohodě s SPD, Trikolórou, PRO a Svobodnými. Místo hejtmana chce pro sebe Ladislav Okleštěk (ANO 2011), zároveň chce dokončit poslanecký mandát. Průnik jednotlivých programů, na které kladlo ANO při vyjednávání důraz, dostal za hnutí na starost poslanec a krajský zastupitel Milan Feranec. V zastupitelstvu kraje (55 mandátů) má vítězná dvojkoalice ANO 2011 a SPD (se spojenci Trikolóra, PRO a Svobodní) většinu 31 hlasů. Koaliční smlouva byla podepsána v pátek 11. října 2024 v Prostějově. V jedenáctičlenné radě kraje je devět členů ANO 2011 a dva z koalice SPD. Zhruba měsíc po krajských volbách, které pro Piráty dopadly neúspěšně, sitato strana zvolila nové krajské vedení. Do čela Pirátů se dostal současný náměstek olomouckého primátora Viktor Tichák, který vystřídal na tomto postu svého stranického kolegu Martina Šmídu.

Výkonný ředitel americké sportovní firmy Blue Crow Sports Group (BCSG) jednal ve čtvrtek 8. února v Olomouci o možnosti vstupu uvedené společnosti do fotbalové Sigmy. Jednalo se už o druhé jednání mezi uvedenými stranami. Předmětem jednání byl eventuelní vstup Američanů do většinového podílu Sigmy, což je 77% akciového podílu. Zbytek podílu v Sigmě patří městu Olomouc. Sídlo firmy BCSG je v texaském Houstonu a před nedávnem zakoupila většinový podíl v druholigovém fotba-

Sport

Tabulka 5.2: Volby do krajského zastupitelstva v Olomouci (2024)

Strana-hnutí	Hlasy %	Hlasy absolutně
ANO 2011	32,23	8213
STAN koal.	20,84	5311
ODS	9,72	2478
Spojenci	9,43	2405
Piráti koal.	8,72	2223
SPD koal.	7,82	1994
STAČILO	5,04	1286
Prísaha	2,48	634
Hlas pro náš kraj koal.	2,31	591
DSZ Za práva zvířat	0,47	122
Moravané	0,45	117
Koruna česká	0,34	87
SPR – Republikáni	0,06	17

Zdroj: idnes.cz/krajske/volby/2024

lovém klubu Vyškov. Americkou firmu při jednání zastupoval její výkonný ředitel Jeff Luhnou. Možno dodat, že Sigma Olomouc hledá mecenáše již zhruba deset let a prodala v této době část svého majetku – např. Andrův stadion, který koupilo město Olomouc. Za uvedenou dobu se objevilo několik zájemců, ale seriózní nabídka zatím nepřišla. Další jednání zástupců Sigmy s Američany proběhlo v úterý 30.dubna, v médiích se objevila informace o sumě 150 milionů korun pro fotbalovou Sigmou. Definitivní rozhodnutí ale nepadlo. Zatímco loňský podzim Sigma úspěšně bodovala, v jarní části Fortuna ligy ji sportovní štěstěna opustila. Ze čtyř jarních zápasů odešli hráči třikrát poraženi (Liberec, Teplice, České Budějovice), dvakrát uhráli remízu (Slovácko a Hradec Králové). Výsledkem tohoto skóre byla výměna na postu trenéra a Václava Jílka v této funkci vystřídal jeho mnohaletý asistent Jiří Saňák. Saňáka doplnil v realizačním týmu Ivo Gregovský, který dosud vedl juniory do 17 let. Ozvaly se ovšem i kritické hlasy proti vedení Sigmy, zejména vůči sportovnímu manažerovi Ladislavu Minářovi, proti kterému došlo dokonce k vylepení dehonstujících plakátů na objektu Sigmy. Po finanční stránce se

ovšem klubu daří snižovat finanční ztráty z minulosti - do konce loňského června snížila deficit na 4, 53 milionu korun z předloňských 9,15 milionu a zvýšila tržby o 54% na 124,5 milionu korun(2023). Vzrostly především výnosy z prodeje hráčů – z přechozích 39,5 milionu (2022) na 59,9 milionu (2023), příjmy z reklamy vzrostly za stejné období na 39,9 milionu korun. Ostatní příjmy klubu rovněž vzrostly z 18,6 na 31 milionů korun. V březnu vybrali radní zhotovitele zakázky na nové osvětlení Androva stadionu podle kritérií UEFA. Projekt vyšel na částku 11,5 milionu korun. Kromě modernizace osvětlení má radnice v plánu nahradit i velkoplošnou LED obrazovku za zhruba 1,75 milionu korun. Už v roce 2015 byla na Andrově stadionu rekonstruována hlavní tribuna, loni bylo zkvalitněno i sociální zařízení pro fanoušky na východní tribuně. V sobotu 13.dubna zrána neznámý vandal polepil Andrův stadion plakáty proti vedení klubu. K tomu se navíc objevila prasečí hlavy a cákance červené barvy. Incidentem se začala zabývat policie. Po třech dnech byl pachatel útoku proti klubu a jmenovitě sportovnímu řediteli Sigmy Ladislavu Minářovi policií ztotožněn – šlo o cizince ve věku 19 let. Vedení klubu vandalismus odsoudilo s tím, že se nedá podobnými akcemi zastrašit. Plakáty s podobným textem byly objeveny ve městě již v březnu. Měsíc květen znamenal pro stávajícího trenéra A týmu Sigmy Jiřího Saňáka konec ve funkci. Z první šestky sklouzla Olomouc na osmou příčku tabulky, z deseti zápasů dovedl Saňák k vítězství tým pouze ve dvou případech. Jeho nástupcem se stal dosavadní trenér B týmu Sigmy Tomáš Janotka V minulosti byl Janotka hráčem Sigmy, byl členem týmu, který v roce 2012 vyhrál český pohár. Pod novým vedením zahájila Sigma přípravu v polovině června.

Loni v říjnu rozhodlo Zastupitelstvo města Olomouce o vybudování multifunkční haly se dvěma ledovými plochami a kapacitou minimálně 5500 diváků pomocí soukromého investora. Tomuto kroku předcházely dlouhé diskuse o možných variantách

postupu. V požadované lhůtě projevily zájem dva subjekty – skupina Redstone Richarda Morávka v rámci projektu Nová Velkomoravská a stavební společnost Strabag. Do hry naopak nevstoupil podnikatel Richard Benýšek, který vystoupil k tématu haly na zmíněném zastupitelstvu. Z dosud zveřejněných informací vyplývá, že Redstone by po městu požadoval roční příspěvek na multifunkční halu ve výši 36,9 milionu korun s inflační indexací po dobu 30 let s tím, že hala by zůstala v majetku Redstone. Město by tak v globálu zaplatilo částku 1,1 miliardy korun, náklady na stavbu haly Redstone nastavil na 1,85 miliardy korun. Začátkem března ovšem firma Strabag oznámila, že se o zmíněný projekt nebude dále ucházet, takže další jednání vede město Olomouc pouze se skupinou Redstone Richarda Morávka.

V polovině března hodnotili olomoučtí hokejisté svoji pozici v lize a k optimismu bylo zřejmě daleko. Tým skončil v tabulce na desáté příčce, pohoršil si tak o dvě příčky. Sestup začal v letošním únoru, kdy Mora začala prohrávat. Trenérem Olomouce je Jan Tomajko. Na projektovou dokumentaci malé zimní haly byla vypsána veřejná zakázka, o čemž rozhodli radní v dubnu letošního roku. Stavět by se mohlo v příštím roce. Stávající malá tréninková hala je určena k demolici. Velkým sportovním svátkem Olomouce byl i letošní ročník $\frac{1}{2}$ Maratónu v sobotu 15.června. Trať měřila oficiálně 21,0975 kilometru v olomouckých ulicích. Nechyběly tisíce lidí podél trati, kteří podporovali běžce. Do cíle na Horním náměstí nakonec večer doběhlo 3590 běžců. Letos se závod neodehrál v režii Afričanů, jako první doběhl Ital Danielle D'Onofrio (1:04:56), z Čechů byl nejlepší devátý Jiří Homoláč (1:09:45), první ženou byla Maďarka Nora Szabo (1:12:44), druhá doběhla česká běžkyně Tereza Hrochová (1:12:58). Závod proběhl za dobrého počasí a byl tradičně odstartován výstřelem primátora Miroslava Žbánka. Dosavadní místopředseda představenstva SK Sigma Olomouc, a.s. Jiří Ficner na vlastní žádost skončil svou činnost v prvním srpnovém týdnu s tím, že bude do konce sou-

těžního ročníku 2024/2025 pokračovat v manažerské pozici. Stalo se tak na jednání dozorčí rady v pátek 2. srpna a klub o změně informoval na svém webu. Ve funkci místopředsedy ho nahradil finanční ředitel koncernu Sigma Group Ondřej Navrátil. Český tým kordistů získal na olympijských hrách v Paříži bronzovou medaili a velký podíl na úspěchu měl i olomoucký šermíř Jakub Jurka. V úterý 12. srpna přivítal mladého medailistu obrovský aplaus a autogramiáda na Horním náměstí. Už Jakubův dědeček Jaroslav startoval na OH v letech 1976 v Montrealu a v letech 1980 v Moskvě. Koncem září byly zveřejněny informace o jednání mezi fotbalovou Sigmou Olomouc a investiční skupinou Kaprain o finančním vstupu do olomouckého týmu. Kaprain byl založen v roce 2013 Karlem Pražákem, který disponuje zdroji v odhadované výši přes 3 miliardy korun. Ve hře je majoritní podíl 77% akcií klubu, takže v uvedené době měla Sigma vlastně dvě finanční nabídky – od amerického investora Jeffa Luhnova (vlastník druholigového Vyškova) a českého zájemce Pražáka, vlastníka hokejové Sparty Praha. Konečné řešení je tedy v rukou funkcionářů SK Sigma. Mistrovství republiky profesionálních a dobrovolných hasičů v požárním sportu viděla Olomouc ve svém centru o víkend 23. srpna. Dobrovolníky zastupovalo celkem 16 družstev mužů a 19 družstev žen, profesionály pak 14 družstev. Mezi soutěžícími domácími týmy se objevili i hasiči ze zahraničí – Slovenska, Polska, Německa a Bulharska, celkově tedy 55 družstev. Divácky atraktivní byl např. výstup do 4. patra radniční věže. Příznivci bruslení ve městě dostali možnost využívat od prvního listopadového týdne až do začátku ledna příštího roku kluziště u tržnice. Provoz zde je zdarma, funguje i půjčovna bruslí. Bruslení probíhá sedm dnů v týdnu ve stanovených hodinách.

Areál někdejších Hanáckých kasáren z 19. století se znovu ocitl v nabídce nemovitostí, když hejtmanství nakonec ustoupilo od záměru budovu převzít. V loňském roce kraj spolu s univerzitou vyjádřil přitom o objekt zájem s tím, že by byl využitelný pro

Armáda

oblast vědy, kultury, vzdělávání a sociálních služeb. V prosinci 2023 po získání posudku společnosti Safety vyšlo najevo, že budova potřebuje generální rekonstrukci střešní konstrukce, novou fasádu a výměnu vnitřních instalací v řádu milionů korun. Obrovská budova ze 40.let 19.století je nyní ve vlastnictví státu, armáda ho opustila před osmi lety. Stát se zatím čtyřikrát neúspěšně pokusil budovu prodat a snížil cenu na 249 milionů korun. V pořadí šestá aukce Hanáckých kasáren byla státem vyhlášena začátkem května, cena byla snížena z původních 248 na 199 milionů korun. Dlouhý tříletý proces pokusů o prodej areálu byl nakonec ukončen devátým kolem aukce, kdy cena klesla až na částku 89 milionů korun, což bylo již zajímavé pro místního dvelopera skupiny Redstone Richarda Morávka a nabídku státu přijal. Budova je od roku 1958 kulturní památkou, v rukou armády byl 170 let. Rekonstrukce budovy si podle odhadů odborníků ovšem vyžádá nejméně 200 milionů korun. Vojenská nemocnice na Klášterním Hradisku byla v listopadu vyhodnocena jako třetí nejlepší v republice. Šlo o soutěž organizovanou společností HealthCare Institut. Absolutním vítězem se letos stala nemocnice Strakonice. Od začátku prosince mají olomoučtí ženisté 153. ženijního praporu nového velitele. Stal se jím pplk. Tomáš Kroutil. Prapor má svou základnu v městské části Chválkovice (od roku 2008) a spadá pod 15.ženijní pluk se sídlem v Bechyni. Slavnostního ceremoniálu se zúčastnil primátor Miroslav Žbánek (ANO 2011).

V pátek 2.února byla slavnostně otevřena nová budova pro chemickou, technickou a spojovou službu olomouckých hasičů. Stavba byla zahájena v roce 2022 a dokončena letos s nákladem 45,2 milionu korun. Kraj se podílel na projektu částkou 7 milionů korun. Součástí objektu se stalo i vyprošťovací zařízení firmy Holmatro jako dar HZS od kraje. Koncem února se uskutečnil unikátní výcvik profesionálních hasičů a oddělení pyrotechnického výjezdu s cílem využití výškové techniky. Od soboty 5. října probíhal pobyt amerických hasičů z partnerského města Owensboro

a okresu Daviess County ze státu Kentucky v Olomouci. Šlo o pobyt s výcvikovým programem.

Pro olomoucké hejtmánství i samotné město je velmi důležitý stav turistického ruchu. Je potěšitelné, že se situace v tomto smyslu začala zlepšovat, alespoň čísla a statistiky to dokládají. Loňský počet turistů v kraji dosáhl 800 tisíc, což bylo nejvíce od roku 2012, počet zahraničních turistů vzrostl o třetinu. Město Olomouc vyhlásilo letošní rok v oblasti turismu za „rakouský.“ Jistým problémem ovšem je absence partnerského města. Součástí slavnostního zahájení „rakouského roku“ byla letošní připomínka 180.výročí založení rakouského nakladatelství Hölzel Verlag v Olomouci. Vernisáž panelové výstavy o Eduardu Hölzlovi navštívil současný ředitel nakladatelství Lukas Birsak. Eduard Hölzel (1817-1885) byl významnou postavou olomouckého kulturního a společenského života druhé poloviny 19.století, ve svých 27 letech založil v roce 1844 na Horním náměstí obchod s knihami, uměním a hudebninami. Rakouský den v Olomouci je naplánován na sobotu 7. září. Nejvíce navštěvované turistické cíle ve městě uvádíme v tabulkovém přehledu s čísly minulého roku.

Tabulka 5.3: Nejvíce navštěvované turistické cíle

Objekt	Počet návštěvníků
ZOO Olomouc Svatý Kopeček	417 034
Skleníkové sbírky a botanická zahrada Olomouc	236 562
Aquapark Olomouc	212 178
Pevnost poznání	110 029
Muzeum umění Olomouc	57 995

Zdroj: Asociace cestovního ruchu Střední Morava

Loni nastartovaný proces spojení Moravského divadla Olomouc (MDO) a Moravské filharmonie Olomouc (MFO), o němž hovoříme na jiném místě našeho textu, se vyvíjel i prvních měsících letošního roku. Vyhrčeně skončilo další setkání zaměst-

Divadlo

nanců MFO s náměstkem pro kulturu a školství magistrátu Viktorem Tichákem (ProPir) v Redutě ve čtvrtek 18.ledna. Důvodem napětí bylo jméno manažera splynutí obou institucí v osobě ředitele MDO Davida Gerneše. Filharmonici se odvolávali na důvodovou zprávu, podle níž měl manažer vzejít z vyhlášeného výběrového řízení. Ředitel Gerneš je osobou, která je podle filharmoniků ve střetu zájmů. Výsledkem uvedené situace byl otevřený dopis filharmoniků primátorovi města, koncert s tričky s nápisem „My jsme MFO“ , organizace sbírky pro MFO a její předání radnici nebo umístění klavírů s nápisy na ulicích města. David Gerneš byl radou města pověřen přípravou fúze obou institucí do konce roku 2024. Procesu slučování obou uměleckých těles předcházela na prosincovém schůzi ZMO pětihodinová debata. Nejvyšší orgán samosprávy dal poté transformaci souhlas. Spojení MDO a MFO bude podle Gerneše založeno na čtyřech pilířích – kulturním, vzdělávacím, metodickém a zahraniční spolupráci. Nově vzniklá kulturní instituce by měla fungovat od 1.ledna 2025. Díky fúzi by měla dojít k finanční úspoře zhruba 11 milionů korun. Ekonomická soběstačnost divadla i filharmonie se v posledních letech pohybovala mezi 11 a 15%, zbytek nákladů na provoz byly dotace ze strany města nebo jiných donátorů. Téměř po třech letech ukončila svou činnost v MDO umělecká šéfka opery a operety Veronika Kos Loulová. K odchodu došlo po vzájemné dohodě s vedením divadla pro neshody na budoucnosti operního souboru a směřování divadla.

Před dvěma lety nastudoval režisér Miroslav Krobot v Olomouci inscenaci Zániku samoty Berhof. V letošním lednu spolupráce pokračuje nastudováním nového pojetí Těsnohlídkovy Lišky Bystroušky. Při drammatizaci příběhu spolupracoval Krobot s olomouckým psychologem Lubomírem Smékalem. Inscenace je spojena s několika autorskými skladbami, které Krobot se Smékalem otextovali, interně své konečné dílo označili jako „antimuzikál.“ Rok české hudby podpoří letos MDO čtyřmi premiérami,

z nichž první byla v pátek 16. února baletní inscenace *Želary* s původní hudbou Zuzany Lapčíkové v choreografii Hany Litterové. Literární předloha *Květy Legátové* tak dostala neobvyklou podobu. Možno ještě připomenout, že v roce 2003 vznikla filmová verze *Želar* s Aňou Geislerovou v hlavní roli. Dalšími tituly bude *Prodaná nevěsta*, *Její pastorkyňa* a současná opera s názvem *Malý třesk* Petra Kofroně. Pro divadelní sezónu 2024/2025 neplánuje MDO zvýšení vstupného pro abonenty, pro ostatní zájemce je uvažováno tzv. dynamické vstupné – dřívější nákup vstupenky bude zvýhodněn cenově. V tabulkovém přehledu uvádíme premiérové tituly sezóny 2024/2025.

Tabulka 5.4: Premiérové tituly sezóny 2024/2025

Datum inscenace	Titul
15.9.2024	Malý třesk (opera)
27.9.2024	Kytice (čínohra)
18.10.2024	Labutí jezero (balet)
15.11.2024	Její pastorkyňa (opera)
6.12.2024	Konečně jsi doma! (čínohra)
17.1.2025	Jeníček a Mařenka (opera)
26.1.2025	Pohádka zakletá do cimbálu (čínohra)
21.2.2025	Concerto Fantasy (balet)
14.3.2025	Andělé mezi námi (čínohra)
11.4.2025	La traviata (opera)
2.5.2025	Chvilky (čínohra)
6.6.2025	Koule (čínohra)

Zdroj: MFD 22.3.24

Letošní 27.ročník Divadelní Flory proběhl v Olomouci v polovině května. Během dvanácti dnů bylo uvedeno čtyřicet inscenací a řada doplňujících aktivit. Ze zahraničí přijelo německé divadlo z Bochumi a z rakouského Salzburgu, zahrálo pražské Švandovo divadlo a domácí scéna předvedla čínohru *Ela* inspirovanou životem slavné olomoucké rodačky Elišky Junkové. Festival vyvrcholil autorskou inscenací s názvem *Happy Birthday* íránské divadelní a filmové režisérky Sahar Rezaei a prvním českým hos-

továním činoherního souboru Nationaltheater Mannheim. Festival navštívil český ministr kultury Martin Baxa a přišlo na sedm tisíc diváků. Průměrná návštěvnost Moravského divadla Olomouc v sezóně 2023/24 dosáhla 82%, tedy více než 100 tisíc diváků. Mezi nejúspěšnější premiéry se dostala trojice Natěrač, Želary a Sugar. Cenu města Olomouce za rok 2023 získala sborníčkyně Lubomíra Hellowá působící na scéně MDO celkem 42 sezón. Novou sezónu zahájilo MDO v pátek 27. září premiérou Kytice Karla Jaromíra Erbena v režii slovenského režiséra Mariána Pecka. První inscenace Erbenovy Kytice byla v Olomouci uvedena v roce 1942. Do nově zrekonstruovaného sálu Sedmička v ulici Sokolská přesunulo v říjnu MDO komorní divadelní představení. Sál má kapacitu 120 míst. Objekt od roku 1900 vlastnila tělovýchovná jednota Sokol. V roce 1998 jej získala do vlastnictví rodina olomouckého architekta Ladislava Opletala.

Novou sezónu zahájilo v polovině května i Letní kino Olomouc. Sezóna začala akcí s názvem Vintage Market Olomouc s nabídkou desítek výrobců s vysokým podílem ruční práce. Filmové projekce začaly v prvním červnovém týdnu. Kulturní nabídku doplnila nabídka gastronomie s každodenním provozem. Koncem září bylo oznámeno, že provoz Letního kina se stávajícím provozovatelem končí ke dni 31. října 2024. Po Novém roce by měl provoz obnovit nový provozovatel. Poslední akcí letošního roku tak bude Olomoucký Woodstock. Novému provozovateli Letního kina byl provoz svěřen na dobu 20 let s podmínkou stavby nové restaurace na místě původní. Novým provozovatelem kina je Spolek LKO – místo pro všechny, který je spojen s minipivovarem Tvarg z Velké Bystřice. Do budoucna by se v kině měla konat filmová projekce i další kulturní aktivity včetně sportovních.

Po patnácti letech debat a často bouřlivých diskusí se projekt Středoevropského fóra Olomouc (SEFO) dostal do své nevratné fáze. Ve čtvrtek 11. ledna byla podepsána smlouva na projekční práci s vítězem tendru – firmou Šépka architekti. Po Horním ná-

městí jde o další místní projekt pražského architekta. První návštěvníci by mohli vstoupit do objektu v roce 2030. Budova by měla být tištěna ze speciálního betonu metodou 3D, jde o největší budovu světa vzniklou touto technologií, která by měla pojmout v depozitáři na 200 tisíc artefaktů. Stavební povolení by SEFO mělo získat do konce letošního roku, další dva roky se počítá s vytvořením prováděcí dokumentace a samotná stavba další tři roky. Podpisu smlouvy byl přítomen ministr kultury Martin Baxa (ODS). Poslední nová muzejní budova byla v Česku postavena před sto lety. Na projekt SEFO v roce 2019 uvolnila vláda částku 593 milionů korun. Podoba SEFO od počátku vzbuzovala emoce, protestoval např. Olomoucký spolek okrašlovací nebo i památkáři v Olomouci, stavbu ovšem posvětil krajský úřad. Zakládací listina SEFO byla podepsána ministry kultury Visegrádské čtyřky v roce 2008. Projekt architekta Šépký z roku 2009 vzbudil velké emoce, v roce 2013 došlo k útlumu projektu pro neudělení státní dotace. V roce 2019 vláda zařadila SEFO do programu Péče o národní kulturní dědictví a přidělila na jeho realizaci téměř 600 milionů korun. V roce 2021 získalo město poslední část klíčového pozemku, kde až do roku 1969 stálo pět různých staveb. Tvar Šépkou navržených částí objektu SEFO svým tvarem evokuje původní gotickou zástavbu v uvedené lokalitě. Nová stálá expozice Arcidiecézního muzea Olomouc s názvem Zde se nacházíte od architekta Jana Šépký se dostala na stránky jihokorejského časopisu o architektuře C3 magazine. Šépka umístil svou vestavbu do podkrovního prostoru s dřevěnou konstrukcí a navrhl použít jako materiál beton, čímž vznikl vlastně „dům v domě.“ Právě toto řešení časopis ocenil. Dočasné uzavření pro chodce i motoristy od poloviny dubna v Univerzitní ulici bylo způsobeno nutností opravy střechy budovy depozitáře Vlastivědného muzea. Loni v lednu zde odpadl kus římsy na ulici, nikdo naštěstí nebyl zraněn. Během posledních čtyř let se Muzeu umění Olomouc podařilo zdigitalizovat přes osmdesát tisíc sbírkových předmětů.

Přístupné jsou online, zájemci mohou tvořit virtuální výstavy. Velká část sbírek byla zveřejněna prostřednictvím nástroje Kramerius a internetové stránky muzea. Hudebniny a prvotisky digitalizovala Moravská zemská knihovna, Islandský národní archiv pak dokumenty, převážně kresby a mapy. V pátek 17.května od 18 hodin do půlnoci proběhla olomoucká muzejní noc. Tato akce je součástí Festivalu muzejních nocí, který se letos v celé republice koná již podvacáté. Nově byla součástí akce i komentovaná prohlídka protiatomového krytu v Přáslavicích. Atraktivní byla i noční plavba v délce 50 minut z náplavky Moravy od 19 do 23 hodin.

Vlastivědné muzeum v Olomouci (VMO) uvedlo v únoru nejstarší kolekci historických fotografií města, které byly před šedesáti lety vyzvednuty ze střešní makovice radniční věže. Podnětem k výstavě byl nález badatele Petra Hofmana z května 2022, který objevil na webu muzea Getty (Los Angeles, USA) snímek Merkurovy kašny německého fotografa Jakoba Höfngera z let 1853-6. Za nejstarší fotografie Olomouce byly přitom považovány snímky berlínského fotografa Hermanna Haubenreissera ze září 1860. Poslední filmová projekce v místním kině Centra (dříve Moskva) proběhlo v roce 2005. Poté kino v budově Muzea umění osiřelo, v roce 2016 začaly přípravy rekonstrukce. Projekt je z dílny pražského ateliéru Sborwitz, práce začaly v roce 2019. projekt počítá s kapacitou 350 návštěvníků, může zde fungovat divadlo, kino a hudební produkce. První koncert se uskutečnil 27.února s klavíristou Lubomyrem Melnykem. Budova sloužila v roce 1845 jako věznice okresního soudu, zrušena byla po stavbě justičního paláce s věznicí na dnešní třídě Svobody v roce 1902. Nový majitel sladovník Moritz Donath zde ve dvacátých letech minulého století zbudoval podnik zábavního charakteru (varieté Tabarin) a v roce 1926 zde umístil kino, které se v roce 1930 stalo prvním zvukovým kinem na Moravě.

Davy lidí zaplnily o víkendu 27.dubna olomoucké Výstaviště

Flora, kde skončila čtyřdenní jarní výstava Flora. Zájem o olomouckou Floru byl obrovský, vzdor tomu, že v nedaleké Kroměříži se konala obdobná akce s názvem Floria. V posledních letech se počet návštěvníků jarní Flory pohyboval okolo 50 tisíc. Lákadlem pro veřejnost jsou i zahradnické trhy, kterých se letos zúčastnilo více než 300 prodejců. V sobotu 8. a v neděli 9. června proběhlo olomoucké Vyznání růžím 2024. Program byl nastaven pro všechny generace – sportovní zóna pro děti, art-zóna pro kreativní zájemce a gastro-zóna pro všechny. Součástí programu byla i floristická show a komentované prohlídky rozária. Na podzim (listopad) bylo v Olomouci možno spatřit boty Lídy Baarové či Adiny Mandlové, nikdy nevystavené boty operní pěvkyně Emy Destinové nebo střevíčky filmové herečky Jany Rybářové. Stalo se tak v prostorách podniku Cafe New One v rámci výstavy designu. Jedinečnou kolekci českého sběratele Lubora Obendraufa doplnili současnými trendy čeští designéři a výrobci. Expozice nabídla rovněž unikátní pohled na kovovou plastiku místního sochaře Jana Dostála prostřednictvím dalekohledu zaměřeného na věž nedalekého Červeného kostela. Výstava byla součástí olomouckého festivalu designu s označením Design Days. Kavárna Trieste na Horním náměstí nabídla od listopadu do ledna příštího roku výstavu na počest olomoucké legendy trenéra Karla Brücknera u příležitosti je 85. narozenin. Jeho trenérská práce v Sigmě Olomouc začala v roce 1971, v devadesátých letech dovedl tým na druhé místo ligy a čtvrtfinále Poháru UEFA.

Koncem ledna dostaly novou malbu Michalské schody v Bezručových sadech (Michalský výpad). Uvedené místo dlouhodobě trpí zásahy a „výzdobou“ sprejerů. Se svolením památkářů se do tohoto díla pustil dobrovolník – Josef Kovář z Olomouce, kterému zdejší nevábné graffiti vadily. Potřebné vrstvy vápenného nátěru budou nutné tři, práci odvedl ve svém volném čase a na své náklady. Kovář se chtěl věnovat i Terezké bráně, ale z tohoto záměru zatím sešlo. Pravdou je, že ulice a budovy města jsou pod

silným tlakem sprejerů a nelze vyloučit, že opravené plochy použijí znovu jako své „plátno.“ Po dvou dekádách město přikročilo k opravě barokního komplexu Nejsvětější Trojice na Horním náměstí. Památka z poloviny 18. století spojená s Václavem Rendem je zapsána na seznamu světového dědictví UNESCO. Město na začátku roku vybralo restaurátorskou firmu a získalo dotaci, která pokryje většinu nákladů. V soutěži o dílo byla vybrána firma restaurátora René Tikala, cena oprav byla stanovena na 30 milionů korun (dotace činí 85% částky). Práce na sloupu by měly začít v měsíci dubnu. Od pondělí 8.dubna začal kolem sloupu růst plot z plechových panelů jako ochrana objektu. Barokní sloup byl postaven v letech 1716 až 1754, Václav Render se dožil pouze prvního patra svého Votivního sloupu, před smrtí v roce 1733 odkázal svůj majetek na dokončení tohoto unikátního díla. Za života byl Render císařský privilegovaný architekt a městský kameník. Žil v domě č.8 v ulici 8.května, pohřben je v kostele sv. Mořice. Do světového seznamu památek UNESCO byl sloup zapsán v roce 2000. Z tohoto zápisu vyplývá pro město Olomouc řada povinností – jde např. o každoroční prohlídku a vyhotovení monitorovací zprávy. Zásadní oprava památky proběhla naposled v letech 1999-2001 pomocí firmy Werkmann. V těsné blízkosti votivního sloupu na Horním náměstí začala začátkem června vznikat nová socha z písku rukama sochaře Mariana Maršálka. Letos byla vybrána novější tematická oblast zobrazení v podobě tří žen z Olomouce a jejich osudů. Celek má vyznít jako alegorie svobody a demokracie. První zobrazená ženská tvář patří osmnáctileté Květoslavě Bartoňové, která krátce po druhé světové válce zachránila 45 sirotek z Údolí smrti v Dukelském průsmyku. Druhá zachycená tvář patří patnáctileté Ericě Bednářové, dívce německého původu, která s rodinou během druhé světové války pomáhala Čechům, ti ji ale po válce poslali do sběrného tábora. Třetí zobrazenou ženou je Zdena Mašínová, sestra bratrů Mašínů a dcera legendárního odbojáře z doby nacistické okupace Josefa

Mašina, která může být považována za symbol boje proti totalitě. Po dokončení, v pátek 14. června bylo pískové sousoší mírně poškozeno deštěm. V říjnu letošního roku se k Vrchnímu soudu v Olomouci po sedmi letech vrátila kauza architekta Jana Šépký a města Olomouce ve sporu o lampy na Horním náměstí. Krajský soud v roce 2016 na výměnu lamp za původní nepřistoupil, uznal jen omluvu a stotisícové finanční vypořádání. Obě strany se následně odvolaly. Na Horním náměstí jde o 33 světel, původní Šépkovy lampy („plácačky“) se na osvětlení náměstí nedostaly.

Sedm koncertů vážné hudby nabídlo od 19.dubna až do 10. května Olomoucké hudební jaro. Při jeho přípravě se spojila Moravská Filharmonie s organizátory Olomouckých barokních slavností. Vystoupil i Symfonický orchestr Českého rozhlasu, který měl olomouckou premiéru. Hudebníci Moravské filharmonie vyrazili na jaře na cesty. Koncertovali postupně v Polsku (Opole, leden 2024), poté následovala Budapešť (květen 2024) a následně Varaždín (Chorvatsko), kde vystoupili již v roce 2022. Ve dnech 6. a 7. června odezněl multižánrový open air festival na Andrově stadionu ve svém dalším ročníku. Projekt je společným dílem Fotbalového klubu SK Sigma Olomouc a filharmoniků. V pátek 7. června se navíc propojil se Svátky města Olomouce. Během uvedených dvou dnů vystoupil Richard Krajčo, Petr Janda, Josef Vojtek, Aneta Langerová, Jiří Pavlica a Hradišťan a kapela Fleret. Část výtěžku za vstupné směřovala na Dětskou kliniku FNOL. Společnou akci klubu a orchestru ocenili činovníci obou institucí – Jiří Ficner (Sigma) a Jonáš Harman(MDO). Mezinárodní festival pěveckých sborů Svátky písní Olomouc proběhl po jednapadesáté ve dnech 29.5. až 1.6.2024 za účasti padesáti pěveckých sborů a vokálních uskupení s více než tisícovkou zpěváků. Akce proběhla za podpory ministerstva kultury, kraje, města Olomouce a dalších institucí. V pondělí 20.května proběhl v areálu letního kina protestní koncert Moravské filharmonie Olomouc proti sloučení s Moravským divadlem. Akce byla dílem

odborů ve filharmonii a účastnilo se zhruba dva a půl tisíce posluchačů. Koncert se odehrál za účasti řady interpretů vážné i populární hudby – můžeme jmenovat např. Dagmar Peckovou nebo Janka Ledeckého. Hudebníci vystoupili bez nároku na honorář, vstupné bylo dobrovolné. Náměstek primátora pro kulturu Viktor Tichák (Pir) mediálně potvrdil záměr sloučení obou institucí s tím, že nedojde k omezení filharmonie. Ke spojení nutí město ekonomické faktory. Plánovanou fúzi podpořili zastupitelé letos v březnu, toto se opakovalo na jednání zastupitelstva 10. června, kdy byla schválena zřizovací listina nové spojené instituce s platností od 1. ledna 2025. Podobný protestní koncert zažila Olomouc v květnu 2019, kdy byl namířen proti tehdejšímu ministru kultury a exprimátorovi Antonínu Staňkovi (ČSSD), který odvolal ředitele Muzea umění Olomouc. Slavnosti Olomouc zaplnily Korunní pevnůstku poslední květnový víkend za účasti zvukných jmen populární hudby. Na pódiu se postupně vystřídaly skupiny jako No Name, Wohnout, Vypsaná fiXa, Mig 21 nebo Divokej Bill. Ze známých vokalistů to byli např. Jaromír Nohavica nebo Tomáš Klus. Vstupenka byla v předprodeji nabízena za 899 Kč, na místě za 1000 Kč. V sobotu 22. června začal ve městě čtvrtý ročník happeningu Olomouc (o)žije, který vyrostl v největší pouliční akci, jakou lze v Česku navštívit. Dostavilo se sto kapel, sólistů, buskerů a pouličních umělců. Před orlojem byl instalován stometrový stůl, kam mohl kdokoli přinést něco k snědku. Výtěžek z prodeje šel na neziskovou organizaci Dobré místo pro život. Akce trvala až do večerních hodin. Letošní ročník Mezinárodního varhanního festivalu již mohl naplno využít opravené a modernizované Englerovy varhany v chrámu sv. Mořice. V polovině září nabídl festival pět koncertů. Letošní ročník byl zároveň jubilejní ve vztahu ke skladateli Bedřichu Smetanovi, který se narodil před 200 lety. V Olomouci si letos zahrál francouzský varhaník Johann Vexo, Giampaolo di Rossa z Itálie nebo Franz Hauk z Německa. Englerovy varhany jsou největší v České republice, mají za sebou

rekonstrukci za 38 milionů korun a disponují 8000 pišťalami.

Olomoucká městská knihovna (KMO) vznikla v roce 1989 transformací z bývalé okresní knihovny. Základy této důležité instituce ale sahají až do roku 1889, kdy mezi vlastence z Národního domu donesla Marie Pospíšilová první knihy na půjčování. Dnes má KMO více než 12 tisíc registrovaných čtenářů. Předmětná činnost KMO přitom není jen zápůjčka knih nebo periodik, ale i přednášky, výstavy nebo zájmová činnost. Už při slavnostním vítání občánků na radnici dostává už šest let každé miminko i startovní balíček knih s označením Bookstart obsahující leporelo a říkanky. Nejpočetnější skupinou čtenářů KMO tvoří mladí do 18 let. Nejnovější devizou knihoven jako je i KMO je elektronická podoba knižní produkce. Základní fundus KMO tvoří asi 220 tisíc knih, každoročně se nakupují nové a vyřazují ty, o něž není zájem. V knihovně je i nabídka periodik a zvukových nosičů (16 tisíc CD). Knihovna má celkem 6 poboček v různých městských částech, malé knihovny jsou v dalších 8 lokalitách města. Ročně si lidé v KMO vypůjčí zhruba 360 tisíc knih. Od konce loňského roku má KMO nové logo, jehož autorem je Martin Benčík. V letošním roce by měla začít výstavba nové pobočky KMO z bývalé kotelny v Trnkově ulici v hodnotě 54 milionů korun. Na místě nevyužívané kotelny na ulici Trnkova by do příštího roku měla vyrůst nová knihovna s komunitním centrem. Jde o myšlenku z roku 2017 vedení Knihovny města Olomouce, která by tak mohla získat reálnou podobu. Náklady na přestavbu objektu (44 milionů korun) z většiny pokryla evropská dotace.

Do Olomouce se v lednu letošního roku vrátila po dlouhých osmdesáti letech cenná kniha ze 16. století z majetku metropolitní kapituly. Ztracená kniha byla nalezena v aukční síni italského Terstu a italští karabiniéři pplk. Giuseppe Marseglia a Luigi Portacci ji přivezli zpět do Olomouce. Cenný nález převzal biskup Antonín Basler, děkan Metropolitní kapituly u sv. Václava, přítomen byl také administrátor olomoucké arcidiecéze

Knihovny

Olomuciana

biskup Josef Nuzík a další zástupci kapituly. Z olomoucké kapitulní knihovna zmizela za neznámých okolností za okupace v roce 1940. V roce 2022 knihu zajistil speciální oddíl italského četnictva a nyní se vrátila svému původnímu majiteli. Začátkem roku vyšla kniha fotografií známého olomouckého reportážního fotografa Ladislava Galgonka zachycující období před Listopadem, konkrétně období 1973- 1989. K edici knihy Národního byly použity fotografie z archivu ČTK, editorkou monografie byla kurátorka zdejšího Muzea umění Olomouc Štěpánka Bielešová. Po roce 1989 se Galgonek stal autorem legendárních fotografií, jako např. papeže Jana Pavla II. Při jeho návštěvě Olomouce (1995), přijetí Václava Klause japonským císařem Akihitem (1998) nebo audience Václava Havla ve Vatikánu (2001). Novou publikaci s názvem Olomoucké knížectví Přemysla Otakara I. (1201-1212) vydal historik Pavel Šlězár z olomouckého pracoviště Národního památkového ústavu (NPÚ). Kniha prezentuje nejnovější archeologické nálezy a zúročuje půl století trvající výzkum tohoto období na ploše olomoucké městské památkové rezervace. Kuchařským knihám vydávaným v průběhu pěti staletí byla věnována výstava v prostorách Vědecké knihovny Olomouc na konci srpna v Červeném kostele. Nejstarší tištěná kuchařka ve fondech VKOL je z roku 1503 od italského humanisty Bartolomea Sacchiho. Česká produkce na dané téma byla zastoupena nejstarší publikací od alchymisty Bavora Rodovského z Hustiřan z roku 1591, zastoupena byla svojí legendární kuchařkou i Magdalena Dobromila Rettigová z 19. století. V průběhu listopadu se na knižním trhu objevily dvě novinky – kniha Karla Zámečnicka v Nakladatelství Poznání s názvem Olomouc ztracená v čase. Publikace evokuje známá i méně známá místa města v novém grafickém pojetí a řadou dosud nepublikovaných fotografií. Volné pokračování publikací Hanácký pitaval a Olomoucký pitaval s označením Hanácký pitaval II se dostal k čtenářům na podzim díky úsilí bohemy a historika Jiřího Fialy a kolektivu dalších autorů. Kniha přinesla

osmadvacet dramatických příběhů z hanáckého regionu s foto-přílohou fotografa Jindřicha Štreita. Knihu vydal místní spolek Memoria Porta z.s.

Na trase budoucího obchvatu komunikace D 35 v blízkosti Olomouce (směr Křelov) byl v době záchranného archeologického průzkumu v únoru letošního roku nalezen prostor pohřebiště s 80 hroby ze začátku doby bronzové (2100-1800 př.K.). Mezi nalezenými předměty byly i kostěné korálky, pazourkové nástroje, bronzové ozdoby nebo části opasků. Jde o významný nález kostrových hrobů nitranské kultury na území Moravy. Ve věku 96 let zemřel v pátek 22.března historik filozofie Milan Sobotka. Sobotka se narodil v Olomouci a vystudoval zde filozofii a psychologii. Dlouhodobě byl ale spjat s Univerzitou Karlovou v Praze, kde působil od roku 1954 na katedře dějin filozofie. Roku 1990 byl jmenován profesorem. Sobotkovým hlavním vědeckým zájmem byla německá klasická filozofie. Zakládající člen obnovené katedry filozofie filozofické fakulty Karel Floss zemřel ve středu 15.května ve věku 97 let. Jmenovaný byl žákem a spolupracovníkem prvního rektora UP Olomouc Josefa Ludvíka Fischera. V době totality organizoval Floss ekumenické semináře v pražských Jirchářích, v Olomouci vedl bytové semináře. Po roce 1989 obnovil katedru filozofie, politicky byl činný v 90.letech jako senátor za ČSSD. V pátek 5. července zesnul ve věku 86 let laureát Ceny města Olomouce na rok 2005 Vítězslav Bičík (1937-2024). Od roku 1987 profesor zoologie na UP Olomouc, stál u zrodu Mezinárodní biologické olympiády, která se poprvé uskutečnila v roce 1990 v Olomouci.

Zoologická zahrada na Svatém Kopečku byla založena v roce 1956 na ploše zhruba 42 hektarů. Do 1.ledna 2024 ji navštívilo 17 266 552 návštěvníků. V současnosti chová zahrada 1828 jedinců v 387 živočišných druzích. Návštěva v loňském roce byla 381 818 osob, nejvíce za posledních 25 let. Pokračovaly rekonstrukce inženýrských sítí a motorizovaní návštěvníci zaznamenali

zásadní změny v systému parkingu. Náklady na krmivo pro zvířata v ZOO meziročně stouply o 16% a částka dosáhla za rok 8 milionů korun. Denní dávka potravy přijde ZOO na 22 175 korun. Ussurijský tygr spořádá za den potravu v hodnotě 500 korun. Náročným úkolem je příprava potravy pro opičky drápkaté, která vyžaduje mix až 20 druhů běžného i exotického ovoce a zeleniny, medu, myších mláďat, arabské gumy, želatiny, speciální kaše a doplňkových vitamínů a minerálů. Od 1.března 2024 byla cena vstupného do ZOO zvýšena o 20 korun na 160 Kč (dospělý-sezóna), mládež 120 Kč (sezóna). O letošních Velikonočních zažila ZOO nápor návštěvníků, což vyvolalo následně problémy s parkováním. Rozšíření parkovacích ploch brání majetkoprávní problémy. V sobotu 30.března přijelo do ZOO celkem 5199 osob. Výhledově počítá vedení zahrady se stavbou nové zastřešené gastrohaly u rozhledny, která by zlepšila nabídku pro návštěvníky. S uvedením do provozu se počítá v roce 2026. Z daleké Kanady přicestovala na podzim (listopad 2024) do olomoucké ZOO vzácná levhartice mandžuská. Ve volné přírodě Dálného východu žije podle odhadů asi sto jedinců tohoto druhu. ZOO na Sv. Kopečku chová levharty od roku 2001 a odchovala 12 mláďat. Přesun geneticky vzácného jedince je přínosem pro možnost chovu tohoto zvířete v Evropě. Vážnou hrozbou pro levharta je bohužel pytláctví, lesní požáry, ale i např. těžba dřeva.

Ve středu 3.ledna se už potřinácté představitelé města a církve sešli v gotické kapli sv. Jeronýma v budově radnice při tradičním novoročním požehnání. Bohoslužbu vedl P. František Hanáček z farnosti sv. Mořice, který přítomným i Olomoučanům popřál úspěšný rok 2024. Primátor ve svém vystoupení vyzdvihl symboliku setkání městské samosprávy s církevní, která město po staletí formovala. Novým olomouckým arcibiskupem se po roce a půl od odchodu dosavadního arcibiskupa Msgre Jana Graubnera do Prahy stal stávající administrátor Msgre Josef Nuzík (*1966). Jeho jméno bylo slavnostně oznámeno v této souvis-

Církve

losti v katedrále sv. Václava v pátek 9.února 2024 apoštolským nunciem v ČR arcibiskupem Jude Thaddeus Okolo. Intronizace nového olomouckého arcibiskupa Nuzíka je stanovena na sobotu 13.dubna 2024. S Graubnerem spolupracoval Nuzík po dobu 13 let jako generální vikář. Josef Nuzík se narodil ve Strání u Uherského Brodu, po maturitě pracoval jako soustružník, kněžské svěcení přijal roku 1995. Od roku 2005 byl vicerektorem kněžského semináře v Olomouci a v roce 2009 byl jmenován Graubnerem do funkce generálního vikáře. V červenci 2017 se stal pomocným biskupem olomouckým, v létě roku 2022 byl zvolen administrátorem olomoucké arcidiecéze. 9.února 2024 ho papež František jmenoval novým olomouckým arcibiskupem. V pátek 22.března se arcibiskup Nuzík v Kroměříži setkal s oběťmi zneužívání v katolické církvi, obětem se za utrpěnou bolest omluvil.

Budova kurie ze 17.století v Olomouci prochází rozsáhlou rekonstrukcí v rozsahu přibližně 100 milionů korun. Podle mluvčího arcibiskupství byla budova opravována naposled před sto lety. Rekonstrukce probíhá podle projektu architekta Otto Schneidera a měla by přinést výrazné energetické úspory. V pondělí 25.března byl v kapli sv. Jeronýma na radnici zahájen maraton ve čtení bible. Akce je součástí projektu Paschalia Olomucensia a má svůj počátek v Římě. Akci zahájil v 17,30 olomoucký arcibiskup Josef Nuzík úryvkem z Listu Římanům. Účastníky přivítal na radnici olomoucký primátor. Letos proběhl 12.ročník uvedené akce. O velikonoční neděli 31.března se v kostelích olomoucké arcidiecéze uskutečnila sbírka na služné kněží. Probíhající změny ve financování církvi znamenají, že postupně klesá státní příspěvek na kněžské mzdy. Týž den se uskutečnilo procesí věřících vycházející z Droždína na Svatý Kopeček k bazilice Navštívení Panny Marie. Tradice tohoto aktu sahá až do 17.století, večer následovala hodová zábava v hostinci U Šišků.

V neděli 11.února slavili olomoučtí Vietnamci ve velkém stylu svůj nový rok. Sál na ulici Střední Novosadské byl zcela zaplněn,

přítomno bylo zhruba 400 lidí. Nový lunární rok dostal označení rok Dřevěného draka. Na stolech pro účastníky se objevila tradiční vietnamská jídla – polévka pho, masové závitky a rýžové kuličky se sladkou náplní sezamu. Pro oslavu nového roku je pro Vietnam typická červená a zlatá barva. Na konci loňského roku bylo v Olomouckém kraji evidováno 12 200 uprchlíků z Ukrajiny, v produktivním věku je zhruba 8400 z nich. Olomoucký pracovní úřad v té době registroval 4009 pracujících osob, z toho 2536 žen. Celkem 34% pracujících Ukrajinců je zaměstnáno v administrativě a podpůrné činnosti pro podniky, 8% pracuje ve stavebnictví, 7% v dopravě, 5% v pohostinství a 4% v obchodní sféře. V samotné Olomouci bylo registrováno v dubnu 2024 celkem 2751 v ukrajinských občanů, kteří tak tvořili 2,73% obyvatel krajského města. Mezi uchazeči o zaměstnání z řad Ukrajinců převažují lidé se základním vzděláním (asi 30%), druhou nejčastější skupinou jsou vysokoškoláci (asi 27%), následují vyučení (24%) a maturanti (asi 20%). Zhruba 80% uchazečů tvoří ženy. Na číslo 388 se dostal letos koncem roku počet kamenů zvaných stolperstein na olomouckých ulicích. Tyto kameny s nápisem na kovovém povrchu připomínají zmizelé obyvatele města židovského původu v době holokaustu. Nově bylo položeno 44 kamenů na 18 místech města. V Olomouci se pamětní kameny umísťují od roku 2011 díky předsedovi místní židovské obce Petru Papouškovi. První stolperstein v roce 2011 připomínal v ulici Komenského před číslem 19 Olomoučana Arnošta Beckmanna, který byl deportován do Osvětimi. Olomoucké pamětní kameny nyní připomínají necelou třetinu židovských obyvatel, kteří zahynuli v koncentračních táborech Evropy.

V sobotu 27.ledna zněla ulicemi města cimbálová hudba, medvěď vodil medvěda, objevila se smrtka, kobyła nebo bába s nůsí. Tyto tradiční masky symbolizovaly masopustní rej, který nakonec zakotvil na Horním náměstí. Olomoucká chasa převzala z rukou primátora vládu nad městem a primátor ještě dostal

Oslavné akce

„fóršus na gatě.“ Během dopoledne bylo možno vidět taneční pásmo „Zabijačka“ v podání folklórního souboru Haná z Velké Bystřice, zahrála lidová muzika Hejčínan. O dva měsíce později, v pátek 22.března se Horní náměstí opět proměnilo v tradiční Velikonoční jarmark. Stánky nabízely farmářské potraviny, kraslice, pomlázky, porcelán, dekorace a občerstvení. Pořadatelé připravili i bohatý kulturní program nebo dětské dílničky. Jarmark uspořádala společnost Kulturní Olomouc. Jarmark probíhal až do Velikonočního pondělí 1.dubna. Od pátku 29.března nabízelo informační centrum zdarma výstup na radniční věž a prohlídku radnice. Týž den vystoupila i známá valašská hudební skupina Fleret. Oblíbený mezinárodní festival vojenských hudebních souborů se po roce opět vrátil. Již 28. ročník proběhl v centru města během posledního prázdninového víkendu. Festival byl zahájen v pátek 30. srpna na Horním náměstí koncertem Posádkové hudby Budapešť z Maďarska. Vystoupily postupně orchestry z České republiky, Francie, Německa a Rakouska. Program byl doplněn ukázkou motorizované jednotky vojenské policie a vystoupení mažorettek ze ZUŠ Mohelnice. Po celou dobu fungovaly rovněž prezentační stánky útvarů Armády České republiky. Paralelně s Olomoucí hrály vojenské orchestry také v nedaleké Kroměříži.

Diplomatickým vrcholem letošního rakouského roku v Olomouci se stalo Svatováclavské posvícení ve Vídni. Akce proběhla ve středu 25. září na české ambasádě za účasti velvyslance ČR v Rakousku Jiřího Šitlera. Partnery prezentace byl Olomoucký kraj, Univerzita Palackého a Muzeum umění. Posvícení orámovalo vystoupení živé hudby, výstava olomouckých fotografií, nabídka regionální gastronomie a vystoupení krojovaných Hanáků. Květinovou výzdobu zajistila Flora Olomouc, akce proběhla ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni a centrálou Czech Tourism. Rakouská sezóna pokračovala v Olomouci až do konce kalendářního roku hudebními koncerty, projekcí Formanova filmu

Amadeus a prosincovými Vánoce s Mahlerem a Mozartem. Dny evropského dědictví probíhaly od soboty 7. září do následující neděle 15. září. Největší akcí bylo open air představení MDO Manon Lescaut na Horním náměstí v pátek 6. září. Sobota 7. září patřila koncertům na Horním náměstí. Letos poprvé se součástí dnů stala okružní jízda historickou tramvají, novinou byla i sraz veteránů značky Porsche. Akci uzavřel Galavečer Moravského divadla Olomouc na Horním náměstí před budovou divadla.

Z rukou prezidenta Petra Pavla získalo u příležitosti oslav státnosti 28. října 56 osobností. Mezi nimi se našli i lidé z Olomoucka. Šlo o plukovníka letectva a příslušníka 2. leteckého pluku v Olomouci Josefa Kepřta, který za 2. světové války sloužil britské RAF a byl oceněn medailí Za hrdinství. Vyznamenání bylo uděleno in memoriam. Druhý vyznamenaný stejnou medailí byl automechanik z Olomouce Lukáš Dudík, který přispěl k záchraně cestujících z hořícího vlaku při loňské nehodě na železničním přejezdu v olomoucké čtvrti Bělidla. Svatomartinské slavnosti na obou olomouckých náměstích začaly v pátek 8. listopadu a nesly se ve znamení ochutnávky mladých vín, husích specialit a příjezdu sv. Martina na bílém koni za zvuků cimbálové muziky. Součástí akce byl i historický jarmark nebo historický kolotoč. Dalším krůčkem k letošním vánočním svátkům byla volba a posléze instalace vánočního stromu. Tím se letos stal poměrně exotický sekvojovec obrovský, který je také přezdíván „mamutím stromem.“ Ve své domovině (Kalifornie) dosahuje výšky až 85 metrů a hmotnosti až 2000 tun. V Olomouci rostl tento strom v areálu floristické firmy zhruba čtyřicet let a začal silou svých kořenů narušovat skleníky ve své blízkosti. Strom ze semene vypěstovali studenti Zahradnické školy v Olomouci a zasadili v areálu někdejšího podniku Sempra (nyní Florcenter). Dorostl do výšky zhruba deset metrů a stal se letošním vánočním olomouckým stromem, který byl posléze pojmenován jako Floriánek. Výzdobu

vánočního stromu letos představují jen světla, zavěšení vánočních ozdob se ukázalo jako nevhodné. Instalací sekvojovce byly předznamenány olomoucké vánoční trhy, které trvaly do 23. prosince širokou nabídkou gastronomie a kulturních pořadů všeho druhu. Objevila se i tradiční Ježíškova pošta a populární zvonička. Nepřehlédnutelná byla i dominanta Horního náměstí – Olomoucká vánoční věžička. Pro milovníky punče byla připravena nepřeborná paleta chutí a vůní v celém prostoru náměstí. Zájemci o ledovou plochu mohli již od středy 6. listopadu využít kluziště v prostoru tržnice, kde se otáčelo i vyhlídkové kolo. V této atmosféře jsme vstoupili do závěrečné fáze kalendářního roku 2024.

Kapitola 6

Školství

Zdravotnictví

Jedním z pilířů dlouhodobého plánu rozvoje školství ve městě MŠ je kontinuální zlepšování infrastruktury škol a jejich technického vybavení. Mateřské školy předkládají v tomto smyslu požadavky především na rekonstrukce instalací, střech, na provedení energeticky úsporných opatření a na rozšíření kapacit. V průměru jsou náklady na obnovu infrastruktury mateřských škol odhadovány na částku 8 milionů korun ročně. Na obnově infrastruktury škol zatím vykazuje město Olomouc dluh ve výši cca 400 milionů korun, přestože v letech 2015-2018 investovalo na tento účel 610 milionů. Mateřské školy se v poslední době zaměřují na rozvoj dovedností v polytechnickém vzdělávání, předkládají proto požadavky na budování polytechnických dílniček a pěstitelských koutků. K problémům mateřských škol ve městě dlužno ještě připojit vysoký počet dětí ve třídách k počtu pedagogů a asistentů, nedostatek samostatných prostor pro práci s dětmi se specifickými potřebami a dětmi cizinců a nedostatečné využití inovativních metod výuky. Rekapitulace umístovacího řízení do mateřských škol na škol. rok 2023/2024 pak má tuto podobu:

Tabulka 6.1: Rekapitulace umístovacího řízení do mateřských škol

Rejstříková kapacita MŠ	3813
Skutečný počet žádostí o umístění	2371
Skutečný počet žádostí -vyhovuje	1360
Skutečný počet žádostí – nevyhovuje	1094

Statutární město Olomouc je zřizovatelem 47 mateřských škol, z nichž část je propojena právně se základními školami, 12 mateřských škol má samostatnou právní subjektivitu. Kromě škol se zřizovatelem město funguje v Olomouci řada mateřinek zřizovaných soukromými subjekty, církví nebo Olomouckým krajem. Těchto škol je celkem sedm. První mateřská škola Maple Bear v Česku byla v neděli 1.září slavnostně otevřena v nově posta-

vené budově areálu BEA na třídě Kosmonautů. V současnosti Maple Bear vzdělává více než 60 tisíc studentů ve čtyřech stovkách škol ve 39 zemích světa od předškolního až po středoškolské vzdělání. Tento typ školy pracuje s kanadským modelem vzdělání. V olomouckých mateřinkách platí rodiče měsíční školkovné ve výši 600-750 korun. Neomezený počet přihlášek na mateřskou školu podle vyjádření ředitelů komplikuje situaci v počtu dětí, které nakonec do konkrétní školy mastoupí.

Základních škol v gesci města je celkem 25. I na tomto stupni zš jsou školy jiných zřizovatelů – soukromé subjekty a církev, těchto škol je celkem sedm. K zápisu do 1. třídy ZŠ povinné školní docházky pro školní rok 2023/2024 podalo přihlášku 1 824 dětí, o odklad požádali rodiče 330 dětí. Do prvních tříd bylo přijato tedy celkem 1 143 dětí. Z celkových 25 základních škol je 19 s úplnými ročníky 1-9 a 6 neúplných s ročníky 1-5, jedna škola s ročníky 1-5 je samostatnou příspěvkovou organizací. Od roku 2015 nedošlo k navýšení počtu škol. Počet žáků v základních školách se zvyšuje v důsledku vyšší natality, rejstříková kapacita základních škol je vyšší než 12 tisíc žáků. Děti s poruchou autistického spektra mohou od letošního září navštěvovat speciální základní školu, úplně první v kraji. Sídlo školy je sice ve Šternberku, ale odloučené pracoviště bylo vytvořeno v Olomouci v městské části Bělidla, ulice Táboritů. Na vybavení a úpravu vnitřních prostor školy přispěl kraj částkou tři miliony korun. Tato škola cílí na žáky s těžkou formou autismu, kteří nemohou být vzděláváni v rámci inkluze na běžných základních školách. Školní družiny (ŠD) jsou zřízeny u každé základní školy a jsou určeny především žákům prvního stupně ZŠ. Oddělení ŠD se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků. Počet žáků v ŠD se pohybuje okolo 3500. V Olomouci se od září plánuje otevření základní školy určené pro autisty, první v kraji. Škola bude spadat pod speciální základní školu ve Šternberku a sídlit v městské části Bělidla, ulice Táboritů. Projekt si vyžádal zvětšující se počet dětí s poruchou

autistického spektra. Ve městě v současné době funguje i spolek JAN (Jdeme autistům naproti). I letos směřovaly částky v řádu desítek milionů korun do oprav a rekonstrukcí škol a učeben. Jedná se o ZŠ Komenium (2 miliony Kč), MŠ Chomoutov (20 milionů), ZŠ Dvorského (60 milionů) nebo ZŠ Demlova (40 milionů). Celkem 21 učitelů převzalo začátkem dubna ocenění Učitel roku 2023. Ocenění udělovalo olomoucké hejtmanství v aule pedagogické fakulty ve třech kategoriích. Z města Olomouce získali cenu tři z nich – Lenka Černínová ze ZUŠ Žerotín, Jiří Pavlík ze SŠ polytechnické a Petr Němec z Logopedické ZŠ. Další tři učitelé získali Cenu radního Olomouckého kraje, z města to byla ředitelka ZUŠ Miloslava Stibora Zuzana Hrubošová. Tři učitelé z Olomouce získali cenu děkana pedagogické fakulty – Hana Vodáková (ZŠ Řezníčkova), Vlasta Pecinová (ZŠ Milady Horákové) a Filip Svoboda (ZŠ Svatoplukova). Do nového školního roku povede olomoucké základní a mateřské školy jedna nová a osm stejných ředitelek a ředitelů, kteří obstáli v povinném rekonkurzním řízení. Uchazeči předložili komisi koncepci své školy na dalších šest let. V Olomouci je celkem 31 ředitelů školských příspěvkových organizací, které mají většinou více organizačních jednotek. Primátor města Miroslav Žbánek pozdravil v pondělí 2. září novopečené prvňáčky v ZŠ na třídě Spojenců. Do olomouckých základních škol chodí letos 9300 žáků, z prostředků města bylo na opravy školních objektů vyčleněno 40 milionů korun.

Také v Olomouckém kraji se rozběhl proces online odesílání přihlášek pro studium na středních školách. Největší zájem je o studium na gymnáziích a obchodních akademiích. Přihlášky bylo možno zasílat až do 20. února 2024, kapacity na některých školách byly zvýšeny, zvýšil se zájem o čtyřleté obory studia. Počet tříd zvýšilo čtyřleté gymnázium Čajkovského a na Obchodní akademii. Dvojnásobný počet žáků přijímá v oboru informační technologie SPŠ strojnická v Olomouci, více tříd je i na detašovaném olomouckém pracovišti Střední školy pedagogické Přerov

(obor předškolní a mimoškolní pedagogika) a Střední zdravotnické školy Olomouc (obor praktická sestra). Daleko menší zájem deváťáků je o řemeslné obory – jako jsou zedník, tesař nebo klempíř. Kraj se snaží tuto nepříznivou situaci zlepšit formou poskytování stipendií. V letošním roce mohou žáci podat přihlášky na tři střední školy s možností prioritizace. Celkový počet středních škol ve městě s přihlédnutím na jejich zaměření a zřizovatele zachycuje následný tabulkový přehled:

Tabulka 6.2: Střední školství v Olomouci (2024)

Druh SŠ	Počet	Zřizovatel
gymnázium	3	stát
gymnázium	1	církev
střední škola	13	stát
střední škola	6	soukromý subjekt
Celkem	23	

Zdroj: Atlas školství 2024

Podzimní období probíhá ve znamení dnů otevřených dveří olomouckých středních škol. Už v sobotu 23. listopadu se tak stalo na Gymnáziu Čajkovského, o týden později se zájemci o studium mohli podívat do Slovanského gymnázia. V prvním prosincovém týdnu se otevřely prostory Gymnázia Hejčín, které je podobně jako Slovanské bilingvní a nabízí varianty studijního programu podle jeho délky. Začátkem ledna 2025 je pak plánován den otevřených dveří na Církevním gymnáziu Německého řádu.

Olomouc je díky vysokému školství a velkému počtu středních škol centrem vzdělanosti nadregionálního významu. Z hlediska oborového zaměření má Olomouc vysoký potenciál zejména pro rozvoj přírodovědných a lékařských oborů, včetně špičkových aktivit v oblasti biotechnologií, nanotechnologií a optoelektroniky. Univerzita Palackého (UP) je druhou nejstarší univerzitou ve státě, byla založena roku 1573. V současné době má již osm

Univerzita

fakult a disponuje uznávanými vědeckými týmy. Nabízí výuku domácím i zahraničním studentům v anglické verzi.

V sobotu 27.ledna se Univerzita Palackého Olomouc otevřela veřejnosti formou Dne otevřených dveří. Zájemcům se dostalo konkrétních informací o studiu, přijímacím řízení či zahraničních pobytech. Momentálně nabízí UP přes 900 kombinací studijních programů. Ve středu 7.února se držitelem čestného doktorátu UP stal světově uznávaný lékař a vědec Hans Peter Hartung. Německý neuroimunolog se zabývá především roztroušenou sklerózou a vývojem léčebných strategií. Hartung spolupracoval s olomouckými lékaři v době, kdy vedl kliniku na univerzitě v rakouském Grazu, před dvěma lety byl jmenován hostujícím profesorem UP. K převzetí čestného doktorátu došlo v Arcibiskupském paláci. V pondělí 8.ledna dopoledne obdrželo několik českých univerzit včetně UP anonymní výhružný e-mail, na který následně reagovala policie. Pisatel vyhrožoval střelbou spolu s žádostí o výkupné. Podle mluvčího univerzity bylo přikročeno k realizaci preventivních opatření. K násilné akci v dalším období nedošlo. V současné době jsou v Olomouci dvě vysoké školy – Univerzita Palackého a Moravská vysoká škola Olomouc. První jmenovaná byla založena roku 1573 a je tedy druhou nejstarší ve státě. Má v současnosti osm fakult a je největší vzdělávací institucí v regionu. Přehled nejžádanějších studijních programů pro akademický rok 2024 spolu s počty zájemců uvádíme v tabulkovém přehledu 6.3.

K témuž datu je možno ještě připočítat celkem 2088 uchazečů ze zahraničí, kde převažují zájemci o studium ze Slovenské republiky. Pro ubytování studentů UP jsou k dispozici koleje, jejichž kapacita ovšem zdaleka nestačí (4600 lůžek) a řada z nich bydlí v privátu. Poptávka po vysokoškolských kolejích převyšuje nabídku, olomoucká univerzita plánuje navýšení ubytovacích kapacit kolejí o 31 apartmánů velikosti 1+KK a 6 apartmánů 2+KK. V loňském roce se ubytování v kolejích nedostalo na 450 zájemců.

Tabulka 6.3: Top 10 studijních programů UP – stav k 15.3.2024

Program	Typ studia	Fakulta	Počet přihlášek
Lékařství	magisterský	lékařská	2895
Psychologie	bakalářský	filozofická	2111
Právo	magisterský	právnícká	1711
Stomatologie	magisterský	lékařská	1486
Fyzioterapie	bakalářský	zdravot. věd	708
Učitelství ZŠ	magisterský	pedagogická	647
Fyzioterapie	bakalářský	tělesné kultury	492
Anglický jazyk	bakalářský	pedagogická	461
Učitelství MŠ	bakalářský	pedagogická	435
Ošetřovatelství	bakalářský	zdravot. věd	432

Zdroj: UP Olomouc 2024

Soukromé ubytování pro studenty ve městě podražilo meziročně o 17% - za nájem bytu (70 metrů) v širším centru Olomouce je požadováno zhruba 17 tisíc korun (pro srovnání Praha = 27 tisíc korun). Takovéto byty většinou obývá několik studentů, kteří se na požadovanou částku skládají. Univerzita Palackého prohrála soud s elitním vědcem Radkem Zbořilem, který ji zažaloval kvůli krácení mzdy. Špičkový vědec z institutu CATRIN nakonec vysoudil částku 5 milionům korun za období 2019-2020, kdy Zbořil pracoval pro univerzitu jako profesor i manažer a děkan fakulty Martin Kubala mu seškrtal nejen osobní příplatky, ale i mimořádné odměny včetně peněz z grantových fondů. Oba vědci se vlastně střetli o koncepci ústavu CATRIN, přičemž děkan byl jeho odpůrcem. V říjnu 2022 dal rektor univerzity Martin Procházka děkanovi Kubalovi výpověď, v listopadu ji ovšem následně odvolal. Sám potom následně čelil návrhu akademického senátu přírodovědecké fakulty v čele s Kubalou na své odvolání, k čemuž ale poté nedošlo. Celou zmíněnou aktivitu na univerzitě lze s mírnou nadsázkou označit za „válku vědců.“ Dne 10. října otevřela Univerzita Palackého svůj nový archiv. Třípodlažní budova byla postavena v olomoucké městské části Neředín poblíž univerzitního kampusu a umožní uložení až šesti kilometrů do-

kumentů. Náklad na projekt vyšel na částku 180 milionů korun. Součástí objektu je badatelna a konferenční sál s kapacitou 40 míst. Dosavadní umístění v prostorách Tereziánské zbrojnice se ukázalo již jako prostorově vyčerpané, jak potvrdil ředitel archivu Pavel Urbášek. V říjnu letošního roku došlo k přejmenování stávajících Šmeralových kolejí. Ty ponese nově jméno prvního polistopadového rektora univerzity Josefa Jařaba, který zesnul loni v květnu. Nové jméno začaly koleje používat symbolicky od 17. listopadu 2024. V sobotu 16. listopadu byla odhalena pamětní deska exrektora Jařaba na náplavce Moravy (autor Radomír Surma), která zároveň ponese jeho jméno. Jařab byl rektorem UP mezi léty 1989-1997. Univerzita Palackého v Olomouci ocenila v závěru roku (listopad 2024) hudebního skladatele, houslistu a zpěváka skupiny Hradištan Jiřího Pavlicu čestným doktorátem. Pavlica je absolventem olomoucké univerzity, předtím vystudoval brněnskou konzervatoř.

Druhou vysokou školou ve městě je Moravská vysoká škola Olomouc (MVŠO), za kterou stojí podnikatel ing. Josef Tesařík a jeho firma Tesco SW. Tato „mladá“ univerzita (2005) nabízí bakalářské a magisterské studium pro prezenční i kombinovanou formu studia. Lze zde studovat ekonomické a informační obory a rovněž moderní postupy managementu. Studium je placené, počet studentů se pohybuje okolo 400, hlavní objekt školy je BEA centrum na třídě Kosmonautů, které se v letošním roce dále rozšiřuje. Bohatý kulturní program nabídl studentům i veřejnosti studentský svátek Majáles 2024, který proběhl od 6. do 8. května. Univerzitní veselice letos nesla název Bez hranic a připomněla 20. výročí vstupu ČR do Evropské unie. V prvním dnu se akce odehrály většinou v budově Konviktu, o den později to byl objekt Zbrojnice, Biskupského náměstí, náměstí Republiky a ulice Mariánské. Majáles proběhl ve znamení hudebních vystoupení, světelné a akrobatické show a samozřejmě korunovace krále majálesu, kterým se letos stal písničkář Michal Horák, vítěz Čes-

kého slavíka 2021 v kategorii objev roku, který je doktorandem z katedry hudební výchovy olomoucké univerzity. Více než stovka studentů ze zahraničí přijela letos do Olomouce poznávat a učit se český jazyk. Letos již 38. ročník Letní školy slovanských studií pořádá místní univerzita. Od roku 2018 je toto studium akreditované, takže za něj mohou účastníci získat kredit pro svou mateřskou univerzitu. Studium je určeno učitelům, lektorům, studentům, obchodníkům, překladatelům i dalším zájemcům o poznání češtiny.

Společnost podnikatele Richarda Morávka (Redstone Group) zahájila v letošním roce výstavbu sanatoria v Neředíně. Pětipodlažní projekt vzniká v sousedství vilové zástavby a prodejny Kaufland. Sanatorium s kapacitou 120 osob bude mít privátního provozovatele a bude poskytovat nepřetržitou lékařskou péči. V Olomouckém kraji je dlouhodobý nedostatek kapacit tohoto typu. Zdravotnický holding Tomáše Chrenka Agel má v pronájmu budovu železniční polikliniky v Olomouci v blízkosti nádraží ČD. Vedení Českých drah se rozhodlo k prodeji tohoto objektu a vypsallo k tomuto účelu nabídkové řízení s tím, že nový majitel by měl v medicíně pokračovat. Skupina Agel Tomáše Chrenka provozuje v regionu nemocnice mimo Olomouc ještě v Přerově, Prostějově a Šternberku, vlastní nemocnici v Jeseníku. Od konce února došlo k omezení stomatologické pohotovosti ve Fakultní nemocnici Olomouc na dobu dnů pracovního klidu v čase od 8 do 16 hodin. Pro urgentní případy tak zůstala v provozu mimo svátky jen pohotovost v budově monobloku v areálu nemocnice. Začátkem měsíce září zahájila fakultní nemocnice stavbu onkologického pavilonu za 227 milionů korun, který by měl zlepšit dostupnost moderní léčby a zvýšit kapacitu ambulantní péče. Nemocnice získala na projekt dotaci 217,9 milionu korun z Národního plánu obnovy ČR, hotovo by mělo být do konce příštího roku. Kromě chemostacionáře s rozšířenou lůžkovou kapacitou projekt počítá i s paliativní péčí a oddělením klinických

Zdravotnictví

studií. Koncem měsíce října začala FNOL se stavbou moderního pavilonu B jako náhradu někdejšího Franze Josefa. Stavba v hodnotě 3,5 miliardy korun by měla být dokončena v roce 2028. Slavnostního položení základního kamene se v pondělí 21. října kromě vedení nemocnice zúčastnil ministr zdravotnictví Vlastimil Válek a olomoucký pomocný biskup Antonín Basler. V pavilonu bude deset operačních sálů, tři pro jednodenní chirurgii a jednotka intenzivní péče pro lůžkové obory, kde bude kapacita stanovena na 273 lůžek. Součástí podzemních podlaží bude parking pro 153 vozidel. Zastřešení pavilonu bude provedeno tzv. zelenou střechou s retenční funkcí a fotovoltaikou. Projekt byl zadán ateliéru Pelčák a partner architekti, zhotovitelem stavby je sdružení firem GEMO, a.s., OHLA ŽS, a.s. a HOCHTIEF CZ, a.s. Stavba pavilonu B ve FNOL patří mezi strategické investice ministerstva zdravotnictví ČR.

Leteckou záchrannou službu poskytuje v kraji již osm let společnost Air-Transport Europe (ATE), která létá i v sousedním Moravskoslezském kraji. Loni nalétal stroj ATE více než 530 hodin letového času. Použitá technika umožňuje především zkrácení drahocenného času určeného pro záchranu pacienta. Kromě běžné techniky disponují stroje ATE i transportními inkubátory pro záchranu novorozenců a rovněž nově i zásobu krve typu univerzální dárce. V měsíci srpnu provedli olomoučtí záchranáři dílčí bilanci svých zásahů, nejčastěji vyjžděli ke kolapsovým stavům, dopravním nehodám a alergickým reakcím. Záchranka vyjela i ke čtyřem případům tonutí, letecká záchranka měla 116 vzletů.

Záchranáři všech složek Integrovaného záchranného systému Olomouckého kraje se rozhodli v úterý 30.dubna darovat krev a plazmu ve Fakultní nemocnici Olomouc. Na tamní tranzfúzní stanici přišlo 130 policistů, hasičů, vojáků, vojenských policistů, záchranářů a také lékařů a sester. Myšlenka na tuto akci vznikla v souvislosti s rozsáhlou rekonstrukcí transfúzní stanice, která byla zahájena v polovině letošního března. Samotnou akci zahá-

žil ředitel FNO Roman Havlík, přítomni byli i hejtman kraje Josef Suchánek a primářka transfúzní stanice Dana Galuszková. Mezi dárce se zařadil i krajský ředitel policie ČR brigádní generál Tomáš Landsfeld a velitel Pozemních sil AČR generálmajor Roman Náhončík. Zhruba o dva týdny později (středa 15.května) byli opakovaní dárce krve poctěni na olomoucké radnici zlatými Janského medailemi za čtyřicet bezplatných odběrů. Na slavnostní předání ocenění dorazila většina z 96 dárců z Olomouckého kraje, kteří odevzdali asi 20 litrů drahocenné tekutiny. Dárcovství krve ocenil i přítomný prezident Českého červeného kříže Marek Jukl. V republice nyní chybí asi 70 tisíc dárců, za mírového stavu stát potřebuje asi 300 tisíc dárců. Začátkem září byla ukončena rekonstrukce transfúzního oddělení Fakultní nemocnice Olomouc po půlročním provizóriu. V rámci úprav byl zvětšen odběrový box, modernizováno sociální zařízení a oddělení dárcovské a patientské části objektu. Celkový výše investice dosáhla částky 106 milionů korun.

Ve městě funguje pro účely seniorů 23 klubů, pravidelně tam dochází na 1200 Olomoučanů různého věku a zájmů. První klub seniorů byl ve městě založen v Jiráskově ulici již v roce 1960. Nejnovější klub vznikl v městské části Týneček v roce 2020. Třicet let od založení si letos připomněl olomoucký Spolek Trend vozíčkářů. Ve středu 22.května byl uspořádán benefiční koncert v Červeném kostele a tradiční sbírka Zasukované tkaničky, letos ve svém 22.ročníku. Díky dotaci ministerstva pro místní rozvoj byl zakoupen automobil pro osobní asistenci. Senioři

Tříčlenná skupina v čele s primátorem města Olomouce vyrazila v pátek 5.ledna do olomouckých ulic v rámci Tříkrálové charitativní sbírky. Výtěžek sbírky byl impozantní, podařilo se nakonec vybrat částku převyšující 40 milionů korun. Koledníci byli k vidění v ulicích města do neděle 14.ledna a bylo jich na území arcidiecéze zhruba 20 tisíc. Spolek Druhá míle, který provozoval zařízení pro propuštěné vězně na Svatém Kopečku, není

v krajské síti sociálních služeb podporovaných z veřejných rozpočtů. Hejtmanův náměstek Ivo Slavotínek (Spojenci) v polovině června oznámil, že spolek sice získal potřebný počet bodů, avšak služba není v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb a není zahrnuta ani v komunitním plánu olomouckého magistrátu. Proti vzniku samotného zařízení byl ve veřejnosti a zejména na Svatém Kopečku značný odpor, který dokonce vyústil v protestní petici. Začátkem července nakonec centrum Druhá míle pozastavilo svou činnost a zbylých šest klientů bylo přesunuto do jiné lokace. V témže měsíci bylo vyhlášeno výběrové řízení na pozici ředitele Charity Olomouc s dosavadním ředitelem Václavem Kepřtem.

Vila ze třicátých let v ulici Blanická v blízkosti nádraží ČD je již řadu let problémem bez reálné možnosti řešení. Od převzetí restituentem je objekt opuštěn, majitel nemá zájem o prodej nebo pronájem. Z objektu se tak postupně stal squat „obydlený“ bezdomovci. Policie zde registruje porušování vyhlášky o konzumaci alkoholu, znečišťování veřejného prostoru a rušení nočního klidu. Majitelem objektu je restituent žijící mimo Olomouc, který zatím nereaguje na podněty ze strany olomouckého magistrátu, což se projevilo i na podzim letošního roku. Podle náměstka Bačáka je v rukou města jediný legislativní nástroj pro tuto situaci – možnost zvláštní sazby daně z nemovitosti s výrazným negativním vlivem na okolní prostředí.

Charita Olomouc provozuje 60 lůžek pro seniory, kteří byli na ulici s vážnými zdravotními nebo duševními obtížemi. Dalšíh osm desítek osob má tato instituce v pořadníku. Lidé bez domova se nejčastěji sdružují v přednádražním prostoru a v okolních ulicích Kosmonautů a Masarykova, ale také v zdemolovaném objektu u Klášterního Hradiska nebo na Lazcích v okolí prodejny Lazenka. Squaty v objektech, o které se jejich majitelé nestarají a nechávají je chátrat, je těžké zrušit. V Jeremenkově ulici řešila MPO během prvního pololetí letošního roku 111 přestupků

bezdomovců, vyhláškami je regulováno užívání alkoholu ve vytypovaných lokalitách. Na ně jsou směřovány hlídky policie i kamerový systém města. Věkový průměr olomouckých bezdomovců se pohybuje kolem 40 let, počet žen mezi nimi je v posledních letech odhadován na 200, mužů zhruba dvojnásobek. Den 10. říjen patří v Olomouci lidem bez domova, což je akce Charity Olomouc společně s organizací Dobré místo pro život. Tento den se na Horním náměstí objevila výdejna polévky od místních restaurací s obsluhou tvořenou místními osobnostmi. Výtěžek z této akce půjde na charitativní účely pro domov sv. Anežky a sv. Kosmy a Damiána. Od počátku prosince mohou bezdomovci Olomouce (cca 700 osob) využít nouzového přespání v prostorách charity. Přímo na ulicích bez jakéhokoliv zázemí žije ve městě asi 150 až 170 osob. Právě ti jsou ohroženi mrazem daným roční dobou. Středisko charity takto funguje mezi prosincem a únorem, v tomto období se ve městě pohybují pracovníci charity se strážníky MPO ve vytypovaných lokalitách s výskytem bezdomovců a nabízejí místo v teple. Olomoucká charita nabízí celoročně 18 lůžek v noclehárně pro muže a 10 pro ženy. Celoroční obsazenost těchto kapacit se pohybuje okolo 80%, v zimě jsou místa plně obsazena. Od prosince se otevírá také noční centrum s kapacitou 30 míst v nízkoprahovém centru, kde je možné přespát na židli nebo karimatce. Charita disponuje také azylovými domy, jejichž kapacita je 61 lůžek, kapacita dalších domů pro lidi se sníženou soběstačností je 60 míst.

Hřbitovy města Olomouce v létě letošního roku začaly s přípravou komplexního digitálního pasportu u všech dvanácti pohřebišť, které má město Olomouc ve správě. Vznikne tak nová mapová aplikace, v níž budou do ortofotomapy složené z leteckých snímků zavedena geodeticky přesná zaměření hrobových míst, fotografie náhrobků, informace o nájemcích a zemřelých i všechny důležité smlouvy či další relevantní údaje. Do budoucna by tak bylo možné, aby veřejnost mohla disponovat informacemi

Pohřebnictví

o volných místech nebo vyhledat hrob konkrétního zemřelého. Zájem o hrobová místa je v Olomouci velký, totéž se týká i možnosti umístění urny zemřelého. Novou ředitelkou Hřbitovů města Olomouce (HMO) je Hana Pluskalová. Nevšední klání se konalo v sobotu 7. září v maďarském městě Pécs, kde proběhla soutěž v kopání hrobů na čas. Maďaři do soutěže poprvé přizvali i zahraniční hrobníky, mezi kterými byli i zástupci Hřbitovů města Olomouce. Na hřbitově v Pécsi se utkalo 25 dvoučlenných týmů z Maďarska, Česka, Slovenska a Chorvatska a olomoučtí hrobníci Josef Václavík a Martin Novák se umístili na krásném 3. místě. Zájem o alternativní pohřbívání ve městě v poslední době roste. Tabulky se jmény zemřelých jsou umísťovány na stromy v tzv. Lesu vzpomínek na centrálním hřbitově v Neředíně fungujícím takto od roku 2022. pietní místo umožňuje vsyp nebo uložení ekologické urny ke kořenům stromu. Zájemce si pronajme jeden čtvereční metr plochy mezi stromy za roční poplatek 530 korun. Realizace Lesu vzpomínek byla inspirována zahraničím, realizace projektu byla vyčíslena na částku 1,3 milionu korun. Celému prostoru dominuje menší pahorek uprostřed kruhu sedmi lip, na jehož vrcholu je místěn „kámen odpuštění.“

Kapitola 7

Demografie města

Zaměstnanost

Kriminalita

Měsíc únor patřil i letos tradičně k osvětové kampani s pří- MPO značným označením „Suchej únor“, která vyzývá veřejnost k omezení konzumace alkoholických nápojů. S touto problematikou se běžně dostávají do styku zdravotníci či strážníci obecních policíí. Viděno očima statistiky Městské policie Olomouc (MPO) měsíc únor 2024 vyšel nakonec v opačném duchu – převozů na záchytnou stanici výrazně přibylo. Podle vyjádření mluvčího MPO bylo těchto záchyťů za měsíc celkem 52, čímž byl překonán průměr loňského roku (42). Záchytná protialkoholní stanice funguje v Olomouci na Sušilově náměstí, jedno vystřízlivění zde přijde „klienta“ na dva tisíce korun, ve lhůtě osmi dnů pak ještě o tisícovku více. Pomyslným držitelem rekordu měsíce února zde byl jedinec, který zde pobyl sedmkrát. Nejvyšší zjištěná hodnota alkoholu v krvi zde dosáhla výše 4,01 promile. Z minulý rok řešila MPO celkem 387 převozů do záchytky v areálu Vojenské nemocnice na výše uvedené lokalitě. Tradiční shromáždění pracovníků MPO spojené s vyhodnocením jejich činnosti za uplynulý rok proběhlo v pátek 15. března. Odznaky věrnosti si odnesli dlouholetí zaměstnanci, předána byla i Čestná medaile ředitele MPO za zásluhy. Na akci byl přítomen i velitel MPO primátor Miroslav Žbánek (ANO 2011). V kategorii „Zaměstnanec roku 2023“ a „Strážník roku 2023“ bylo oceněno celkem osm zaměstnanců městské policie. Čestnou medaili ředitele MPO za zásluhy při zajišťování logistiky chodu MPO obdržela vedoucí vnitřní služby ing. Miroslava Štafová. Olomoucká právnická fakulta se opět po roce stala spoluorganizátorem Mezinárodní konference obecních policíí. Osmý ročník této akce znamenal přítomnost 250 hostů. Během dvou jednacích dnů se hovořilo o bezpečnosti ve veřejném prostoru, ale i o rostoucí kriminalitě v kyberprostoru. Účastníky konference přivítal děkan právnické fakulty Václav Stehlík, do programu byly zařazeny dvě desítky odborných přednášek s tématy jako je domácí násilí, bezdomovectví, rizikové chování mládeže nebo ochrana měkkých cílů. Jednání konference byl

přítomen i hejtman Olomouckého kraje Josef Suchánek. Na jedenácti nových místech v Olomouci budou moci měřit strážníci MPO rychlost projíždějících vozidel. Jde o nové úseky komunikací města schválené Policií ČR. Od roku 2022 do současnosti bylo realizováno 472 dopravně bezpečnostních akcí, při kterých bylo zjištěno 1500 přestupků. Nově měřené lokality byly vybrány na území čtvrti Týneček, třídy Svornosti, ulice Wolkerovy, Brněnské a Roháče z Dubé. Během letních měsíců července a srpna přijalo operační středisko MPO na dva tisíce hovorů. Strážníci řešili během prázdnin zhruba 5500 prověrek oznámení a přestupků. Více než 70% přestupků jsou z provozu na pozemních komunikacích, asi 5% tvoří přestupky cyklistů, chodců a koloběžkářů. V zóně placeného stání bylo pomocí skenovacího vozidla MPO zkontrolováno 15 tisíc automobilů. MPO řešila rovněž drobné krádeže, rušení nočního klidu, znečišťování veřejného prostranství nebo porušování vyhlášek města. V souvislosti se zářijovou povodní v Olomouci došlo k pracovnímu nasazení vězňů z vazební věznice Olomouc. Šlo celkem o 40 osob ve výkonu trestu a podílely se na úklidových pracích na stadionu Sigma, budově Okresního soudu, vyklízení prostor v obci Hanušovice a pytlování písku v obci Vikýřovice.

V areálu olomouckého nádraží ČD došlo v pondělí 8.ledna k tragické události. Na nástupišti mezi odstavenými vagony bylo nalezeno ohořelé torzo těla mladého muže. Pošetření policie byl na místo přivolán koroner, nasazení byli i policejní psi ke zjištění akceleračních hoření. Vysvětlení tragické události je dvojí – sebevražda či neopatrné zacházení s hořlavou pyrotechnikou, což je úkol pro vyšetřovatele případu. Vzhledem k tomu, že šlo o mladistvého, nebyly ze strany zasahujících orgánů poskytovány bližší informace. Týž den večer (22:30) došlo k úmrtí muže (31) z Prostějovska v kolejišti tramvaje v ulici Zikově v Olomouci. I tento tragický případ řeší orgány PČR s tím, že muž se dostal do střetu s tramvají neopatrností nebo s cílem sebevraždy.

Kriminalita

V úterý 5.března zasahovala státní policie a záchranáři na sídlišti v místní části Nová Ulice ke skupině mladistvých, kteří zde popíjeli alkohol. Dvě děti nakonec skončily v péči zdravotníků a policisté informovali rodiče a rovněž orgán sociálně právní ochrany mladistvých.

Ocenění za nejlepší pracovní výsledky převzali policisté ČR a občanští zaměstnanci územního odboru Olomouc. Slavnostní akt proběhl v aule Pedagogické fakulty UP v Olomouci v úterý 23.ledna. Desítky pracovníků PČR ocenili ředitel Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje brigádní generál Tomáš Landsfeld a ředitel územního odboru PČR Olomouc plukovník Jiří Musil. Policistům poděkoval ua jejich práci i přítomný primátor města Miroslav Žbánek (ANO 2011).

Tělo mrtvé ženy (38) bylo nalezeno v úterý 16.ledna v bytě v městské části Povel. Policejní mluvčí uvedl, že podezřelým je nezletilý člen její rodiny, který se následně k činu přiznal. Byly zahájeny úkony trestního řízení ve věci závažného zločinu vraždy, kde je podle zákona trest od 12 let odnětí svobody. Vzhledem k věku pachatele lze nicméně předpokládat, po prošetření případu dojde k jeho odložení. Případ se stal první letošní vraždou v krajském městě i v kraji. Ve čtvrtek 15.února bylo nalezeno tělo ženy z Olomouce (63), po které bylo týden předtím vyhlášeno pátrání. Místem nálezů byl ostrov na řece Moravě v blízkosti mostu přes ulici Velkomoravská. Řeka v tomto týdnu dosahovala ve městě již potřetí druhého stupně povodňové aktivity, tělo bylo vyproštěno za pomoci policejních potápěčů. V úterý 12.března došlo k požáru v panelovém domě v ulici Kmochova. Zasahovaly jednotky profesionálních i dobrovolných hasičů, došlo ke zranění tří osob. Z okolních bytových jednotek došlo k samovolné evakuaci několika osob bez zranění. Už o dva později, ve čtvrtek 14.března, zasahovali hasiči na Základní škole Nedvědova na sídlišti Povel. Při rekonstrukci střechy se vzňala střešní izolace. Požár byl lokalizován, ke zranění osob nedošlo. Kromě profesionálů

zde zasahovala i jednotka dobrovolných hasičů z městské části Černovír a Chválkovice. Děti ze školní družiny si vyzvedli rodiče. Podmíněné tresty a peněžité tresty udělil v pátek 5.dubna Krajský soud v Olomouci trojici obviněných v kauze dotačního podvodu ve Vlastivědném muzeu Olomouc (VMO). Trest si vyleschl někdejší ředitel VMO Břetislav H., někdejší náměstek olomouckého primátora Miroslav P. a podnikatel Josef K. Uvedená kauza vyšetřovaná již v loňském roce znamenala škodu 13,5 milionu korun ministerstvu školství. Všichni obvinění přiznali vinu a zaplatili část uvedené škody. Ve zkušebním pětiletém období jsou povinni zaplatit dohromady další částku ve výši zhruba 9 milionů korun. Olomoucká kauza „Vidkun“ začala již 13.října 2015 zásahem ÚOOZ na krajském úřadě. V korupční kauze byl obžalován krajský policejní náměstek Karel Kadlec, podnikatel Ivan Kyselý a hejtman Jiří Rozbořil (ČSSD). Proti rozsudku vynesnému na konci loňského roku se obžalovaní odvolali. Krajský soud se kauzou Vidkun na podzim 2023 zabýval podruhé, po vrácení případu vrchním soudem. Obžalovaným zpřísnil právní kvalifikaci a uložil přísnější tresty. Vyneseny byly podmíněné tresty a peněžité pokuty. K dalšímu zpřísnění rozsudku pak došlo v říjnu, kdy policista Karel Kadlec dostal 3,5 roku vězení nepodmíněně a pokutu 219 tisíc korun včetně pětiletého zákazu práce u bezpečnostních sborů. Podnikateli Ivanu Kyselému soud potvrdil podmínku, ale výrazně zvýšil peněžitý trest z 346 tisíc korun na 1,82 milionu korun. Exhejtman Jiří Rozbořil vyšel z řízení s potvrzením podmínky a pokuty.

Tragická nehoda se stala v pondělí 8.dubna na železničním přejezdu v městské části Slavonín. Po střetu vlaku s projíždějícím cyklistou došlo k jeho úmrtí. K události došlo kolem 17.hodiny, provoz na trati byl pozastaven a pro cestující ve vlaku byly přistaveny autobusy. Provoz byl poté obnoven ve 20 hodin. K tragickému úmrtí došlo v pátek 19.dubna na Olomoucké střelnici. Došlo k sebevraždě muže, který byl poté ztotožněn jako lékař

Fakultní nemocnice Olomouc (+49). Výbuch brzy ráno v sobotu 20.dubna otřásl panelovým domem v městské části Nová Ulice. Výbuch poškodil vstupní dveře jednoho z bytů a úlomky zranily obyvatele bytu (59). Experti určili zdroj výbuchu jako pyrotechniku prodejnou pouze oprávněným osobám. Policie následně ztožnila pachatele ve věku 23 a 41 let. Za výbuchem stály osobní spory mezi zúčastněnými. Incident byl vyhodnocen jako trestný čin obecného ohrožení. Další tragická nehoda na železničním přejezdu se stala v úterý 30.dubna na okraji Olomouce. Rychlík Moravan na trati Olomouc-Přerov tam srazil a usmrtil ženu (+45) v lokalitě zvané Amerika v městské části Holice. I tady byla přerušena doprava a nasazeny náhradní autobusy. K tragédii došlo kolem 9.hodiny, provoz na trati byl obnoven ve 12 hodin. Soudní dohra loňské říjnové nehody v městské části Bělidla proběhla v pondělí 3.června u olomouckého okresního soudu. Polský řidič kamionu Roman Baksalara (65), který nehodu zavinil, byl odsouzen k podmíněnému trestu, peněžité pokutě a zákazu řízení. Vzniklá škoda na železniční soupravě, osobním autě a kamionu byla vyčíslena na 34 milionů korun. Při nehodě vznikl požár a zraněno bylo celkem 9 osob. Za nehodou stála nepozornost polského řidiče. K tragické dopravní nehodě došlo v úterý 18.června na pěší zóně v blízkosti ulice Barvířská okolo desáté hodiny dopoledne. Dodávkový automobil Renault tam srazil seniorku, která zůstala zaklíněná pod vozem. Záchranáři se pokoušeli o resuscitaci, bohužel žena zraněním podlehla. Po osmidenním pobytu na svobodě po předchozím trestu v délce osmi let se muž (27) znovu pokusil o krádež. V úterý 18.června vstoupil do klenotnictví v centru Olomouce a prodavačce vytrhl plato s 35 zlatými prsteny v hodnotě 250 tisíc korun. Po útěku z objektu byl pronásledován dvěma náhodnými svědky loupeže, z nichž staršího (35) napadl kamenem. Pronásledování skončilo příchodem policie v krytém parkovišti na ulici Koželužská. Recidivista s kontem dvanácti předchozích záznamů byl zadržen a hrozí mu trest až

deseti let odnětí svobody. Z pokusu o vraždu obvinili olomoučtí kriminalisté muže (53), který v úterý 9. července večer v Bezručových sadech bodl do hrudníku o pět let mladšího muže. K incidentu došlo kolem 21.hodiny, kolemjdoucí poskytli zraněnému pomoc a přivolali záchrannou službu. Policejní hlídky poté vypátraly pachatele v prostoru mauzolea. Ve věci bylo zahájeno trestní řízení s možnou sazbou 5-12 let odnětí svobody. Pachatel se k trestnému činu přiznal. Letní období spojené s rekreací, volným časem a možností koupání má bohužel i svoji odvrácenou tvář v podobě nehod spojených s vodní plochou. Dva lidé utonuli během čtvrtka 11. července na Olomoucku, z nichž jeden (+31) se utopil v rybníku Amerika v olomoucké čtvrti Holice. Po druhé hodině v noci zasahovala policie po předchozím oznámení nalezených věcí na břehu, hasiči následně ve spolupráci s potápěči objevili tělo pod hladinou bez známek života. Druhý případ téhož dne se stal v nedaleké obci Toveř. Další podobný případ se odehrál v pátek 30. srpna na přírodním koupališti Poděbrady v blízkosti města, kde se před polednem začal topit muž (39). Přes poskytnutou pomoc a resuscitaci byla zasahující lékařkou konstatována smrt. Cizí zavinění u tragédie nebylo zjištěno. Trestní stíhání bylo zahájeno ve středu 18. září proti zadrženému útočníkovi (30), který bezdůvodně napadal kolemjdoucí ženy. Obětí, které kontaktovaly policii bylo deset, jedna musela být po napadení hospitalizována. Je s podivem, že závadné činnosti se nevyhnula ani písková socha alegorie svobody a demokracie na Horním náměstí – byla napadena recidivistou nožem a poškozena ve večerních hodinách v úterý 8. října. V pátek 18. října došlo v důsledku opilecké hádky dvou bezdomovců ve squatu na ulici Střední Novosdská k potyčce, která skončila pobodáním staršího z nich (40). O tři roky mladší pachatel byl posléze zatčen a obviněn z vraždy ve stádiu pokusu. Sedmkrát trestaný muž je vystaven riziku odnětí svobody na 10 až 18 let. Dvacet lidí muselo být evakuováno při požáru v domě s pečovatelskou službou v ulici Přichysta-

lova, tři skončili v péči zdravotníků. K události došlo ve čtvrtek 24. října večer a zásah provedly hasičské jednotky z Olomouce a Bohuňovic. Třem seniorům město zajistilo náhradní ubytování. V polovině listopadu vynesl soud verdikt z loňské zářijové nehody v tramvaji, při níž přišla o život seniorka (+86). Soud řidiče Davida R. shledal vinným a potrestal jej podmíněným trestem. Kauza ovšem takto nemusí skončit, neboť obě strany se proti verdiktu odvolaly. V neděli 17. listopadu došlo v centru Olomouce ke střetu dvou tramvají po vykolejení jedné ze souprav. V obou soupravách se nacházelo asi 60 osob, ke zranění nedošlo. Škoda na tramvajových vozech byla vyčíslena na jeden milion korun. Šetření ukázalo na řidiče soupravy č. 2, který po vyjetí ze zastávky Palackého směrem do centra nepostřehl vybočení výhybky vlevo a chtěl pokračovat rovně na zastávku Galerie Moritz.

Olomoucké P-centrum připravilo při příležitosti třiceti let svého trvání výstavu fotografií a besedy pro veřejnost. Zařízení poskytuje služby veřejnosti v oblasti léčby závislostí. Vystavené fotografie Jindřicha Štreita z 90.let nesly název Cesta ke svobodě. V aule pedagogické fakulty proběhla přednáška neuropatologa Františka Koukolíka. Akce P-centra proběhla ve dnech 27. a 28.května. Městská police Olomouc vyjíždí poměrně často k nálezům injekčních stříkaček, jejichž nálezy jsou veřejností nahlášeny. Jako možný infekční materiál jsou jehly umísťovány do speciálních sběrných boxů a poté odborně likvidovány. Od začátku kalendářního roku MPO evidovala 127 případů nahlášených jehel, za loňský rok jich bylo celkem 291. Ve městě Olomouci žije v současnosti podle kvalifikovaných odhadů asi 700 problémových uživatelů drog ve věkové kategorii 15-64 let. Zhruba 10% 13 až 15 letých školáků uvádí pravidelné kouření a 75% patnáctiletých má zkušenost s alkoholem. Ve městě je podle citovaných odhadů cca 16 tisíc osob s alkoholovou závislostí, z toho asi 7000 v rizikové formě ethylismu. Aktuálně je ve městě provozováno šesti firmami celkem 15 kasin a v nich je umístěno celkem 702

kusů herních automatů. V roce 2018 bylo v Olomouci 25 kasin. Obecný trend je v přesunu do prostředí on-line. Počet olomouckých hráčů-gamblerů je odhadován na 3000 osob (3% populace města v kategorii 15-64 let). Problémových gamblerů s rizikovým stupněm závislosti je zhruba 1300 (cca 1,7% uvedené populace) a skutečně patologických gamblerů je asi 700 (asi 0,6% populace).

Novým ředitelem Krajské pobočky Úřadu práce v Olomouci se stal Vlastimil Přidal. Dosud působil jako ředitel Kontaktního pracoviště Úřadu práce v Přerově. V různých pozicích působil na Úřadu práce ČR víc než deset let, v Olomouci měl v referátu projekty se spoluúčastí fondů EU. Přidal se stal jedním z osmi nových krajských ředitelů, v dalších krajích obhájili posty dosavadní ředitelé. Podíl nezaměstnaných osob v regionu se v prvních dvou měsících nového kalendářního roku mírně zvýšil na hodnotu 4,2%, podle vyjádření zástupců úřadu práce v tomto období naopak dochází obvykle k poklesu. Ve stejných číslech se pohyboval i trh práce v samotném krajském městě. Úřad práce nabízí v současnosti zájemcům řadu rekvalifikačních aktivit a kurzů a podílí se i na jejich financování až do výše 50 tisíc korun. Po mnoha letech jednání o přesunu na jinou adresu se Úřad práce v Olomouci bude stěhovat do prostor objektu Sigmia na třídě Kosmonautů. Součástí investice za 213 milionů korun je nová přístavba, parkovací plochy a dopravní napojení. Stávající budova úřadu není v majetku státu, proto nebylo možné do ní investovat. ÚP na ulici Vejdovského působil desítky let, je ovšem bez výtahu a značně zchátralá. Rekonstrukci bývalého GŘ Sigma provede stavební firma VW WACHAL, hotovo by mělo být v listopadu příštího roku. V roce 2009 se počítalo s výstavbou nové budovy úřadu na Tabulovém vrchu v ceně 360 milionů korun (ulice Mošnerova), z projektu nakonec pro odpor veřejnosti a nedostatku vhodného pozemku sešlo.

Zaměstnanost

V září letošního roku byl publikován rozhovor s ředitelem a analytikem olomouckého Úřadu práce (Vlastimil Přidal a Jaro-

Tabulka 7.1: Zaměstnanost v Olomouci (2024)

Měsíc	Uchazeči celkem	Nezaměstnanost v %
leden	2750	4,1
únor	2786	4,2
březen	2741	4,1
duben	2688	4,0
květen	2628	3,9
červen	2687	4,0
červenec	2826	4,2
srpen	2908	4,4
září	2919	4,4
říjen	2885	4,3
listopad	2854	4,3
prosinec	2939	4,4

Zdroj : ÚP Olomouc 2024

slav Mikšaník). Oba jmenovaní potvrdili nárůst nezaměstnanosti v kraji, okrese i samotné Olomouci, jak je vidět i ve výše uvedené statistice. ÚP Olomouc zaznamenal zvýšený počet živnostníků, kteří přerušili nebo ukončili svou podnikatelskou činnost. Jako příčiny uvádějí snížení poptávky po výrobcích nebo službách a snahu výrobců o racionalizaci a snížení nákladů. Určitou roli v tomto smyslu přineslo i zvýšení povinných odvodů pro OSVČ, kterým se mohlo podnikání tak přestat vyplácet.

Porodnice v regionu zaznamenávají v posledním období (2023) citelný úbytek nově narozených dětí s tím, že klesající trend bude pokračovat. V celorepublikovém žebříčku se Olomoucký kraj drží na šesté příčce ze čtrnácti krajů, hůř je na tom třeba Karlovarský kraj, lépe pak Praha. Situace je dána skutečností, nyní dlouho rodily silné populační ročníky ze 70. a počátku 80.let – „Husákovy děti“ , nyní přicházejí slabší ročníky z pozdějších let po roce 1989. Podle odborníků se demografický vývoj pohybuje ve vlnách a podle prognóz se pokles zastaví někdy kolem roku 2030. Úbytek natality zaznamenala i Fakultní nemocnice Olomouc (FNOL), kde přišlo loni (2023) na svět 2051 dětí, tedy o tři

stovky méně než v roce předchozím, jednalo se o nejslabší ročník od roku 2008. V prvních třech měsících roku 2024 se narodilo ve FNOL celkem 509 dětí, za měsíc průměrně 170 dětí. Dle demografické prognózy do roku 2030 klesne v Olomouci počet dětí ve věku 0-14 let o zhruba 9%, naopak počet seniorů (65+) vzroste o 14%. Konkretizovaná prognóza vypadá v tabulkovém přehledu takto:

Tabulka 7.2: Odhad srovnání věkových skupin Olomoučanů mezi roky 2021 a 2030

Věk	2021	2030
0-14	16 662	16 142
15 – 64	62 654	60 244
65+	21 198	22 867
celkem	100 514	99 274

Zdroj: ČSÚ 2021

Podíl dětské složky v Olomouci klesne v uvedeném časovém rozpětí o 0,3 % na celkem 16,3%, produktivní část populace (15-64) poklesne ve městě o 1,6% na 60,7%, naopak počet seniorů nad 65 let vzroste o 2% na 23,1%, tedy absolutně nárůst o 1689 osob. V průběhu příštích šesti let by mělo dojít k poklesu počtu Olomoučanů mezi 25 a 34 lety, mírně vzroste věková kategorie mezi 15 a 24 lety. Prognóza pro město ukazuje i výrazné zvýšení počtu seniorů nad 75 let, rovněž přibude i počet osob nad 80 let, u kterých vzniká potřeba zvýšené péče.

Dlouhodobý demografický vývoj města Olomouce od nástupu novověku do současnosti pak může poskytnout následující tabulkový přehled zachycující období 1668-2024. Dlužno připomenout, že údaje z doby pře rokem 1869 nejsou nejspolehlivější, údaje pro rok 1668 jsou pouze vypočítané.

Město Olomouc má celkem 27 městských částí. Mezi nejpočetnějšími co do počtu obyvatel je Olomouc-Střed a Olomouc-Západ,

Tabulka 7.3: Děti narozené ve FNO v letech 1989 – 2024

Rok	Počet narozených dětí
1989	2146
1994	1636
1999	1546
2004	1741
2009	2176
2014	2441
2019	2413
2024	1893

Zdroj: FNOL 2024

Tabulka 7.4: Vývoj populace v Olomouci v letech 1668 – 2024

Rok	Počet obyvatel
1668*)	3600
1763	6536
1790	7610
1834	11299
1869	15 229
1890	43 755
1910	59 852
1930	77 602
1961	80 246
1980	99 328
2001	102 246
2024	102 293**)

*) viz Láznicka Zdeněk, Moravská města, Praha 1948

**) viz Cenová mapa stavebních pozemků na území SMOL 2025, s. 6

Nové Sady a Nová Ulice.

Statisticky lze zachytit i počet dětí narozených v olomoucké fakultní nemocnici rodičům bydlícím ve městě. Počty nových Olomoučanů a Olomoučanek uvádí přiložený tabulkový přehled v měsíčním cyklu.

Tabulka 7.5: Osídlení městských částí Olomouce (2024)

Název městské části	Populace
Černovír a Klášterní Hradisko	2815
Droždín	1378
Hejčín	2689
Holice	3933
Chomoutov	1129
Chválkovice	2222
Lazce	5707
Lošov	739
Nedvězí	545
Nemilany	1316
Tabulový Vrch	1837
Neředín	8513
Nová Ulice	17544
Nové Hodolany	7508
Nové Sady	12663
Nový Svět	949
Olomouc S*)	13978
Olomouc Z*)	13978
Pavlovičky	465
Povel	8667
Radíkov	391
Řepčín	1962
Slavonín	2650
Staré Hodolany a Bělidla	836
Svatý Kopeček	751
Topolany	357
Týneček	549

Zdroj: Olomoucký Report 2024

Tabulka 7.6: Děti narozené ve FNOL (2024)

Měsíc	Chlapci	Děvčata	Celkem
Leden	87	84	171
Únor	80	92	172
Březen	88	78	166
Duben	77	68	145
Květen	78	85	163
Červen	75	67	142
Červenec	78	96	174
Srpen	77	71	148
Září	65	78	143
Říjen	82	93	175
Listopad	67	91	158
Prosinec	84	53	137

Zdroj: FN Olomouc 2024

Seznam tabulek

1.1	Zákaz pyrotechniky	14
2.1	Příspěvky a granty	26
2.2	Návrh rozpočtu SMOL na rok 2024 – souhrnná rekapitulace (tis. Kč)	26
2.3	Daňové příjmy v roce 2024 v návrhu rozpočtu (tis. Kč)	27
2.4	Provozní výdaje – objednávky akciových společností města (tis. Kč)	27
2.5	Schválené provozní výdaje příspěvkových organizací města v rozpočtu 2024 (tis. Kč)	27
2.6	Správa majetku statutárního města Olomouce (2024)	28
2.7	Akční plán PUMMO (2018-2025) (mil.Kč)	30
2.8	Zadluženost města Olomouce a platba úroků 2004-2024 (v tis. Kč)	31
2.9	Průměrná mzda v Praze a krajích ČR v 4Q/2023 (v Kč)	32
2.10	Dotace z rozpočtu města Olomouce pro rok 2024 (v Kč)	33
3.1	Ekonomický obraz příspěvkových organizací města k 1.lednu 2024	38
3.2	Městské akciové společnosti s majoritním podílem města (2024)	38
3.3	Městské akciové společnosti s minoritním podílem města (2024)	39
3.4	Ekonomické aktivity v Olomouci r. 2024 (nad 250 zaměstnanců)	39
3.5	Velkoplošné prodejny nad 2500 čtverečních metrů prodejní plochy v Olomouci (2024)	44
4.1	Ceny nájemního bydlení ve velkých městech v Kč (4Q 2023)	52
4.2	Opravy komunikací v roce 2024	54
4.3	Černé skládky v Olomouci	63
5.1	Eurovolby 2024 v Olomouci	71
5.2	Volby do krajského zastupitelstva v Olomouci (2024)	73
5.3	Nejvíce navštěvované turistické cíle	78
5.4	Premiérové tituly sezóny 2024/2025	80
6.1	Rekapitulace umístovacího řízení do mateřských škol	98
6.2	Střední školství v Olomouci (2024)	101
6.3	Top 10 studijních programů UP – stav k 15.3.2024	103
7.1	Zaměstnanost v Olomouci (2024)	120
7.2	Odhad srovnání věkových skupin Olomoučanů mezi roky 2021 a 2030	121
7.3	Děti narozené ve FNO v letech 1989 – 2024	122
7.4	Vývoj populace v Olomouci v letech 1668 – 2024	122

7.5	Osídlení městských částí Olomouce (2024)	123
7.6	Děti narozené ve FNOL (2024)	123

Obsah

1	Statutární město Olomouc v roce 2024	2
2	Rozpočet města, financování, dotace	23
3	Ekonomika města	35
4	Výstavba, doprava, životní prostředí	46
5	Politika, kultura, společnost	66
6	Školství, zdravotnictví	97
7	Demografie, zaměstnanost, kriminalita	111